

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Dějiny moderní evropské kultury

Bc. Kateřina Pulcová

**Paměť a historie rodiny Palliardi – dva koncepty studia
rodinné minulosti**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Altová, Ph.D.

Praha 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 4. 5. 2022

.....

Kateřina Pulcová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce PhDr. Blance Altové, Ph.D. za odborné rady, vedení práce a za čas, který mi během mého studia věnovala. Chtěla bych také poděkovat potomkům rodiny Palliardi za poskytnuté informace. Děkuji také své rodině za podporu.

Abstrakt

V této práci se zaměřuji na původem italskou rodinu Palliardi a její působení v českých zemích s využitím metodologických přístupů: historiografie a paměťových studií.

Potomci rodiny Palliardi žijí v České republice dodnes a někteří z jejích příslušníků, včetně mě, se zajímají o rodinnou minulost, udržují ji v paměti a hledají v historických pramenech stopy po členech rodiny, kteří v 17. a 18. století působili jako štukatéři na významných stavbách českého baroka. Rodinná paměť nesahá do doby, kdy přišel do Čech první Palliardi, ale na základě dosavadních historických zjištění se předpokládá, že se tak stalo po třicetileté válce. Prvním pramenně doloženým Palliardim v Čechách se stal štukatér Giovanni Pietro, původem z oblasti Lago di Como, který je uváděn od roku 1680 jako měšťan pražské Malé Strany a předek dalších pěti generací (do 1870) této malostranské rodiny, která se věnovala štukatérské nebo stavitelské profesi. Figurami rodinné paměti a zároveň i významnými historickými osobnostmi dějin barokní a klasicistní architektury se stali Ignác Jan Nepomuk (15. 5. 1737 - 18.03.1821) a jeho syn Ignác Alois (1765 - 10. 8. 1806).

Posledním stavitelem rodiny Palliardi v Čechách byl Josef Václav Jan Nepomuk (1798 - 12. 2. 1870). Po jeho smrti se už nikdo z rodiny nevěnoval nějaké profesi spojené se stavitelstvím. Rodina se rozvětvila do více linií a žila i mimo Prahu – na Moravě a v západních Čechách. Její osudy se sdílely spíše v rodinné paměti, i když některé osobnosti zanechaly stopu i v širším historickém vědomí, ovšem ve zcela odlišných oborech, než bylo stavitelství, např. v lázeňství, ornitologii, botanice nebo v archeologii a muzejnictví, či v justici a také v charitativní činnosti. Svůj výzkum osobností jsem zakončila rokem 1924, kdy zemřel Alfred Palliardi (6. 12. 1861, Brno – 2. 2. 1924, Brno).

Mým úkolem bylo zkoumat, jak hluboko do minulosti sahá živá rodinná paměť, jaké udržuje figury a místa paměti, a kdy, kde a v jak se rodinná paměť prolíná s historií.

Klíčová slova

Rodina Palliardi, generace, paměť, štukatéři, stavebníci a architekti, architektura, archeologie, Giovanni Pietro Palliari, Carlo Antonio Palliari, Michael Ignác Palliari, Ignác Jan Nepomuk Palliardi, Anton Alois Palliardi, Jaroslav Palliardi.

Abstract

In this thesis, I focus on the Palliardi family of Italian origin and their activities in the Czech lands using the methodological approaches of historiography and memory studies.

Descendants of the Palliardi family still live in the Czech Republic today and some of its members, including myself, are interested in the family history, keeping it in mind and searching for traces of it in the historical sources of family members who worked as plasterers on important buildings of the Czech Baroque period in the 17th and 18th centuries. The family memory does not go back to the time when the first Palliardi came to Bohemia, but based on the historical findings so far, it is assumed that this happened after the Thirty Years' War. The first documented Palliardi in Bohemia was Giovanni Pietro, a plasterer originally from the Lago di Como area, who is mentioned as a burgher of Prague's Lesser Town from 1680 and the ancestor of five generations (until 1870) of this Lesser Town family who were engaged in the profession of plastering or building. Ignác Jan Nepomuk (May 15, 1737 - March 18, 1821) and his son Ignác Alois (1765 - August 10, 1806) became figures of the family memory and important historical personalities of the history of Baroque and Classicist architecture. The last builder of the Palliardi family in Bohemia was Josef Václav Jan Nepomuk (1798 - 12 Feb. 1870).

After the death of Josef Václav Jan Nepomuk Palliardi in 1870, none of the family members engaged in any profession related to building. The family branched out into several lines and lived outside Prague - in Moravia and western Bohemia. Their fate was shared more in the family memory, although some personalities also left their mark in the wider historical consciousness, but in completely different fields than construction, e.g., in spa, ornithology, botany, archaeology, museology, or in law and charity. I ended my research on personalities in year when Alfred Palliardi (6 Dec. 1861 - 2 Feb. 1924) died.

My task was to investigate how deeply living family memory reaches into the past, what figures and sites of memory it sustains, and when, where, and how family memory intersects with history.

Key words

Palliardi family, generation, memory, plasterers, builders and architects, architecture, archeology, Giovanni Pietro Palliari, Carlo Antonio Palliari, Michael Ignác Paliari, Ignác Jan Nepomuk Palliardi, Anton Alois Palliardi, Jaroslav Palliardi.

Obsah

1 Úvod	7
2 Metodologický úvod práce	11
3 První generace rodiny Palliardi v Čechách – Giovanni Pietro Palliari (1645-1732)	14
4 Druhá generace	20
4.1 Carlo Antonio Palliari (1699-1756)	21
4.2 Michal Ignác Palliari (1702-1751)	22
5 Třetí generace	25
5.1 Antonio Fidelio Palliardi (1732-1757)	30
5.2 Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821)	33
5.3 Giovanni Nepomuceno Giorgio Palliardi (1744-1810).....	47
6 Čtvrtá generace – Ignác Alois Palliardi (1765-1806)	49
7 Pátá generace	54
7.1 Josef Václav Jan Nepomuk Palliardi (1798-1870).....	54
7.2 Anton Alois Palliardi (1799-1873).....	55
8 Šestá generace	57
8.1 Karel Ignác Palliardi (1825–1896)	57
8.2 Alfred Palliardi (1861-1924)	59
9 Sedmá generace – Jaroslav Ignác Palliardi (1861-1922)	60
10 Živá paměť rodiny Palliardi	66
10.1 Hledání kořenů rodiny Palliardi	71
10.2 Rodinné figury, tradice a místa paměti rodiny Palliardi	73
11 Přehled a kritické zhodnocení literatury	83
12 Závěr	87
13 Seznam použitých pramenů	90
14 Obrazové přílohy	96
14.1 Přílohy- rodokmeny	104

1 Úvod

Za zakladatele rodinné větve Palliardi v českých zemích je obecně historiky považován až Giovanni Pietro Palliari¹ (1645–1732), který získal měšťanské právo na pražské Malé Straně v roce 1680.² Uvádí se, že přišel se skupinou kameníků a štukatérů „*artisti dei laghi*“ (řemeslníků jezerní oblasti) Lago di Lugano a Lago di Como, a údolí Valle Intelvi (nejsevernější oblasti Itálie a jižního Švýcarska).³ Vymezuji tedy dolní časovou hranici svého výzkumu rokem 1680. Horní hranicí by pak byl rok 1924, kdy zemřel v historiografii poslední zmiňovaný významnější člen rodiny Alfred Palliardi.

Prostorovým rámcem mého výzkumu je pražská Malá Strana, kde bylo usazeno šest generací rodiny Palliardi až do konce 19. století. Dále pak dvě generace žily na území Moravy a jeden ze sledovaných i se usídlil v západních Čechách.

Vzhledem k tomu, že od roku 1680 až do roku 1870 působili příslušníci české linie rodiny Palliardi jako štukatéři a stavitelé, byli zaznamenáni v historiografické a uměleckohistorické literatuře 19. až 21. století. V té souvislosti byly evidovány i s nimi související archivní a hmotné obrazové prameny, ze kterých jsou někdy zřejmé i jejich rodinné vazby. Několik osobností rodiny, které přesáhly hranici rodinné paměti ve sledovaném období od konce 18. století do roku 1924, zanechaly historické stopy i v dalších oborech. Psali o nich v historiografické, uměleckohistorické literatuře, novinách i ve vědeckých článcích 19. až 21. století.

Úkolem bylo nalézt, zda se k některé osobnosti vztahuje živá paměť, a jak v rodinné paměti a v historiografii vybrané osobnosti vystupují. Cílem mé práce je evidovat, kriticky zhodnotit, komparovat a třídit dostupné informace z rodinné paměti, historiografie a v závěru zhodnotit přínos těchto dvou přístupů k rodinné minulosti. Paměti a historie jsou dnes považovány za dva různé přístupy či koncepty. Jak píše Pierre Nora: „*Paměť je život, v neustálém vývoji, je citová a kouzelná, živí se vzpomínkami, je náchylná ke všem přenosům, zastíráním, škrtním i projekcím. Historie je neúplná rekonstrukce toho, co už není, je to obraz minulosti.*“⁴ Tato slova nejlépe vystihují odlišnost těchto přístupů, i když se na první pohled může zdát, že se obě metody navzájem prolínají a doplňují. Historiografie „historická paměť“ se podle P. Nory používá tam, kam nedosáhne rodinná živá paměť – kde je zpřetrhán, nebo již neexistuje živoucí kontakt s minulostí. Ve výzkumech se v tomto případě musíme spoléhat na místa paměti např. archivy, muzea, památky atd. Mnohé

---

¹ Příjmení Giovanniho i jeho synů je v matrikách uváděno jako Palliari, tedy bez písmena d. Přepis jména se uvádí až Ignáce Jana Nepomuka.

² SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* 2013, 18 (2), s. 80

³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 8

⁴ ŠVAŘIČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, R. *O paměti, historii, vědomí a nevědomí současné bádání v paměťových studiích*, 2007, s. 234, dostupné: <https://dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=139>; NORA, P. (ed.), *Les Lieux de Mémoire, díl 1: La République, Paris 1984*.

pramenné informace jsou obsaženy také v historiografické literatuře, kde však je nutno ověřit zdroje a podrobit je kritice. Zatímco rodinná paměť pracuje s proměnlivou, a ne vždy spolehlivou materií osobních vzpomínek, tak historiografie pracuje s víceméně sdílenými poznatky a úvahami, nicméně pomáhá dotvářet představu o prostředí a situaci rodinné paměti. Vždy však je nutné hledat vztah mezi konkrétní rodinnou událostí a sdílenou představou a jejím širším společenským a kulturním kontextem.

Poznatky z historiografie mi pomohly řešit otázky o době, kam rodinná paměť nedosahuje, konkrétně tedy například proč přišel zatím neznámý Pavel nebo doložený štukatér Giovanni Pietro Palliari z jezerní oblasti do Čech, jaké zde našel uplatnění a jak asi vypadal život „Vlachů“ v Praze? Jak se promítala přítomnost štukatérů z jezerní oblasti v české architektuře doby baroka? V uměleckohistorické literatuře, konkrétně v dějinách architektury, stavebních stylů a řemesel jsou evidováni: Giovanni Pietro Palliari (1645-1732), Ignác Michael Palliari (1702-1751), Antonín Fidelis Palliardi (1724–1810) a Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821) – jaký význam měli v tomto oboru, pro koho pracovali a s kým spolupracovali? Je možné v rodinné paměti dohledat jaké byly jejich rodinné vztahy, zázemí nebo zda udržovali kontakt se svými příbuznými v jezerní oblasti? Jak se adaptovali v novém prostředí? Proč a za jakých okolností skončila jejich rodinná profesní tradice v roce 1870?

Jak se členové rozvětvené rodiny po roce 1870 vztahovali k malostranské rodinné minulosti a italským kořenům? Jak a na čem zakládali svou osobní a rodinnou identitu? Je možné sledovat mezi příslušníky rodiny Palliardi, kteří v následujícím období „vešli“ do dějin nějakou kontinuitu? Jaký je průnik historie a rodinné paměti mezi lety 1870 až 1924? Jaká místa paměti se v rodině udržela? Kdo a proč se stával figurou rodinné paměti? Jaká vzpomínková místa, památky, tradice rodina udržuje a sdílí?

Ve výzkumech rodinné paměti je nejčastěji uváděno, že živá paměť se zachovává v posledních čtyřech až pěti generacích rodiny. Lze toto tvrzení vztáhnout na zachování paměti potomků rodiny Palliardi?

Jako dílčí úkol svého výzkumu jsem se rozhodla sestavit rodokmen, nalézt potomky rodiny a následně mapovat jejich genealogickou návaznost. Právě dohledáním dnešních potomků se dostáváme až k živoucí paměti rodiny a k mezigeneračním příběhům.

V rámci tohoto výzkumu se mi nepodařilo zařadit do genealogie rodiny v českých zemích Pavla Palliardiho, o kterém se zmiňuje (bez odkazu na prameny) historik Karel Sklenář. Uvádí pouze to, že přišel před koncem třicetileté války do Čech a usadil se v Poděbradech.⁵

Teoretička umění Miloslava Seydlová sledovala v souvislosti s činností rodiny Palliardů v českých zemích, působení Paliarů v Itálii v oborech architektury, stavitelství, sochařství apod.⁶ Zjistila že, Antonio Paliari byl architektem v Benátkách v 2. pol. 16. století, Girolamo Paliari, byl sochař a řezbář narozený v roce 1579 v Udine a působil v rodném městě, v Padově, Vicenze a od svých dvaceti let v Benátkách, kde také zemřel v roce 1634.⁷ Jeho manželkou byla Orsetta, dcera Francesca Mazzoleniho majitele benátské slévárny.⁸ Dílo a život Girolama sepsal historik umění Andrea Bacchi. Jako jeho učitele uvádí sochaře Girolama Campagnu a do Paliariho tvorby zařadil například signované busty⁹ v padovské katedrále. Jako jeho objednavatele určil Girolama Gualda mladšího, vicenzského patricije, který oslavoval Paliariho jako mistra "*váženého pro jeho práci na antických sochách, zhotovování bust...*". Girolamo Paliari i jeho nejstarší syn Giovanni Battista byli také podle něj uznávanými restaurátory starožitností.¹⁰ Na život a dílo Girolama Paliariho a jeho synů se dále zaměřili historikové Paola Rossi a Luca Siracusano, kteří popsali jejich tvorbu, sledovali jejich spolupráci se zadavateli a architekty, např. Melchisedechem a Baldassarem Longhenem (např. pomník na Piazza della Libertà v Udine z roku 1614- socha Spravedlnost od Girolama). Ve vedení rodinné sochařské dílny pokračoval nejstarší syn Giambattista Paliari (1611–26. února 1645).¹¹ Jeho bratři Giovanni Pietro Paliari (22. duben 1621–9. březen 1654)¹² a mladší Giovanni Maria (pokřtěný v roce 1623) dokončili svou profesní přípravu v rodinné dílně a nadále v ní působili. Po smrti Giambattisty oba dokončili jeho zakázky.¹³ Nejznámější práce bratří se nachází v benátském klášteře San Giorgio na ostrově San Giorgio Maggiore. Jejich sochařská díla z let 1643-45 se zachovala na monumentálním dvojitém schodišti (podle projektu B. Loghena) do opatských bytů: sochy Prudenza (Rozvážnost), Giustizia (Spravedlnost), dvojice putti nad dveřmi a dvě sochy žen ve výklencích u paty schodiště. Dále Giambattista vytvořil v benátském kostele San Giorgio Maggiore

---

⁵ SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* 2013, 18 (2), s. 80; z jakých pramenů vycházel není známo.

⁶ SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ M. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950, s.24-25

⁷ Bacchi, A. Girolamo Paliari. *A taste for sculpture VI*; BRUN FINE ART: Londýn, 2019; s. 18–31.; Archivio Storico del Patriarcato di Venezia (A.S.P.V.), San Vidal, Morti, Libro VII, c. 61 (24. dubna 1634 je zaznamenáno úmrtí "*Gerolimo Paliari scultor de anni 55 in circa*")

⁸ Záznam křtu, ASPV, San Vidal, Baptisms, Book III, s. 561-562

⁹ Busty Sperone a Gulia Speroni Conti v padovské katedrále z r. 1603 (iniciály GIR. PAL. UD)

¹⁰ Bacchi, A. Girolamo Paliari. *A taste for sculpture VI*; BRUN FINE ART: Londýn, 2019; s. 18–31.

¹¹ ROSSI, P. *in Venezia da Stato a mito, catalogo della mostra a cura di A. Bettagno, Venezia, 1997, s. 323*

¹² Záznam křtu (A.S.P.V.), San Vidal, Battesimi, Libro III, c. 561; úmrtní list z 9. března 1654 (A.S.P.V., San Vidal, Morti, Book, VII, c. 151)

¹³ Girolamo Z., Siracusano, L. I monumenti della cappella speroni e lo scultore Girolamo Paliari, *La cattedrale di Padova Archeologia Stria Arte Architettura*; L'ERMA: Padova, 2016, s. 461-482

na konci 30. let 17. století bustu dóžete Domenica Michiela začleněnou do pomníku od B. Longhena. Giovanni je autorem tří bust členů rodu Paruta na pomníku v benátském kostele Santo Spirito včetně cherubínů nad nimi z let 1651-53.¹⁴ Všichni zmiňovaní badatelé se shodují, že práce italských Palliarů není stále dostatečně probádána.

I v českých zemích se vyskytuje v prvních generacích transliterace jména (Palliari-Palliardi), proto se domnívám, že by bylo možné uvažovat o příbuzenském vztahu mezi řemeslníky původem z Udine (Paliari) a Palliari působícími v českých zemích, ale nepodařilo se mi tuto úvahu upřesnit. Zakladatelem české linie rodiny byl Giovanni Pietro Palliari (1645-1732), původem z italské oblasti Komského jezera, odkud mnozí řemeslníci odcházeli do větších měst za příležitostí práce. Toto místo by mohlo být hledaným propojením osobností 16. a 17. století, ale prozatím je odpověď na tuto otázku skryta.

Do rodové linie se mi nepodařilo zařadit ani některé mladší nositele jména Palliardi. Například na přelomu 18. a 19. století žil v Praze architekt Philip Palliardi, který byl v roce 1789 uveden jako architekt žijící na Malé Straně v domě čp. 63 (dnes Dražické náměstí čp. 8).¹⁵ Ani nejsem schopna zařadit do rodové linie Hendrycha Palliardiho, přítele a spolupracovníka známého čáslavského archeologa a muzeologa Klimenta Čermáka (1852-1917), nebo znojemského fotografa Franze Palliardiho.¹⁶ Jméno Palliardi se opakovaně objevuje i v seznamu padlých nebo raněných rakouské jižní a severní armády při tažení v roce 1866. V prusko-rakouské válce byl vážně zraněn nadporučík Ludwig Palliardi a lehce zraněn podporučík Richard a Franz Palliardi z 31. pěšího pluku.¹⁷

---

¹⁴ ROSSI, P. *Sculture Secentesche Alla Fondazione Giorgio Cini*, 2003, s. 233–50

¹⁵ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 469; na této adrese byl uveden v roce 1792 i Alois Palliardi (viz kap. 6). Proto není pochyb o jejich vzájemné příbuznosti.

¹⁶ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, Masarykova univerzita, 2012, s. 10.; u obou osobností autoři knihy neuvádějí základní životopisné údaje a ani z jakých dochovaných písemností čerpali.

¹⁷ SKREJŠOVSKÝ, F. *Verlustlisten der österr. Süd und Nordarmee im Feldzuge vom Jahre 1866: geordnet nach officiellen Angaben*. "Die" Südarmer, Nr. 1, Prag, 1866, s. 53

2 Metodologický úvod práce

Moje práce je založena na komparaci postupů a zjištění pomocí historiografických metod a metod výzkumu rodinné paměti. Pokud jsem hledala informace o prvních pěti generacích rodiny Palliardi v českých zemích, nemohla jsem vycházet z živé rodinné paměti ani z rodinných archivů. Vzhledem k tomu, že někteří příslušníci těchto nejstarších generací působili jako štukatéři a stavitelé, stali se předmětem zájmu historiků umění, historiků i archivářů. Mohla jsem metodou kompilace a komparace odborné literatury zachytit jejich generační a příbuzenské vztahy. Historiografické zpracování vynese jména i díla z privátní rodinné paměti do širšího historického vědomí a udržuje je v něm. Jak mohu potvrdit, probudí pak i zájem rodiny o zapomenutou minulost, o vyhledávání a studium historických pramenů, které jsou uloženy v archivech – tedy v místech paměti. Historie a paměť se navzájem prolínají, ale jejich zájmy a cíle se odlišují. Historie se zajímá o to, co rodinu přesahuje a používá svá zjištění v konstrukt, který si předem stanoví např. jako dějiny místa nebo umění či kultury určité doby, slohu, společenského rámce apod. Výzkum rodinné paměti se zaměřuje na generační a rodinné vztahy jedinců, primárně bez ohledu na jejich historické významy. Historie a paměť nejsou synonyma a stojí v mnoha bodech proti sobě. Historie je pokládána za problematickou a neúplnou. Je používána jako rekonstrukce něčeho, co už není.¹⁸ Je reprezentací ztracené minulosti a její jedinou vzpomínkou. Historický konstrukt vzniká pro veřejné použití. Je zaměřen na čtenáře, a jeho cílem je utvářet sdílené historické vědomí. Oproti tomu je cíl rodinné paměti odlišný. Tyto paměti jsou použity výhradně pro vnitřní rodinné potřeby – například k vyplnění bílých míst v rodinné historii, vzpomínání na své předky a k hledání svých kořenů či uznání. Také přinášejí do výzkumu informace, na které se historikové nezaměřují – nejsou zachyceny oficiální historiografií. Rodinná paměť začíná tam, kam dosahují informace uložené v rodinných archivech. Celkově v obou přístupech vidím význam v možnosti obohacení výzkumu pomocí komparací otázek a poznatků získaných z historiografie a z rodinné paměti.

Klíčový pro tuto práci je výběr pramenů. Evidovala a vybrala jsem odborné texty z oboru dějin umění, řemesel, architektury, lokálních dějin (zejména pragensia), které se zmiňují o životě a díle příslušníků rodiny Palliardi. Pro starší dějinné období byla nejpodstatnějším pramenem kniha *Italští umělci v Praze* (Pavel Preiss, 1986) a *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách* (Pavel Vlček, 2004). Velmi podstatnými se staly práce Miloslavy Seydlové, která se detailně zabývala historií rodiny Palliardi. Všechny uvedené zdroje vystihují život a dílo

---

¹⁸ NORA, P. *Mezi pamětí a historií Problematika míst*. Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012, dostupné: http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf

štukatérských a stavitelských osobností rodiny především do sklonku 18. století. Interpretací pramenů však nevznikne ucelený obraz, ten je třeba dotvořit pomocí vybraných kontextů, např. architektury, stavebních slohů, vývoje místa – města, kultury, společenského rámce, organizace práce apod. Mezery v poznání jde vyplnit i kombinací poznatků historiografických i paměťových studií.

Paměť rodiny lze zachytit i jako živou paměť ve vyprávění, vzpomínkách a příbězích. Většinou obsahuje vzpomínky čtyř generací, ale lze povzbudit a prodloužit o další dvě generace s pomocí fotografií, předmětů z pozůstalosti, korespondence, písemností, dokladů atd. Výzkum živé paměti zahrnuje hledání, kdo jsou figury rodinné paměti. Jsou to předci, na které se v rodině vzpomíná díky příběhům, nebo je sám narátor zažil. Živoucí paměť se ztrácí s nejstaršími vzpomínkami na figury paměti. Důležité jsou i záznamy vzpomínek, které vznikly mimo okruh rodiny jako v případě Jaroslava Palliardiho (1861-1922). Jaroslav Palliardi byl notář a archeolog, který působil na jižní Moravě. Vzpomínky na Palliardiho, další kolegy a přátele zaznamenal spisovatel a básník Jan Vrba.¹⁹

V rámci výzkumu jsem hledala místa paměti rodiny. Mohou být funkční, symbolická i materiální. Představují významný zdroj výzkumu, protože jsou nositelem informací. Do tohoto pojmu lze zařadit lokace, stavby, hřbitovy, slavnosti, smlouvy, spolky, památníky a mnoho dalších. Díky významu rodiny Palliardů je důležitý výzkum i ve veřejných místech paměti – v archivech, v muzeích a dalších sbírkách. Osobní údaje lze zjistit z matrik (narození, sňatky, smrt), kde jsou uvedena jména rodičů, kmotrů v případě narození, svědků v případě sňatků atd. Dále lze sledovat i matriky studentů, výroční zprávy škol, profesních sdružení, spolků – a zaměřit se na další typy pramenů z míst, oblastí a oborů, kde příslušníci rodiny žili a působili. Pokud, jako v případě Palliardů, působili ve stavebnictví, tak je možné dohledávat i archivované stavební plány, účty, veduty, mapy, topografie, smlouvy, znalecké posudky, fotografie atd. Primárním místem paměti pro výzkum historie předků jsou také rodinné archivy, protože jsou v nich obsaženy korespondence, fotografie a mnohé další materiály vztahující se k rodu, bez kterých by byl výzkum prováděn velmi složitě.

Nedílnou součástí průzkumu minulosti rodiny Palliardů jsou také hmotné obrazové prameny a konkrétní stavby, které vypovídají samy o sobě o stavitelích, ale také o řemeslných tradicích a postupech, kultuře a zprostředkovaně též o společnosti. Takto zacílené a kvalifikované interpretace těchto pramenů nacházíme v odborné literatuře. V paměťových studiích se vyskytují

---

¹⁹ VRBA, J. *Otokar Března a jiní přátelé v mé paměti*, Praha: nakladatelství J. Otto, 1932, s. 397-416

pouze jejich evidence, kde a kdy vznikly, případně proč a pro koho vznikly a jak a kdo z rodiny se na nich podílel. Je třeba však přistupovat k těmto zmínkám kriticky, protože jejich cíl je spíše v podtržení významu osoby, rodiny. Avšak i v případě, kdy jsou významy staveb a podílů osob na nich nadnesené, je to důležitý poznatek, o jaké uznání autor, který je formuloval, usiloval.

Historiografický zájem o osobnosti z rodiny Palliardi lze vymezit a rozdělit na dvě části. V té první budou štukatéři a stavitelé z prvních šesti generací (do roku 1870), kteří trvale žili na Malé Straně. V historickém vědomí se uchová rodina, ve které se předávalo řemeslo po řadu generací. Jako prameny budou sloužit architektonické památky, stavební plány, účty a malostranské archiválie apod. Živá rodinná paměť do těchto generací nepronikne a pokud se o ni bude zajímat, tak prostřednictvím historiografických poznatků.

Do druhé části patří jednotlivé osobnosti z doby po ukončení rodinné stavitelské tradice až do roku 1924. Získaly historické uznání v různých oborech své činnosti a na různých místech země, takže ztratí na důležitosti sledovat rodovou souvislost a specifické profesní vymezení. Pouze výjimečně sledujeme zájem o minulost, respektive známé jméno rodiny. Bude se ale zvyšovat síla a význam rodinné paměti, která uchová i jména a významy těch, kteří nezískali historické uznání.

3 První generace rodiny Palliardi v Čechách – Giovanni Pietro Palliari (1645-1732)

Podle dosavadních zjištění je zatím nejstarším doloženým usazeným příslušníkem rodiny Palliardi v Čechách italský štukatér **Giovanni Pietro Palliari**²⁰ (1645 - 21. 11. 1732). Podařilo se mi nalézt zápis o jeho smrti, který se nachází v matrice z kostela sv. Mikuláše viz obr. 2.²¹ Do takové doby samozřejmě živá paměť rodiny nesahá. Ale na základě zájmu historiků a historiků umění nebo architektury o tuto osobnost a publikování výsledků jejich studia včetně odkazů na prameny se i do této časové vrstvy (a k citovaným hmotným i archivním pramenům) později upřela pozornost některých příslušníků rodiny, aby doplnili a zvýznamnili paměť své rodiny.

Nejstarší záznam zveřejnil kanovník, básník a knihovník Gottfried Johann Dlabacz ve všeobecné historické umělecké encyklopedii (*Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*) z roku 1815. Uvádí, že Johann Peter byl u šlechty štukatérem a pobýval na Menším Městě pražském; odkazuje se na matriku křtů farního kostela ve st. Wenzel (sv. Václava) - záznam z 29. května 1697.²²

Přítomnost Pietra Palliariho na Malé Straně doložil teolog, katolický kněz a historik umění, český vlastenec Antonín Podlaha ve svém textu *Materialie k slovníku umělců a uměleckých řemeslníků v Čechách*, který publikoval v *Památkách archeologických* v roce 1916. Podlaha znal jména řemeslníků spojená s konkrétními díly a dohledával k nim další archivní podklady, mj. čerpal i z farních záznamů kostela sv. Mikuláše na Malé Straně. Ze svatomikulášské sňatkové knihy zjistil, že malostranský štukatér G. P. Palliari se 18. ledna 1680 oženil s Marií Magdalenou, dcerou malostranského zlatníka a měšťana Jana (Bartoloměje) Schumana. Z dalších pramenů Podlaha zjistil, že sňatkem získal Palliari na Malé Straně dům, který dříve patřil otci nevěsty. Z toho vyplývá, že s domem získal po sňatku v roce 1680 i městské právo. Palliariho příslušnost k malostranské obci dokládá i další Podlahovo zjištění, že byl v roce 1695 svědkem při křtu syna malostranského malíře Karla Kulicha.²³ Z Podlahových zjištění vycházeli i další historici umění, kteří se zajímali o život a dílo příslušníků této rodiny. Dosavadní výzkum shrnul Pavel Vlček v roce 2004 v příslušném hesle v *Encyklopedii architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Na základě archivních pramenů

---

²⁰ Příjmení Giovannioho i jeho synů je v matrikách uváděno jako Palliari, tedy bez písmena d. Přepis jména se uvádí až od 3. generace – u jeho vnuků. Zároveň má v matrice zemřelých Pietrovo příjmení podobu Palliary, a v následující generaci je psáno s měkkým i. Může to být způsobeno chybou v matrice, nebo počestněním, protože nebylo použito jeho křestní jméno v latinské podobě.

²¹ AMP, Sběrka matrik – Malá Strana (III), Kostel sv. Mikuláše, MIK Z3, zemřelí 1713-1760, je zde uvedeno, že Joes (Jan) Petrs Palliary zemřel v 87 letech, to dokazuje jeho narození v roce 1645.

²² DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

²³ PODLAHA, A. *Materialie. PA XXVIII*, 1916, s. 168

pak dokládal, komu Palliari svědčil při křtu dítěte, sňatku apod. Podle těchto informací lze předpokládat, že udržoval s těmito osobami nejen přátelské vztahy, ale i spolupracoval.

Na základě výzkumu potomka rodiny Palliardi, Jiřího Řeháčka (nar. 1957, typograf, grafik, novinář), se sice nepodařilo zjistit přesné datum Palliariho příchodu na Malou Stranu, ale potvrdilo se, že 12. března 1680 získal dům U Zlaté číše v Nerudově ulici č.p. 212/16 (obr. 5), který dříve patřil zlatníkovi Shumanovi, a tím i městské právo. Také mu rodina přičítá autorství domovního znamení (obr. 6), které měl pro zetě vytvořit právě Pietro v roce 1660.²⁴ Informace o autorství domovního znamení se vyskytuje i v literatuře²⁵ ale v té době mu bylo pouze 15 let.

Palliari však brzy ovdověl, protože 10. 6.1685, jak vyplývá z Podlahova zjištění, se na Malé Straně znovu oženil, tentokrát s Kateřinou Sumutovou,²⁶ se kterou měl pak jedenáct dětí (čtyři dcery a sedm synů),²⁷ zápisy o jejich křtech jsou ve svatomikulášské křestní knize²⁸. Rodina Řeháčků však uvádí, že měl dětí třináct, ale jména dvou dětí nejsou uvedena.²⁹ V rodinném přehledu se také uvádí, že Palliari žil s rodinou v Rottovském domě se zahradou v Hluboké cestě (nyní Úvoz 227/9, dům U Palliardů, který koupil za 3100 zlatých. Byl také majitelem předměstské usedlosti na Smíchově, tzv. Paliárky³⁰ viz obr. 1.

Podle zjištění historika umění Ivo Kořána sepsal Palliari v roce 1680, v době morové epidemie, závěť, ve které odkázal veškerý svůj majetek staroměstskému klášteru cyriaků. Kořán se domnívá, že tak učinil proto, že tehdy v klášteře pracoval, ale jak dále poznamenává, jeho práce zanikly s celou touto významnou stavbou, která se nacházela v dnešní Dušní ulici (Staré Město pražské). Kořán také uvádí, že od roku 1690 byl Palliari veden jako štukatér v malostranském malířském cechu.³¹

Umělecký historik Pavel Preiss řadí G.P. Palliariho mezi Vlchy, kteří už od první poloviny 16. století přicházeli do Zaalpí z apeninského poloostrova za příležitostí dobré obživy. Byli to tzv. „*artisti dei laghi*“ (řemeslníci jezerní oblasti) od jezera Lugánského a Comského, putovali za prací v několika vlnách od poloviny 16. století a někteří se usadili v Praze. Tito stavební řemeslníci

---

²⁴ Informace z výzkumu J. Řeháčka

²⁵ ŠKODA, E. *Pražský chodec vypráví-1*, s. 63

²⁶ PODLAHA, A. *Materialie*. PA XXVIII, 1916, s. 168

²⁷ SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ M. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950, s. 24-25

²⁸ Matriční záznamy fary sv. Mikuláše na Malé Straně (III) v AMP – narození, sign. MIK N6, 1688-1713; zemřelí MIK i8, 1700-1814.

²⁹ Informace z výzkumu J. Řeháčka; ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 15. 11. 2020]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

³⁰ SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ M. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950, s. 24.

³¹ KOŘÁN, I. *Cyriacký klášter a chrám sv. Kříže většího v Baroku*. V: *Umění*. XVI, 1968, s. 179; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 360

různého zaměření nebyli podle Preisse nositeli a šířiteli nových uměleckých představ. Charakterizovala je naopak pohotová přizpůsobivost místním podmínkám.³²

Dosavadní archivní průzkumy potvrdily, že v Praze se Vlaši usazovali zejména v podhradí, v horní části dnešního Malostranského náměstí, kterému se proto v té době začalo říkat „Vlašský plac“.³³

Z umělecko-historiografických výzkumů pochopitelně nevyplývá příliš poznatků o Palliariho soukromém a rodinném životě. Je však zřejmé, že měl dostatek práce, protože nashromáždil poměrně rozsáhlý nemovitý majetek a byl vyhledávaným spolupracovníkem řady architektů. Byl farníkem malostranského kostela sv. Mikuláše, kde byly křtěny jeho děti a sloužila se rekviem (zádušní mše) za členy jeho rodiny. Předpokládá se, že se zúčastňoval společně s dalšími Vlchy v Praze událostí, které pořádala náboženská a charitativní *Kongregace Milostivé Panny Marie nanebevzaté* a slavností a bohoslužeb italské komunity ve Vlašské kapli na Starém Městě či na špitálu na Malé Straně.

Dějiny umění také poskytují širší kontext, ve kterém Palliari jako štukatér v Praze působil. Zajisté jako ostatní stavební řemeslníci mohl těžit z toho, že v osmdesátých letech 17. století se v českých zemích začalo ve větší míře stavět, protože se konsolidovaly hospodářské i politické poměry. Nové příležitosti ke stavební činnosti se naskytly také po tzv. Francouzském požáru pražského Židovského města a severní části Starého a Nového Města v roce 1689.³⁴ Pražská italská komunita se právě v té době početně rozrůstala, protože nacházela uplatnění na stavbách iniciovaných klementinskými jezuiti v pražských městech i jinde v českých zemích, kde jezuitský řád působil a uplatňoval svůj protireformační program ve stylu baroka.³⁵ V osmdesátých letech se také oživila stavební aktivita pražského dvora a katolické šlechty a církve. Postupně i města začala rozvíjet stavební činnost. To vše vyvolalo vlnu obnovování někdejších a vznik nových stavebních cechů. Největší rozvoj cechů stavebních řemesel nastal na konci 17. století a vyvrcholil v průběhu prvních dvou desetiletí století následujícího.³⁶

Historik umění Pavel Vlček na základě archivních pramenů dokládá, že Palliari byl v Praze v kontaktu s dalšími italskými rodinami, které působily ve stavebnictví. V roce 1698 se zúčastnil svatby Giovanniho Battisty Fontany (zednický polír, později stavitel) a byl přítomen i na křtu jeho

³² Více informací k počtu Italů na našem území, jejich životu a práci viz kniha od P. Preisse, *Italští umělci v Praze*. s. 8-17;

³³ SEMOTANOVÁ, E., et al. *Ottův historický atlas Praha*, vyd. 1. Praha: Ottovo nakladatelství, 2016 s. 186-193.

³⁴ Více informací o požáru viz PAŽOUTOVÁ, J. *Francouzský požár Prahy (1689)*, Dolní Břežany: Scriptorium, 2011

³⁵ HOJDA, Z., KAŠPAROVÁ, J. *Bohemia – Italia*, Praha: Národní knihovna ČR, 2000, s. 17

³⁶ V roce 1644 byl vydán obnovený pořádek malostranských zedníků a kameníků. Hlavním pramenem období po Bílé hoře zůstávají cechovní statuta, která byla přizpůsobena aktuálním poměrům zvláště v lokalitách s významnými stavebními aktivitami jako je Praha. Většina pramenů, z nichž je možné pro období 17. století vycházet, uvádí pouze mistry; počty tovaryšů mohou být pouze orientační. (EBELOVÁ, I. *Pražská a venkovská stavební řemesla v době renesance a baroka*. 2001. s. 39-43, 109)

dcery Anny Barbory (24. června 1702). Také Fonatana Pietro Antonio (stavitel) byl přítomen jako kmotr na křtu syna G. Palliardiho. Palliardi byl také svědkem na svatbě Pilipa Spannbruckera (Schpanbrucker) s Rositou (Rosinou) Bittmonovou dne 26.5.1698 u sv. Valentina na Starém Městě, a účastnil se i křtu jejich synů Josefa Antonína a Antonína Jana. Dne 23. října 1701 byl svědkem na svatbě vlašského zednického tovaryše Parlasciho (Perlusco) s Barborou Meisnerovou z „Kulmu“ a 18.11.1703. Byl však i svědkem na svatbě českého zedníka Jana Zahrádky (z Hradčan) a Zuzany Viskočilové z Rokycan.³⁷

Historik umění Martin Krummholz mu připisuje podíl na štukové výzdobě barokního Trojského zámku, který si nechal postavit hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka (1643-1708). Výstavba probíhala mezi lety 1679-1685 a autory projektu byli architekti Giovanni Domenico Orsi (1634-1679) a později Jan Baptista Mathey³⁸, stavitelem (stavbyvedoucím) byl Silvestro Carlone.³⁹ Povaha dochované štukové výzdoby ukazuje, že na jejich formování se podílelo několik mistrů s různým vzděláním. G. P. Palliari zřejmě pracoval na štukové výzdobě všech stropů v prvním patře zámku viz obr. 3. Na základě srovnání s figurálními prvky na stropě v horním ložnici na východě, mu lze podle M. Krummholze připsat i autorství dekorativních okenních parapetů na fasádě viz obr. 4. G. P. Palliari zde působil minimálně do léta 1692, kdy ho G. B. Mathey doporučil knížeti Lichtenštejnskému jako nejkvalifikovanějšího štukatéra v Praze.⁴⁰

Spolupráci s G. P. Palliariho s architektem G. B. Matheym uvádí i Pavel Preiss. Další Palliariho štukatérské práce zřejmě vznikly v klášteře Křížovníků s červenou hvězdou (Praha 1), vypracováním plánů nového kostela byl pod vlivem arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna pověřen arcibiskupův architekt G. B. Mathey. Stavba probíhala mezi lety 1679 a 1685 pod vedením Gaudenzio Casanovy. Po Casanově smrti převzal vedení stavitel Denomessi. Štukatérské práce provedl Giovanni Bartolomeus Cometa a G. P. Palliari.⁴¹

Archivářka Milada Vilímková publikovala v roce 1978 zjištění o výzdobě jízdárny Pražského hradu,⁴² které následně doplnili historikové umění P. Preiss a P. Vlček. Podle Vilímkové v březnu roku 1694 podepsal Palliari smlouvu na štukovou výzdobu sálu a kabinetu barokní Jízdárny Pražského hradu (projekt stavby G. B. Mathey, stavitelem Marco Antonio Canevalle),⁴³ podle nákresů, které

---

³⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 180-181, 472, 609-610, 722.

³⁸ Jan Baptista Mathey (1630-1695), architekt, měšťanem v Praze v roce 1684, dvorská svoboda od r. 1686 (mohl pracovat jako projektový architekt).

³⁹ více viz HORYNA, M. *Zámek Trója u Prahy: stručná historie*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2000. s. 102

⁴⁰ KRUMMHOLZ, M., ŠEFRANKA ŽÁKOVÁ, V. a Ústav dějin umění (Akademie věd ČR). *Troja Château*, 2017. s. 41, 74, 118-119

⁴¹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 188, 360-371

⁴² VILÍMKOVÁ, M. *Urbanistický vývoj bloku na západní straně Hradčanského náměstí V: Památky a příroda*, III, 1978, s. 76

⁴³ Více viz VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Praha: Academia, 2004. s. 761.

zhotovil Mathey krátce před svým odchodem do Mnichova a následně do Paříže, kde zemřel. Palliari se zavázal vykonat práci během patnácti měsíců za 400 zlatých.⁴⁴

Pavel Preiss dále publikoval svá zjištění o práci Pietra v paláci Maxmiliána Thuna na Malé Straně, včetně toho, že se zachovaly účty za práci. Ve stavebních účtech se objevuje v záznamu ze 24. září 1696 jméno „Peter Balgari“ (které Preiss nepochybně spojuje s Palliari). Stavebník Hrabě Maxmilián Thun-Hohenstein (1638-1701), mu zaplatil 75 zlatých za štuky v Zrcadlovém pokoji, které lze dnes jen těžko bezpečně identifikovat. Je otázkou, zda za něj možno pokládat nárožní pokoj piana nobile. V tom případě by šlo podle Preisse o dílo stylově značně pokročilé, které nemá v Palliariho známém díle obdob. *„Při rozdílnosti volby různých slohových, respektive „modálních“ poloh nelze proto ani vyloučit Palliariho autorství drobotvarého, mihotavého, nízce a plošně rozvinutého dekoru jemných a k asymetrii tendujících úponků, pokrývajících v iluzivní souhře s plochou stropy jednoho ze dvou pokojů v jihozápadním nároží piana nobile. Ornament volně rozhozených stylizovaných úponků s květy, hrozny a ptáky dojmově převažuje nad křehkou, vzájemně provázanou osnovou stropu – středovým čtvercem s konkávními stranami, v jehož centru je umístěna paprscitá růžice a na rozích listové rozety nadnášené putti. Čtveřice velkých oválných polí je doprovázena šesti v křivkových rámech, v nichž je vyveden starozákonní cyklus v jemné modelaci; drobné figurky v něm ustupují architekturám, vegetaci nebo průhledům na oblohu, zabírá větší část plochy“.*⁴⁵

Podle novějších zjištění se Palliari podílel na výzdobě letohrádku v areálu zámku Ostrova n. Ohří. Raně barokní letohrádek byl postaven v letech 1673–1679 podle návrhu pražského stavitele Abrahama Leuthnera. V roce 1689 panství připadlo markraběti Ludvíkovi Vilémovi a stavba areálu byla devadesátých letech dokončena včetně výzdoby interiérů. Bohatou štukatérskou výzdobu Velkého letohrádku provedli v 90. letech G. N. Palliari a Domenico Salize (Saleze, Saleco, de Sale).⁴⁶

Rodinné výzkumy jsou v první generaci závislé na historiografických výzkumech a mohou jen revidovat nebo rozvíjet výzkum již objevených archivních pramenů. Oproti historikům však mají potomci rodiny jiné zájmy a cíle – najít své nejstarší předky, najít kořeny své rodiny a tím získat pocit ukotvení rodiny v minulosti. Všichni, kteří byli tázáni, odpovídali o hledání prvních generací a svých cílech velmi podobně. Pokládali si otázky: „Kdo jsou naši nejstarší předci? Odkud přišli? Kde v Praze

⁴⁴V roce 1760 budova vyhořela, štuková výzdoba zanikla a zbyly jen narušené štuky na průčelí PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 255, 360; VILÍMKOVÁ, M. *Marginalia k architektonické tvorbě 1. poloviny 18. století*, V: *Umění XXVI*, 1978, 428, 434. s. 74-76

⁴⁵PREISS, P, *K dějinám paláce Maxmiliána Thuna na Malé Straně*, V: *Staletá Praha*, IV, 1973, s. 63-66; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 188, 360-371

⁴⁶ZEMAN, L. *Ostrovské baroko – Umění a kultura doby baroka v Ostrově*. [cit. 9.5.2021]. Dostupné z: <http://ostrovskymesicnik.cz/ostrovske-baroko-umeni-kultura-doby-baroka-ostrove/>; Letohrádek ostrov, Galerie umění Karlovy Vary, [cit. 18.12.2021]. Dostupné z: <http://www.letohradekostrov.cz/history/>

žili?“ Během pátrání se také snažili vyhledat, kde příslušníci rodiny žili, než přišli do Čech. Doplnili tím tak dosavadní historiografická zkoumání. Prameny, se kterými pracovali historici pak zkoumala i příslušnice rodiny Palliardi, Marta Řeháčková roz. Marklová (1906-1980) která uchovala a doplnila informace z rodinného archivu. Řeháčková zjistila, že G. Pietro Palliari přišel z oblasti jezera Lago di Como, konkrétně z města Sala Comacina. Její vnuk Jiří Řeháček upřesnil, jak probíhalo její hledání: „*Jednoho dne se naučila italsky a odjela hledat odkud pocházejí její předci*“. Podle výzkumu provedených již zmíněným Jiřím Řeháčkem (nar. 1957), získal Palliari v Čechách práci na základě doporučení stavitele Jeana Babtisty Matheye (1630-1696). Podle zjištění rodiny G. P. Palliari provedl i štukatury v domě emeritních kněží u sv. Karla Boromejského (Resslova ulici čp. 307), který stavěl P. I. Bayer a K. I. Dietzenhofer.⁴⁷ Podle zjištění historiků umění je autorem štukové výzdoby Pietrův syn Michael Ignác Palliari, který ji dokončil v r. 1739.⁴⁸

Z uměleckohistorického výzkumu vyplývá, že se Palliari podílel na štukatérské výzdobě Černínského paláce⁴⁹. Řeháčkovi s odkazem na archiv Černínů v Jindřichově Hradci z roku 1692, uvádějí i zajímavou epizodu ze života G. P. Palliariho, jak se stal účastníkem krvavé potyčky v malostranském Černínském paláci v době, kdy v něm pracoval. Dalšími účastníky potyčky byli malíř Lazaro Maria Sanguinetti, málo známý italský malíř Giacomo Antonino Manini a architekt a stavitel Domenico Egidio Rossi. Rossi se zbraní v ruce napadl Pietra. „*Dostal se do sporu se štukatérem G. P. Palliarim, taseny byly zbraně a Palliari pro přesilu (bylo jich na něj několik), uchýlil se do kostela sv. Benedikta, ale Rossi za ním vnikl i tam. Bylo to velké provinění a byl vydán na Rossiho 26. 12. 1692 zatykač. Rossi viděl, že trestu neujde. Na obranu Palliariho mimo hraběte Štemberga se postavil i Jean Baptista Mathey. Rossi se ukryl někde v Praze a na radu hraběte Tomáše Zachariáše Černína napsal císaři žádost o milost. Aby unikl potrestání uprchl do Vídně. Tam pracoval u hraběte Černína. V roce 1693 se odvážil vrátit do Prahy. Byl však zatčen a uvězněn.*“⁵⁰ Tuto informaci stručně zmiňují i historici umění popisující život architekta Rossiho – Morper Johan Joseph v roce 1940 a Pavel Preiss r. 1986. Dále architekt Lorenc Vilém s archivářem Karlem Třískou v r. 1980.⁵¹

---

⁴⁷ ŘEHÁČEK, Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 15. 11. 2021] Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/08/30/a-nakonec-jsem-tady/>

⁴⁸Dům emeritních kněží, 2015., Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 20.11.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/dum-emeritnich-knezi-16392721>

⁴⁹ Černínský palác byl staven od r. 1668 podle plánů architekta Francesca Carattioho (1620-1677) staviteli Janem de Capauli a Abrahámem Leitnerem. V letech 1682 až 1692 ve stavbě pokračoval architekt Giovanni Batista Maderna. Navázal na něj krátce Dominico Egidio Rossi a od r. 1696 Giovanni Battista Alliprandi. Štuková výzdoba v interiéru byla dokončena ve dvacátých letech 18. století.

⁵⁰ Z archivu Černínů v Jindřichově Hradci [cit. 15.11.2021] Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

⁵¹ LORENC, V., TŘÍSKA, K. *Černínský palác v Praze*, 1980, s. 110-111; MORPER, J. J. *Das Czerninpalais in Prag*, 1940, s. 65; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 265-268, 360

4 Druhá generace

Nástupci Giovanniho povolání se stali bratři Carlo Antonio (18. 1. 1699-6. 8. 1756⁵²) a mladší Michael Ignazio (26. 9. 1702 - 11. 8. 1751).⁵³ Ve výzkumu těchto osobností jsem čerpala z odborných textů z oboru dějin umění, archivních dokumentů a rodinných výzkumů. Nedílnou součástí výzkumu byly také zdigitalizované matriky v Archivu hl. města Prahy, které sloužily k potvrzení dat uvedených v odborné literatuře a k doplnění informací.

Touto generací nastává podstatný vývoj profesního zaměření rodiny. Pravděpodobně to bylo způsobeno nadcházející změnou ve štukatérství, protože se v průběhu 18. století znalosti technik a materiálů rozšířily a přestaly být výlučnou výsadou komských a lugánských Vlachů. Také nastala změna ve vývoji stylového pojetí v ornamentice.⁵⁴ Změna profese rodiny vedla i k jinému zaměření historiků, mapujících historii rodiny a jejich děl. Místo architektonických dekorací popisují více vývoj architektury.

Historikem, který blíže popsal tuto generaci je Pavel Preiss, který se zabývá uměním období renesance až baroka. Jeho výzkum obsahuje informace o dílech, ale také zpracoval blíže informace i o jejich životě. Překvapivě se P. Preiss zabýval i třetím synem Pietra, který se vybočuje od řemeslného zaměření rodiny. **Petr Antonín Palliari** (27. 10. 1693 - 26. 11. 1742) byl nejprve jako kněz členem řádu kapucínů. Poté se stal administrátorem Vlašského špitálu, kde byl v kryptě kostela špitálu také pochován. S pamětí rodiny je spojován především křtěním dětí svých příbuzných⁵⁵. Mimo křtění se také jako administrátor špitálu účastnil i svátků, a lze předpokládat, že se zapojovali i další rodinní příslušníci. Jeden z nejdůležitějších byl svátek Nanebevzetí Panny Marie, patronky kongregace, který se oslavoval 15. srpna. Byl jedním z ústředních svátečních událostí pražských Italů a doznívajícího baroka. Nejvýznamnější částí byl průvod, který byl veden ze špitálu Vlašskou ulicí přes Karlův most až do Vlašské kaple na Starém Městě. Ve Vlašské kapli se poté konaly bohoslužby, a také každoroční slavnostní inaugurace představenstva kongregace, špitálu a kaple. Jak tento průvod probíhal víme z archivních záznamů⁵⁶. Procesí se skládalo z členů kongregace, chovanců špitálu, zvaných hostí včetně významných osob a doprovodu vojáků. V čele procesí šel administrátor špitálního kostela. Nesen byl starý baldachýn používaný kongregací při oslavách, velká korouhev

---

⁵² AMP, Sběrka matrik, Praha III – Malá Strana, Kostel sv. Mikuláše, MIK i8, zemřelí 1700-1814, s. 516

⁵³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 398-399

⁵⁴ *Ibid.*, s. 398-399; Barokní fasády byly hojně zdobené. Radikální zlom nastal v 18. století, začala více střídmost a souměrnost. Tříbilo a zjemňovalo se plošné páskové a mřížkové vzorování, které v padesátých letech vystřídala nepravidelnost. Záhy nastal styl tuhých pletencových girland – styl luisézní. Konec 18. století, s posledními ohlasy rokoka, přineslo ústup štukové výzdoby. Návrat nastal až v období historických slohů ve druhé třetině 19. století. (GAVENDA, M., LOSOS, L., *Štukatérství*, 2010, s. 41)

⁵⁵ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 385

⁵⁶ Svátek Nanebevzetí Panny Marie, záznam z roku 1773, zachováno v Archivu hl. m. Prahy: AMP, konvolut tisků a rukopisů, sign. C 1335

Malé Strany a mnoho menších korouhví. Centrální bod celého procesí byla velká stříbrná plastika představující Nanebevzetí Panny Marie. Za sochou kráčeli bílé odění představení kongregace.⁵⁷

Na rozdíl od historiků, kteří se zaměřují převážně na vytvořená díla, mají potomci rozdílné cíle a zaměřují se i na jejich soukromý život. Michael a jeho otec Pietro Palliari představují centrální osobnosti výzkumu potomků rodiny – Řeháčků. Michael Palliari je jejich předkem, a proto se mi do rodokmenu podařilo doplnit více informací o jeho sourozencích a dětech, kteří nebyli mapováni oficiální historiografií – viz příloha.

4.1 Carlo Antonio Palliari (1699-1756)

Starším synem Pietra byl Karel Antonín (18. 1. 1699 - 6. 8. 1756), který byl jako otec štukatérem. Datum úmrtí je uvedeno v matrice kostela sv. Mikuláše viz obr. 11⁵⁸. Osobu Carla blíže dokumentují jen historikové. Teolog, katolický kněz a historik umění, český vlastenec A. Podlaha publikoval z matriky bývalé fary u sv. Martina v Praze, že se Karel 18. října 1729 oženil s poctivou a šlechtnou pannou Lucíí Spaczinovou v přítomnosti Karla Antonína Kanawalli, Johany Kanawallowy a Veroniky Palliari.⁵⁹ Pavel Preiss uvádí, že od 13. ledna 1733 byl měšťanem malostranským a získal zpět Rottovský dům, někdejší otcovo vlastnictví (8. března 1742).⁶⁰ Podle historika P. Preisse se ale zařazuje mezi méně známé osobnosti. Dosavadní výzkum ale poukazuje na několik dalších štukatérských zakázek.

Pavel Preiss všeobecně charakterizuje jeho štukatury jako prvky, na nichž jsou patrné „posuny stylového pojetí ornamentiky, plynulý vývoj a občas poměrně radikální inovační zvraty“. Z jeho realizací se zachovalo jen minimum. V roce 1742 pracoval ve společnosti architekta Anselma Luraga na zakázce štukování fasády kaple sv. Voršily u severní strany klášterní baziliky strahovských premonstrátů. Dekorace v průčelí kaple a na klenbě strahovského kláštera byly dokončeny „in fornice“ 5. října 1743⁶¹. Rámy polí na stěnách pro Neunhertzovy cykly fresek dokončil pravděpodobně roku následujícího. Také v nich převládají v symetrickém rozestření květinové pásy, listové festony a hlavičky andělů. Zachoval se i kreslířský návrh štukatur pro jednu z kaplí chrámu. Je také uveden jako autor křehké rané rokokové ornamentiky z roku 1731, dodávající hybnost

⁵⁷ Více viz: SVOBODNÝ, P. Jubilejní oslavy Vlašské kongregace a špitálu 1773. In PEŠEK, J., et al. (ed.). *DOCUMENTA pragensia XII: Pražské slavnosti a velké výstavy: Sborník příspěvků z konferencí Archivu hlavního města Prahy 1989 a 1991*. Praha: Archiv hlavního města Prahy, 1995, s. 159–164. ISSN 0231-7443.

⁵⁸ AMP, Sběrka matrik, Praha III – Malá Strana, Kostel sv. Mikuláše, MIK i8, zemřelí 1700-1814, s. 516

⁵⁹ PODLAHA, A. *Památky archaeologické*, Praha: Archaeologický ústav, 1916, 23 (3). s. 171;

⁶⁰ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 385.

⁶¹ STRÁNÍKOVÁ, J., ŘÍHOVÁ, V. *Kostel sv. Václava ve Veliši: výstavba, vybavování a okolnosti vzniku (1747-1752)*, 2014. s. 205-207

a malebnost fasádě johanitského konventu na Malé Straně, postavené Tomášem Hafeneckerem. Po úpravě stropu Španělského sálu na Pražském hradě (K. I. Dienzenhoferem v l. 1748-49⁶²), proběhla následně Paccassiho úprava včetně výzdoby. Paccassi zachoval očištěné renesanční štukové římsy a na stropě přibyly nové, které provedl Carlo Antonio Palliari spolu s Giovannim Antoniem Oldellim z Lugana. Bohužel však nepřestály poškození, způsobené roku 1757 pruským bombardováním.⁶³

Dosavadní výzkum poukazuje i na několik dalších zakázek. Podle autorů knihy *Kostel sv. Václava ve Veliši* je jeho prací štuková výzdoba objektu, což dokazují i zachované účty. Například vytvořil ozdobný rám desky, s informací o patronovi stavby kostela (Anna Josefa Schliková), umístěné na západní stěně presbytáře. Dále zhotovil štuky hlavic pilastrů a římsy pilíře lodi kostela kol. r. 1751 viz obr. 12 a 13. Palliari dostal zapláceno dvakrát – poprvé v červnu roku 1751 „za vyhotovenou práci na obou kupolích kostela a další pasy a lizény.“ Po třech stavebních sezónách od svého prvního vstupu se Palliari vrátil, aby dotvořil štukové rámy „šesti velkých kostelních oken, nápisovou tabuli a protějšší obraz sv. Michaela“. Sám si dodal i materiál – sádro, štětce a žlutou barvu. Tato zmínka v účtu nás upozorňuje, že v předchozím případě bylo vše potřebné placeno zvlášť, což připomínají položky nákupu štukatérských hřebíků a „tři a půl tuctu štetců na vyhotovení pásů a lizén v obou kupolích kostela“. Pro cenové srovnání zakázky se nabízí údaj o výzdobě kostela sv. Karla Boromejského v Praze, kterou dělal jeho bratr Michael Ignác v roce 1739 a za práci dostal 120 zl. Veličská výzdoba klenby stála 150 zl. Rámování oken a obrazů potom dalších 67 zl.⁶⁴ Využíval zde ornamentiku s prvky pozdního baroka s listovými závěsy, drobnými akantovými dekoracemi, kartušemi a přechází až k počátku rokajového tvaru, který v mladší etapě Palliari využívá více.

I v rodinných záznamech se dozvídáme jeho základní životopisné informace a zmiňují se jen o jeho výzdobě na zámku v Buštěhradě pro vévodu bavorského.

4.2 Michal Ignác Palliari (1702-1751)

Michele Ignazio (Michal Ignác) Palliari se narodil 26. 9. 1702 (křtěn 30. 9.⁶⁵ viz obr. 7) a zemřel 11. 8. 1751 (obr. 8) v Krannerovském domě na Malé Straně⁶⁶. Nejstarší zveřejněná informace pochází od kanovníka, básníka a knihovníka Jana Dlabače z roku 1815. Uvádí,

⁶² POCHÉ, E. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 111.

⁶³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 399.

⁶⁴ STRÁNÍKOVÁ, J., ŘÍHOVÁ, V. *Kostel sv. Václava ve Veliši: výstavba, vybavování a okolnosti vzniku (1747-1752)*, 2014. s. 119, 203, 205-206

⁶⁵ AMP, Sběrka matrik – Malá Strana (III.), Kostel sv. Mikuláše, MIK N6, narození 1688-1713, s. 268

⁶⁶ AMP, Sběrka matrik – Malá Strana (III.), Kostel sv. Mikuláše, MIK i8, zemřelí 1700-1814, s. 514; Mohlo by se jednat o činžovní dům U Nejsvětější Trojice (U Kameníků) v Jánské ulici č.p. 320/10. Tento dům vlastnila rodina Krannerů od r. 1726.

že Ignaz byl pražský štukatér a v oddacím záznamu strahovského farního kostela figuroval jako poručník 4. února 1750.⁶⁷ V roce 1916 uvádí historikové umění dva různé údaje o jeho získání měšťanství. Pavel Bergner, který zpracoval v roce 1916 výňatky z měšťanských knih umělců a řemeslníků, uvádí datum 3. prosince 1737.⁶⁸ A. Podlaha později publikoval v *Památkách archeologických*, že se stal měšťanem Malé Strany 3. února 1727.⁶⁹

Michal Ignác byl prvním stavitelem rodiny, a zároveň ještě štukatérem, jako jeho otec Giovanni Pietro. Staviteli (architectores, baumeister) byli v raném novověku označovány osoby, které organizačně zajišťovaly výstavbu budov. Dnešním slovem bychom je pojmenovali stavbyvedoucí. Často byla tato úloha kombinována s přípravou projektu, tedy stavitelé byli do určité míry i architektky. V raném novověku došlo ke vzniku profesních stavitelů či alespoň k jejich začlenění do struktury pražských cechů stavebních řemesel. Z tohoto postavení v rámci výstavby vyplývalo jejich výsádnější postavení, které se zejména projevilo v 18. století.⁷⁰ Jednoznačnější rozlišení architekta od stavitele nastalo až na počátku 18. století viz informace k třetí generaci rodiny Palliardi.

Historici umění Pavel Preiss, Pavel Vlček a Emanuel Poche dokázali činnost Michaela u několika děl. Jako štukatér se podílel v roce 1739 na výzdobě kostela sv. Karla Boromejského na Zderaze (Nové Město pražské, dnes Pravoslavný katedrál ní chrám svatých Cyrila a Metoděje viz obr. 10). Architektem barokního kostela byl K. I. Dietzenhofer (mezi lety 1730-40). Michael r. 1739 rozestřel na klenbě novostavby zdobné motivy mřížkové a palmetové a umístil u kartuše nad triumfálním obloukem závěsy s andílky. Fresky od K. Schöpfa ohraničil bohatě profilovanými rámy, které představují vynikající štukatérskou práci. Bohatě zdobený jsou i oblouky a dělicí pásy mezi klenebními poli. Za tuto práci obdržel 120 zlatých. Koncem 30. let spolupracoval i na vnější výzdobě kostela. Podíleli se na ní také sochař František Deveti a štukatér Rochus Bayer.⁷¹ Pavel Vlček doplňuje, že dále také pracoval v r. 1743 v bazilice Nanebevzetí P. Marie na Strahově (Hradčany).⁷² Poválečná obnova areálu proběhla po ostřelování z roku 1742 a byla hlavním cílem opata G. V. Kaspara⁷³. Od ledna 1743 začala rekonstrukce podle plánů Anselma Luraga. Opravena byla poškozená klenba v kapli sv. Voršily a vznikla nová štuková a fresková výzdoba.⁷⁴

⁶⁷ DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

⁶⁸ BERGNER, P. *Auszüge aus den Bürgerbüchern der kgl. Stadt Prag über Künstler und Kunsthandwerker vom Jahre 1550–1783 deutschböhmisches Künstler des XVIII. Jahrhunderts*. V: *Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 54, 1916, s. 113–127

⁶⁹ PODLAHA, A. *Materialie*. *PA XXVIII*, 1916, s. 168; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 385.

⁷⁰ SMRŽ, J. *Cechy pražských měst od jejich počátků až do zrušení cechovního zřízení*, 2018, s. 302

⁷¹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986., s. 399; ČADIL, M. *Kostel sv. Cyrila a Metoděje*, 2016, s. 12, 36.; POCHÉ, E. *Prahou krok za krokem*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 245

⁷² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004, s. 469.

⁷³ G. V. Kaspar byl opatem mezi lety 1741-1764.

⁷⁴ HORÁK, M. *Barokní sochařská dílna Ondřeje Filipa a Jana Antonína Quitainerových*, 2019, s. 86

Jako staviteli mu historici umění přiřítají několik staveb, ale často vznikají neshody v autorství. Především je to způsobeno kvůli stejnému křestnímu jménu s jeho synem, který pokračoval ve stavitelské tradici. Není vyloučeno, že z jeho ruky je návrh neznámého kostela z r. 1744, který publikoval A. Podlaha (viz obr. 9).⁷⁵ Podle *Zápisné knihy* měl začít rozšíření kostela sv. Vavřince na Petříně, které však účty datují do let 1740–42, kdy byl ještě kapitulním stavitelem A. Spannbrucker.⁷⁶ Podle P. Preisse se M. Palliari řídil cizím snad Dienzenhoferovým plánem⁷⁷. Roku 1743 byl jmenován po smrti A. Spannbruckera stavitelem pražské metropolitní kapituly na Hradčanech.⁷⁸ Podle Pavla Vlčka se podílel i na dalších stavbách. Také měl vybudovat po roce 1747 již dnes neexistující paláce Astfeldovský (nároží Nových alejí a Široké – dnes Národní a Jungmannovy ul.) a Bissingenovský (Schwarzenberský) ve Spálené ul. čp. 90–91, který je ale také přiřítán Ignáci Aloisi Palliarimu a dnešní podoba je již velmi odlišná. V roce 1750 zhotovil návrh fary (podepsané plány) u sv. Martina v Luštěnicích (Mladá Boleslav). Také měl postavit i nějaké zámky a další budovy v Čechách. Tato informace však není ověřena.⁷⁹ Historik umění Emanuel Poche chybně zmiňuje, že je Michael autorem přestavby paláce Bylandt-Rheidtovského (Schützenů či Harbuval-Chamaré) kol. roku 1800 pro hraběte Kolowrata-Krakovského, ul. Sněmovní čp. 171/13).⁸⁰ Michael ale zemřel již v r. 1751, proto nemohl být autorem.⁸¹

Informace potomků obsahují, že byl Michael štukatérem a stavitelem, což jsou obecně známé informace. Navíc uvádějí, že měl vyzdobit kostel sv. Karla Boromejského na Zdislavi. Michael byl také podle rodinných záznamů váženým měšťanem, stavebním znalcem a odhadcem. Rodinné archivy obsahují i důležité životní události jako jsou svatby, křty a úmrtí. Tyto informace doplňuje historik umění P. Vlček, který uvádí i kdo byli svědci. Michael se ženíl 28. září 1728 s Kateřinou Limberkin (Limberskou) v kostele na Strahově. Svědky byli stavitelé a architekti Anton Spannbrucker, Thomas Haffenecker (otec architekta a stavitele Antonína Haffeneckera), a také Anna Constantie Haffeneckerová. Jeho manželka zemřela ve věku 46 let 22. prosince 1747.⁸² Známa jména stavitelů a architektů, kteří byli svědky či kmotry dokazují, jak provázané byly vztahy mezi rodinou Palliari a těmito zmíněnými osobami. Dozajista spolu také blízce spolupracovali.

---

⁷⁵ PODLAHA, A. *PA XXVIII*, 1915, sv. 4, s. 236; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 385.

⁷⁶ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.;

⁷⁷ Historik umění E. Poche uvádí, že stavba proběhla nejspíše pro Bratrstvo pražských kuchařů. Autorem byl pravděpodobně K. I. Dienzenhofer a stavbu vedl M. I. Palliari. (POCHE, E. *Prahou krok za krokem*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 287)

⁷⁸ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986, s. 385

⁷⁹ VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

⁸⁰ POCHE, E. *Prahou krok za krokem*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 120

⁸¹ Informace získané rodinou Řeháčků.

⁸² Informace získané rodinou Řeháčků; VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

5 Třetí generace

Třetí generace je z pohledu historika nejvýznamnější z rodinné historie. Proto je rodina, nyní již Palliardi, významněji zachycena v dějinách umění, architektury a našla jsem mnohem více zpracovaných údajů. Informace jsem také více čerpala ze státních archivů, kde jsem objevila zachované dokumenty ve větším počtu – plány, dokumentace, smlouvy, účty atd.

Rodinné archivy obsahují události jako jsou křty a úmrtí osob této generace. Podle dnes zpracovaného rodinného rodokmenu (viz příloha) měl Michael Ignác Palliari (1702-1751) celkem jedenáct dětí a několik z nich zemřelo záhy po narození. Michael I. Palliari křtil dceru Kláru Terezii (poté Spitszaová) dne 26. června 1729, syna Petra Antonína 30. května 1731, Antonína Fidelise 23. dubna 1732, Ignáce Jana Nepomuka 15. května 1737, Marii Annu (později Friedrichová) 3. září 1739, Teresii Kateřinu nar. 22. října 1741, Jana Nepomuka Jiřího 21. ledna 1744, Lucii Magdalénu 10. září 1746 (†1746), Marii Lucii (narození i úmrtí v r. 1747).⁸³ Historik umění P. Vlček u tří událostí doplnil kdo byli svědci. U křtu Antonia Fidelia byl svědkem architekt a stavitel Kilián Ignác Dientzenhofer. Kmotr Ignáce Jana Nepomuka byl K. I. Dientzenhofer a svědkem architekt František Ignác Prée. Svědkem Jana Nepomuka Jiřího byl pražský architekt Jakub Schödl.⁸⁴ Známa jména stavitelů a architektů, kteří byli svědky či kmotry dokazují, jak provázané byly jejich vztahy s rodinou Palliardi. Dozajista spolu blízce spolupracovali. Mou domněnkou je, že se rodina blíže stýkala s Dientzenhofery, protože byli sousedy. Architekt Kryštof Dientzenhofer vlastnil dům v Nerudově ulici č. p. 211/14 (Dům Valhounský) a přestavil ho v roce 1704. Od roku 1705 jej vlastnil Jan Blažej Santini (1677-1723)⁸⁵. Ten to dům sousedí s domem U Zlaté číše č.p. 212, který vlastnila rodina Palliardů od roku 1680.⁸⁶

Ze čtyř synů Michela Ignazia (1702-1751) byli tři dědici jeho povolání – Antonio Fidelio (1732-1757), Ignazio Giovanni Nepomuceno (1737-1821) a nejmladší Giovanni Nepomuceno Giorgio (1744-1810). Stavební činnost této generace jsem zařadila od poloviny 18. století až do 1. čtvrtiny 19. století. Jejich práce je zachycena ve velkém množství stavebních zakázek. V literatuře jsem o autorech našla zmínky především u jednotlivých staveb, a proto jsou jejich práce jedním z nejdůležitějších pramenů výzkumu. Nejvíce se z bratrů proslavil I. G. N. Palliardi (1737-1821), který se stal nejvýznamnější rodinnou figurou paměti.

---

⁸³ Informace získané rodinou Řeháčků; ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 15.11.2021]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

⁸⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

⁸⁵ VANČURA, J., HLAVSA V., *Hradčany – Pražský hrad*, 1976, s. 196.

⁸⁶ Informace z výzkumu J. Řeháčka

Pro pochopení doby jsem se zaměřila na širší společenský a kulturní kontext – změny ve společnosti a architektuře 18. a 19. století. Vrcholné baroko pozvolna poklesávalo již v třicátých letech 18. století. Mizela velkorysost a tvůrčí intenzita umělců, stavebníků církevních i světských. V období přibližně od poloviny 18. a poč. 19. století také ještě doznívají v Praze vlivy například K. I. Dientzenhofera a zároveň nastával ústup od monumentality a celistvosti k dekorativnosti. Příčiny tohoto útlumu jsou složité a tkvějí v celkovém přerodu životního názoru, v proměnách hospodářských a společenských. Ty se promítají do životního stylu a všech uměleckých projevů. Po nastoupení Marie Terezie a zahájení „válečnické“ doby nastala velká změna. Poklesl někdejší blahobyt měšťanstva, a u budov se po r. 1757 ztrácel barokní vzhled. Nastal ryzejší vkus a základními hledisky se stali půvab a pohodlí.⁸⁷ Od poloviny 18. století se také setkáváme s rokokem, jehož typické dekory zařazujeme do závěrečné etapy baroka. Vznikají i nové typy staveb. Vývoj se projevil například na podobě kasáren, činžovních domů, divadel a pevností. Mění se i pohled na stavitelské profese. V období třetí generace rodiny Palliardi, byly stavitelé do určité míry stále architekty. Až na počátku 19. století začalo jednoznačné rozlišování architektů od stavitelů. Tato změna je spojována s novými stavebními odvětvími a průmyslem. Architekti se zaměřovali na prostorovou a uměleckou koncepci. Oproti tomu stavebníci řešili více otázky provedení staveb, typů materiálů, konstrukcí nebo vnitřního vybavení. Změny nastávají i s úpadkem stavebních hutí a cechů. Od roku 1805 obdrželi titul architekt absolventi vídeňské akademie či pražské Polytechniky⁸⁸. Palliardi třetí generace pracovali i v době, která je přelomem jednoznačného rozlišování těchto profesí, ale jsou pevně spjati se stavebním cechem. Proto je vhodnější o nich mluvit jako o stavitelích⁸⁹, i když mnohdy zastávali i roli architektů.

Hledala jsem informace, jak zde původem italské rodiny působili, a jak se začleňovali. Výstižně tuto problematiku popisuje historik umění Pavel Preiss. Zdokumentoval v tomto období podstatné změny u architektonických zakázek. Náročných staveb bylo již jen málo. Rodinné hutě zanikaly a místo velkých stavebních firem působili primárně jen jednotlivci. Také se čím dál více italských přistěhovalci začleňovali a přizpůsobovali našemu prostředí, protože se zde již mnozí narodili. Již nebyly problémy s jazyky a s konkurenčními sváry. Stmelovali se nadále na organizační základně

---

⁸⁷ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 371-372

⁸⁸ Více viz KORBEL, T. *Proměny společenského postavení sociální skupiny českých architektů a stavitelů v 19. století*. Praha, 2020. disertační práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Doktorský obor Soudobé evropské dějiny. Vedoucí práce Pešek, Jiří. s. 27-34.

⁸⁹ Historik umění Emanuel Poche popisuje v jeho odborných publikacích I. J. N. jako architekta, jiní historici používají výhradně pojem stavitel.

náboženské a charitativní, v bratrstvu a ve špitále.⁹⁰ Rodina Palliardi byla již plně zakotvena na Malé Straně. V dochovaných dokumentech používají jako formální jazyk pouze němčinu, to se změní až o tři generace později. Otázkou je, jak úzká spolupráce byla v rodině Palliardi mezi bratry, případně s jejich otcem Michaellem Ignácem Palliarim. Otec dozajista předával zkušenosti svým synům a zapojoval je do své práce. Neobjevila jsem informaci o existenci rodinné dílny „*bottega*“, což by mohlo podpořit myšlenku osamostatnění bratrů. Na dochovaných plánech a účtech je také vždy uveden jen jeden podpis autora. Mým názorem je, že i když v dosavadním výzkumu bratři vystupují u zakázek spíše jako jednotlivci, což by potvrzovalo myšlenku P. Preisse, dozajista spolu blízce spolupracovali. Navíc je dokázáno, že v případě smrti sourozence přebírali i vedení staveb.

Změna v tomto období nastává i ve vzdělanosti architektů, kteří jsou často méně vzdělaní a většina z nich ani neodcestovala za studiem (např. do Říma a Vídně). Existují také úvahy, že vliv italských architektů a celkově umělců, v Praze v tomto vymezeném období velmi upadá. Členové z rodiny Palliardi ale představují výjimku. Například Ignác Jan Nepomuk Palliardi byl vzdělaný, a dokázal změnit ráz nejen hlavního města. Jeho stavby v Praze, ve které vládlo pompézní vrcholné dynamické baroko, představují výjimečné milníky v přechodu do nezvyklého klasicismu.

Podle mého zjištění ovlivnily rodinu Palliardi také reformy Marie Terezie, a především Josefa II. Změny popsal ve své diplomové práci Karel Ďurža, který se zabýval architekturou v 19. a 20. století. Jeho práce poukazuje na přeměny v politice, postavení církve, ale i ve vývoji architektury v závěru 18. století a v první polovině 19. století. Na sakrální architekturu měl vliv například bohoslužebný řád, vydaný v roce 1783, který zdůrazňoval, že jednoduchost je pro sakrální architekturu žádoucí, a to s poukazem na prostotu „staré církve“. V roce 1784 vyšel císařův patent, který zakazoval pohřbívání ve městech, což vedlo k zakládání nových hřbitovů a hřbitovních kostelů. Osvícenství mělo na svědomí zánik mnohých klášterů ale i zahuštění farní sítě novými kostely a farami. Čili zmíněné josefínské reformy, společně s normativními plány stavebních úřadů, ovlivnily zakládání a podobu sakrálních staveb⁹¹

K. Ďurža se odkazoval na výzkum historika umění Richarda Biegela, který se zaměřuje i na širší souvislosti vývoje architektury od renesance po 20. století. Poukázal, že od r. 1780, kdy se ujal vlády Josef II., nastává další podstatný zlom v umění a architektonickém stylu – přechod baroka ke klasicismu v poslední třetině 18. století, lépe řečeno k neoklasicismu (někdy označován

⁹⁰ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 371-372

⁹¹ ĎURŽA, K. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, UK, diplomová práce, 2017, s. 124-125

jako pobarokní klasicismus). Nejprve byl klasicismus osamocen, protože byl ve druhé polovině 18. století stále živý barokní sloh, a projevil se slaběji. Setrvačnost baroka se projevila především v sakrální architektuře. Sakrální architektura na našem území tvořila svébytný výtvarný proud, který zachovával barokní citění déle než profánní stavby.⁹² Baroko zde zapustilo hluboké kořeny a barokní přístup dlouho přetrvával, neboť se těšil veliké oblibě. Proto se dá mluvit o přechodném stylu, v němž se prolínají baroko a klasicismus. Určitý posun směrem ke klasicismu se projevuje zklidněním a zploštěním fasád. Baroko i klasicismus používaly často tytéž výrazové prostředky např. římsy, sloupy a vysoký pilastrový řád. Novoklasicismus druhé poloviny 18. století a první poloviny 19. století bývá označován za svébytný druh romantického historismu. Hlavním zdrojem umělecké tvorby se stalo antické Řecko, ovšem sloužilo jako vyjádření důstojnosti a tiché velikosti. Klasicistní architektura využívá bílé barvy, která zde působí nadčasově. Základními prvky je vyváženost, symetrie a konstrukční logika. Fasády se vyznačují zmíněným klidem a forma vychází ze zákonů tektoniky.⁹³

V období mezi barokem a klasicismem pracovalo několik důležitých autorů. U nás je uváděna jako první stavba se stylovým projevem klasicismu (vídeňského) přestavba Pražského hradu od r. 1753, podle projektu dvorního architekta Nicolo Pacassiho (1716-1790)⁹⁴. Stavba byla jedním z podstatných vlivů pro tvorbu I. J. N. Palliardiho, protože byl u Pacassiho vyškolen⁹⁵. Dalšími přelomovými autory byl Antonín Hoffenecker⁹⁶ a Josef Klement Zobel (1746-1814).⁹⁷ Mezi tyto významné osobnosti se právem zařazuje I. J. N. Palliardi a jeho proslulá Strahovská knihovna postavená v roce 1783. Tato stavba je považována mnoha historiky za jednu z prvních klasicistních budov u nás. Ignác navrhoval soudobá architektonická díla s prvky plynulého přechodu z baroka do klasicismu. Jednotlivá díla včetně jejich významu budou zkoumána v kapitole o I. J. N. Palliardim.

Konec 18. století představuje zlom k vrcholné klasicistní architektuře. Již zanikají barokizující motivy a zároveň se vytrácí i lusiézní prvky. Představiteli vrcholné fáze klasicismu jsou Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821), Josef Zobel (1746-1814) a Karel Schmidt (1738–1820). Dále Filip Heger (1734–1804) a jeho syn František Anton Heger (1766–1831) - oba spolupracovali s I. J. N. Palliardim. Také se začíná objevovat mladý architekt, později profesor architektury

---

⁹² BIEGEL, R. *Mezi barokem a klasicismem – Proměny architektury v Čechách a Evropě druhé poloviny 18. století*, 2012, s.39-45

⁹³ ĎURŽA, K. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, UK, diplomová práce, 2017, s. 124-125.

⁹⁴ Stavba Pražského hradu probíhala mezi lety 1753-1775. Od r. 1769 podle Pacassiho plánů pokračoval architekt A. Haffenecker.

⁹⁵ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 385.

⁹⁶ Antonín Hoffenecker (1720-1789) - královským dvorním architektem, významnou postavou počátků pražského klasicismu.

⁹⁷ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 38, 48.

na polytechnice, Jiří (Georg) Fischer (1768-1828).⁹⁸ Fischer měl vliv na pražské architektonické prostředí počátku 19. století (ohlas anglické romantické gotiky) i na čtvrtou generaci rodiny Palliardi.

Informace, v jakých organizacích byli Palliardi členové, nejsou příliš probádané. Ale v tomto období již celou pražskou vlašskou komunitu tvořili přijatí a řádně usazení měšťané, často již v další generaci s počestnými jmény, kteří byli plnoprávními členy cechů. To je případ i rodiny Palliardi, protože získáním mistrovství a členstvím v místním cechu mohli provádět samostatně stavební realizace. Podle informací od potomků rodiny: „Většina Palliardů získala městské právo složením přísahy věrnosti. Stavěli, dělali přestavby, štuky domů a paláců“⁹⁹.

O tom, jak v této době byli přijímáni stavitelé do cechu a mezi mistry, píše ve své knize archivářka a historička Ivana Ebelová, která se zabývá dějinami stavebních řemesel. Žadatel musel být nejprve vyučen a následně tři roky tovaryšem. Poté mohl přednést žádost cechovnímu shromáždění, předložit list zachovací a zažádat o získání městského práva. Po zvážení žádosti staršími mistry byl uchazeč o mistrovství čtvrt roku tovaryšem některého z mistrů a následovala praktická mistrovská zkouška. Dostal dva archy papíru za tři zlaté a ve lhůtě dvou týdnů zhotovil návrh mistrovského kusu¹⁰⁰. Po zaplacení poplatku byl přijat za mistra. Povinnosti se vztahovaly i na mistrovské syny, což je dokázáno v následující generaci záznamem o Aloisi Palliardim (1765-1806) viz 6. kapitola. V tomto období došlo ale i ke změnám způsobu přijímání a získání mistrovského práva včetně poplatků souvisejících s přijímáním do cechu. K významné úpravě cechovních pořádků došlo za císaře Karla VI., kdy byl v roce 1731 vydán nejprve generální cechovní patent a následovala hlavní reforma v roce 1739 vydáním artikule pro všechny cechy. Za vlády Marie Terezie vznikaly ještě speciální cechovní pořádky. U stavebních řemesel z roku 1740 musel žadatel o mistrovství nejprve mistrovský kus narýsovat a v měřítku zhotovit model¹⁰¹. Podmínkou bylo zvládnutí stavebních prvků včetně vytvoření rozpočtu.¹⁰² Uchazeč si navíc mohl rozšířit kvalifikaci studiem v zahraničí.

Rodinný archiv Řeháčků (dnešních potomků) obsahuje data o nejznámějších osobnostech této generace díky historiografickému výzkumu. Potomci zmiňují obecně známé informace zejména o jejich přínosu ve stavitelství. Tyto informace čerpali především z odborné literatury. Více se rodina

⁹⁸ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 60-61.

⁹⁹ ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 13.11.2020]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

¹⁰⁰ Jednalo se například o nákres kostela v půdorysu, nárysu (průčelí) i řezu (grunt, fasádu, profil).

¹⁰¹ Zadávané mistrovské kusy obsahovaly jednotlivé stavební prvky. Například fontánu, portál, oltář, galerii, některý z typů schodiště, sloupové řády.

¹⁰² Více viz EBELOVÁ, I. *Pražská a venkovská stavební řemesla v době renesance a baroka*, 2001. s. 72-80.

zaměřila na Marii Annu Palliardi-Fridrichovou (3. 9. 1739 - 20. 2. 1795), protože byla přes ni vedena jejich genealogická linie. Marie nebyla pro historiky důležitá, a tak se zmínka o ní dochovala jen v archivních záznamech rodiny. Žila ve vlastním domě v ulici Úvoz 227 (dům U Palliardů) v Praze. Provdala se 15. 11. 1761 za vdovce soustružnického mistra Josefa Martina Fridricha (+1783) původem z francouzské rodiny. Manželé žili v Nerudově ulici v domě U Zlaté číše (dříve č.p. 122, dnes 212/16). Měla jedenáct dětí, ale většinou se nedožily dospělosti. Dále rodinné archivy obsahují zprávy o následujících generacích – potomci Fridrichů, Marklů a Řeháčků.¹⁰³

U dalších potomků, kteří žijí mimo území ČR a navazují v rodokmenu na hlavní zkoumanou linii rodu Palliardi, jsou jejich rodinné archivy již ztraceny. Jejich dosavadní výzkum kořenů se opírá o již zveřejněné historiografické zdroje. Jejich hledání minulosti se u této generace zaměřuje především na výzkum více známého Ignáce J. N., který v této rodině představuje jakýsi středobod hledání kořenů a vyprávění. Není ale jasné, nakolik si příběhy zachovaly autenticitu převyprávěním v rodinných kruzích. Uvěřitelnější je zpětná interpretace rodinou dohledaných informací.

5.1 Antonio Fidelio Palliardi (1732-1757)

První z bratrů, který pokračoval ve stavitelské tradici, byl Antonio (Antonín) Fidelio Palliardi¹⁰⁴. Nejstarší záznamy o jeho životě se objevují v několika ročnících časopisu *Památky archeologické*, které vypracoval teolog, katolický kněz a historik umění Antonín Podlaha. Podle Podlahových dat, zpracovaných z matričních záznamů, se Antonio F. Palliardi narodil v dubnu 1732 v Praze. Pokřtěn byl 23. dubna na Malé Straně u sv. Mikuláše (svědkem byl Kilián Ignác Dientzenhofer). Údajně se po otcově smrti (v r. 1751) ucházel neúspěšně o otcovo místo stavitele metropolitní kapituly. Dne 15. listopadu 1752 a 3. října 1754 byl svědkem křtu dětí hrnčíře Martina Machnika (Magnik)- matrika kostela PM pod řetězem. Roku 1753 v nepřítomnosti klášterního architekta Anselma Luraga zastupoval jako odborný znalec, spolu se stavitelem Janem Josefem Hrdličkou, augustiniány u sv. Tomáše v nějakém sporu. Bydlel na Malé Straně v Krannerovském domě¹⁰⁵. Dne 16. července 1754 byl svědkem na svatbě pražského zlatníka Jana/Johannese Engela s Kateřinou Krausovou (záznam v m. f. sv. Mikuláše v Praze). Antonio se oženil se 25. května 1755 s Marií Annou Ditrichovou (jejich svědkem byl architekt a stavitel Anselmo Lurago). Dne 20. ledna

¹⁰³ Rodinný archiv Řeháčků; ŘEHÁČEK, Riki, J. Hledání kořenů. [cit.13. 11.2020]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>.

¹⁰⁴ Podpisoval se jako Palliardi (jeho otec byl posledním, který používal formu příjmení bez písmena d – Palliari)

¹⁰⁵ Mohlo by se jednat o činžovní dům U Nejsvětější Trojice (U Kameníků) v Jánské ulici č.p. 320/10. Tento dům vlastnila rodina Krannerů od r. 1726.

1757 křtil u sv. Mikuláše syna Františka Seraf. Michaela Ferdinanda Sebastiana. Zemřel 31. srpna 1757 (v domě u Krannerů ve věku 25 let).¹⁰⁶

Podle historika umění Pavla Vlčka nezanechal zřetelné stopy své činnosti. V letech 1750-51 barokně upravil kostel sv. Bartoloměje a kostnici v Solopyskách (jako "baumistr" je doložen v účtech z roku 1752). Také mu připisuje nerealizovaný návrh na stavbu fary v Klecanech z r. 1755 a upřesnil, že před svou smrtí začal stavbu zaniklého kostelíka P. Marie Pomocné na Šancích u Písecké brány (Praha Hradčany, stavěn v letech 1757-1761, zadavatel Svatovítská kapitula) viz obr. 15 a 16. Stavbu po jeho smrti (v roce 1757) převzal mladší bratr Ignác.¹⁰⁷ Již dříve historik umění E. Poche potvrdil, že byl architektem A. F. Palliardi. Dále doplnil, že byl kostel postaven na náklady Kláry von Spaun.¹⁰⁸

Další málo známou stavbou byla přestavba píseckého hradu na kasárny viz obr. 14. V roce 1755 zemřel stavitel části kasáren a za stavitele byl v Praze ustanoven Antonín Palliardi. *„Přišed sem a prohléhnuv vše oznámil, že bude stavěti oficírské byty nad kovárnou a šatlavou (č.112), ale také k tomu nepřišlo. Stavitel pak upravil si stavbu tak, že ani vedlejšího stavení ani paláce nepotřeboval. Docílil to tuším tím, že chtěl vyhnati stavení do 2. poschodí. Učinil zprávu svou podkomořímu, který pak 6. srpna nařídil, aby štokhauz byl sklenut, oficírské byty (na ulici) aby byly kryty stropy beze vší skvostnosti, poněvadž v tak prostranném stavení jediný vjezd nestačí, aby ještě jeden by l učiněn, nádvoří aby se do rovnosti uvedlo, zbytečný rum se vyvezl; a protože tolik sednic až na postele, stoly a židlice hotovo bylo, že na příští zimu se 250 mužův pohodlně uvésti mohlo, nařídil, aby se ihned potřebné záchody stavěly a měšťanstvo od břemene ubytování aspoň částečně bylo osvobozeno (tato hotová část byla bezpochyby na jižní straně). Stavitel Palliardi zhotovil nyní nový plán. Podle toho chtěl umístiti v tomto stavení 4 hejtmany, 8 důstojníkův, 4 fendrychy, polního kaplana, štokhauz s bytem profousa, světnice pro prapor (batalion), sklepy, konice a byt pro kvartýrmistra. Kus čtverhranu v hradě (jeho severní stranu) i s věžovatým stavením (kde jsou nyní schody) pojal do nového stavení, sice je stavěl tak, jak se posud spatřuje, kromě strany při ulic i teprve v 19. století vystavěné. V této byly dva vchody a nad přízemím byty pro oficíry, vedle domu č. 110 byl štokhauz. Ostatní strany byly pro sprosté, tak že několik světnic dohromady mělo kuchyni. Podle toho stavěl pak mezi jiným i stranu vedle domu nyní č. 110. Okolo Všech Svatých (1755) odevzdávána plukovníkovi Chuchelskému hotová část, ale týž činil všelijaké výtky... Věc ta se protáhla do února r. 1756... Ačkoliv se rys Palliardův teprve v dubnu schválil, oznámil 22. února 1756, že v březnu*

¹⁰⁶ PODLAHA, A. *Památky archaeologické a místopisné*. Praha: Archaeologický sbor Musea království Českého, 1896, 2-3. s. 105; PODLAHA, A. *PA*, 1902-03, s. 230; *PA*, 1915a, s. 177; *PA* 1916, 221-222; *PA*, 1918, **30**(2-3), s. 139.; *PA*, 1920-21, s. 279; *PA*, 1924, 34, 1-2, s. 266; VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

¹⁰⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 466.

¹⁰⁸ POCHE, E. *Prahou krok za krokem*. 1985, s. 305.

v stavbě se pokračovati může a žádal, aby se snesla dobrá zásoba; obec pak měla zase starost, aby peníze na to sháněla. Stavba pak pro nedostatek peněz, a protože arendatoři nájemné neplatili, jen pomalu pokračovala, tak že v l. 1756 a 1757 mnoho neuděláno. Na jaře l. 1757 zase se pokračovalo se stavbou kasáren, která v minulém roce skorém byla přerušena. Jednalo se teď o vyhnání části u ulice a sousedního domu. Rada jen litovala, že pevné sklenuté krámy a jiné příležitosti byly zbořeny a že to stálo mnoho peněz. Rádi by snad byli měnili celý plán, ale podkomoří odpověděl jim r. 1757, 19. dubna, že se v rysu Palliardiho nic měniti nemůže a co ještě stavěti se má, musí se stavěti podle téhož rysu; tohoto roku však nic jiného než ten díl, který se již stavěti počal, až pod střechu se dostaví a ostatní stavění se na potomní časy zanechatí má.¹⁰⁹ Nákres kasáren viz obr. 9. V roce 1757 vytvořil Palliardi i plán půdorysu hradu.¹¹⁰

Zemřel předčasně 31. srpna 1757. Proto se nezapsal do rodinné paměti a nestal se ani výraznější postavou historiografického bádání. Dnes je jeho jméno spojováno především s jeho předky a bratry, kteří měli více času, aby se zapsali do historie.

---

¹⁰⁹ SEDLÁČEK, A. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou*, 1. sv., kapitola XXI., Písek: Obec písecká, 1911-1913. s. 405-6, 414, [online] <https://biblio.hiu.cas.cz/files/64056>

¹¹⁰ DURDÍK, T. *Královský hrad v Písku*, 1993. s. 44

5.2 Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821)

Ignazio Giovanni Nepomuceno Palliardi byl pražským stavitelem. Nejstarší informace zveřejnil kanovník, básník a knihovník Gottfried Johann Dlabacz ve všeobecné historické umělecké encyklopedii (*Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*) z roku 1815. Uvádí, že byl Ignác slavným pražským stavitelem, který se narodil roku 1733 a používal antický styl, který mu přinesl velkou slávu.¹¹¹ Další záznamy publikoval teolog, katolický kněz a historik umění a archeolog Antonín Podlaha. Informace doplnil o záznamy z matrik a opravil datum narození Ignáce (r. 1737).¹¹² Na oba autory navázala teoretička umění Miroslava Seydlová ve své disertační práci z roku 1950 o Ignáci Janu Nepomuku. Její výzkum představuje nejucelenější zkoumání rodiny. Nastolila otázky i k pravděpodobnému autorství dalších staveb. Dále vydala článek, kde opět vyzdvihla význam rodiny, jakožto významných umělců a stavitelů.¹¹³ Na všechny zmíněné autory navázali historici umění Pavel Preiss a Pavel Vlček, kteří ucelili získané informace, potvrdili autorství u mnoha jeho staveb a vznikl následující přehled jeho života.

Ignác Palliardi se narodil v Praze 15. 5. 1737¹¹⁴ (kmotrem byl K. I. Dientzenhofer a svědkem architekt František Ignác Prée) a zemřel 18. 03. 1821 v 84 letech (pohřben byl 20. března ve farnosti P. Marie pod řetězem)¹¹⁵. Měšťanství v Praze na Malé Straně získal r. 1759 a jeho samostatná činnost začala patrně v 60. letech. Oženil se v kostele sv. Petra 27. září 1761 s Barborou Kateřinou (dcerou Jana Jiřího Kolschreibera, novoměstského chirurga). Dne 20. září 1762 pokřtili u sv. Mikuláše syna Jana Jakuba (zemřel 1. října 1762), 10. července 1764 Ignáce Františka Jana. Paní Barbora Palliardi zemřela 4. listopadu 1802 ve věku 62 let. Ignác se 8. července 1805 znovu oženil, v kostele P. Marie pod řetězem, s vdovou Františkou Krausovou, tehdy třicetiletou (1775? - † 3. dubna 1851).¹¹⁶

Zachovalo se i několik dalších zmínek o soukromém životě, díky matričním záznamům souvisejících s jeho rodinou a přáteli. Dne 23. května 1751 byl svědkem křtu syna hrnčíře Martina Machnika (Magnik) matriční záznam farnosti u sv. Tomáše.¹¹⁷ Také patřil do okruhu velmi dobrých známých stavitelské rodiny Dientzenhoferů. Podle záznamů se účastnil křtů dětí Kiliána Ignáce

¹¹¹ DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

¹¹² PODLAHA, A. *Památky archeologické z let: 1904 (s. 311), PA 1915a (s. 171 177), PA 1917 (s. 280-1), PA 1918 (s. 63), PA 1920-1 (s. 279)*.

¹¹³ SEYDLOVÁ-FILOPOVÁ M. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950.; SEYDLOVÁ M. *Umělecká rodina Palliardů*, Ochrana památek 27, 7–8.1952.

¹¹⁴ Tento den je také udáván jako datum křtu.

¹¹⁵ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 385

¹¹⁶ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467-9.; P. Vlček čerpal informace z článků a materiálů A. Podlahy v *Památkách archeologických sepsaných z let: 1904 (s. 311), 1915a (s. 171 177), 1917 (s. 280-1), 1918 (s. 63), 1920-1 (s. 279)*.

¹¹⁷ PODLAHA, A. *Památky archeologické*. Praha: Archeologická komise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1918, 30(2-3), s. 139.

Dientzenhofera. Také byl podle informací z roku 1762 Palliardi družbou zednického políra Jana Hlaváčka (Johann Hlavatzek). Roku 1802 svědkem na svatbě Franze Friedricha (asi nar. 1767). Také se stýkal s barokním sochařem a řezbářem Janem Oldřichem Mayerem, který žil na Malé Straně. Palliardi byli častými svědky rodiny Johanna Krannerera¹¹⁸ s nimiž byli patrně v pracovním a přátelském kontaktu.¹¹⁹ Navíc je historie rodiny spjata s domem Krannerů¹²⁰ na Malé Straně, kde bydlel a zemřel Ignácův otec a bratr Antonio Fidelio. Z toho vyplývá, že zde bydlel i Ignác, než si s manželkou zakoupili vlastní dům v roce 1779 (U Palliardů čp. 265/6, Malostranské nám.) viz obr. 24 a 25.

Ignác byl členem spolustarších v cechu stavitelů a v zachovaných dokumentech figuruje jako první představený tohoto pořádku. Zásadně figuroval u přijímání tovaryšů mezi mistry, protože u něj zhotovovali zkušební kusy. Figuroval i u přijímání svého syna.¹²¹ Od r. 1740 se stavitelé dostali do popředí zednických organizací a obsadili místa v jejich vedení. Cechy se od této doby prezentovaly jako organizace stavitelské. Soupis cechovních inspektorů z roku 1784 ale eviduje obě řemesla i samostatně. V obou případech se odehrával vývoj pražských zedníků a stavitelů v 19. století ve společné organizaci. Z iniciativy stavitelů Filipa Hegera a Ignáce Palliardiho byla v roce 1803 založena *Zápisná kniha pražských stavitelů*. Do roku založení registruje celkem 117 jmen pražských stavitelů (od r. 1639).¹²²

Ignác a jeho syn Ignác Alois patřili mezi umělce-zednáře. Ignác J. N. byl členem lóže „Pravda a jednota u tří korunovaných sloupů“. Jeho spolubratr byl například strahovský opat Josef Mayer a dalším pravděpodobným členem lóže byl Ignác Platzer.¹²³ Opat figuroval i u Palliardiho zakázek – Mayerova zakázka přestavby klášterních prostor. A z dílny Platzerů pocházely reliéfy na navrhované fasády. Zednářství bylo zakázáno v roce 1794.

Byl jediným výrazným z bratrů, jemuž se také dostalo nejlepšího vyučení – u Paccassiho ve Vídni, a navíc v Itálii, kde podle vlastního prohlášení pobýval na různých místech čtyři roky. Poté se vrátil do Prahy a zahájil svou činnost.¹²⁴ Z jeho žádosti (r. 1769) o místo dvorního stavitele

---

¹¹⁸ Johann Ludwig Kranner (1764-1828) byl mistr kamenický, později se stal představeným cechu kameníků a dvorským kameníkem.

¹¹⁹ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 237, 287, 335; P. Vlček čerpal převážně z časopisu *Památky archeologické*, kde informace sepsal historik umění, teolog a kněz Antonín Podlaha.

¹²⁰ Mohlo by se jednat o činžovní dům U Nejsvětější Trojice (U Kameníků) v Jánské ulici č.p. 320/10. Tento dům vlastnila rodina Krannerů od r. 1726 a bydlel zde zmíněný Johann Kranner.

¹²¹ Více viz kap. 6.; *Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze*. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(20). s. 307-308.

¹²² SMRŽ, J. *Cechy pražských měst od jejich počátků až do zrušení cechovního zřízení*, 2018, s. 301-2; EBELOVÁ, I. *Pražská a venkovská stavební řemesla v době renesance a baroka*. Praha: Scriptorium, 2001. s. 109.;

Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:dfedf778110ec1ca8009824abb3fdbf5>

¹²³ LEHNEROVÁ, A., SADILEK, J. *Svobodní zednáři pohřbení na Malostranském hřbitově*, Praha: Spolek Malostranský hřbitov, 1. vyd., 2019, s. 5. Dostupné z: https://malostranskyyhřbitov.webnode.cz/_files/200019911-72e8f72e91/Svobodni%20zednari.pdf

¹²⁴ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 385; P. Preiss neuvádí odkud čerpal informace o jeho pobytech ve Vídni a Itálii.

Pražského hradu vyplývá, že v r. 1756 byl již vyučen.¹²⁵ I když s žádostí neuspěl, nemohl si stěžovat na nedostatek zakázek, protože jeho klienty byli významné osobnosti a špičky všech vrstev tehdejší společnosti. Stal se jedním z neúspěšnějších pražských architektů 2. poloviny 18. století, který za sebou nechal velký počet staveb. Pravděpodobně nejprve stavěl podle projektů ostatních a následně se po roce 1780 osamostatnil (např. vlastní návrh paláce MacNevenů). Na přelomu 18. a 19. století se stává nejvyhledávanějším architektem, proto je počet jeho realizací tak obsáhlý. Pracoval například pro šlechtice (Černínové, Lobkovicové, Sweerts-Sporckové, Kolowrat-Krakowští, Nosticové atd.), císařského maršála Laudona, hraběte Maxmiliána Desfourse, Viléma Mac Nevena O'Kellyho, patricie, pro spolky (např. Bratrstvo pražských kuchařů) a pro strahovské premonstráty. Ignác byl žádaným autorem a zakázky mu velmi vynášely, a tak si mohl kupovat majetek a přestavovat jej. Příkladem jsou budovy na Malostranském náměstí a již dnes nezachovalá venkovská usedlost Paliárka¹²⁶ na Smíchově – viz obr. 1.

Paměť na Ignáce N. P. je nepochybně vtisknuta do jeho mnoha stavebních prací, které jsou situovány především v Praze. Zachovalo se i několik plánů a účtů. U některých staveb je ale také zpochybňováno autorství, nebo je zaměňováno za jiného člena rodiny. Problém záměny autorství je způsoben křestními jmény jeho otce Michaela Ignáce i syna Ignáce Aloise. Několik pražských staveb bylo s tímto autorem spojováno například i díky podobnému stylovému vzhledu. Některé mimopražské stavby jsou mu také připisovány jen díky jeho činnosti na jiných pracích v blízkosti lokality.

Stylově jsou jeho stavební práce zařazované do pomezí pozdního baroka a klasicismu. Palliardiho stavební činností se prolínají oba architektonické slohy. Ignác je označován jako jeden z prvních představitelů klasicismu. Klasicistní slohové prvky nejprve použil v barokní kompozici fasád. Větší slohové rozdíly jsou rozpoznatelné od 80. let 18. století. Zajímavostí je, že používal retrospektivně i raně barokní tvarosloví. Jeho práce je typickým příkladem stylového pluralismu stále silně zakořeněného pozdního baroka a nově nastupujícího klasicistního slohu. Typickým znakem Palliardiho stavebních prací jsou výrazné suprafinestry, které mají v jeho architektonických dílech vždy významné místo. Jeho práce lze nejjednodušeji rozdělit na budovy podle jejich užívání na církevní a světské (paláce, přestavby kostelů, domy, zahrady, radnice atd.). Jeho architektonická díla ovlivnila ráz pražského urbanismu, ale i mimo hlavní město – například v severních Čechách a v mnoha zámeckých areálech.

---

¹²⁵ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467.

¹²⁶ Paliárku vlastnil již jeho děda Pietro. Pravděpodobně provedl některé úpravy či rozšíření.

Jak již bylo zmíněno, počátek jeho samostatné stavební činnosti je v literatuře zařazován do 60. let (vyučen r. 1756). Některé informace ale naznačují, že mohl začít již v 50. letech. Mezi lety 1752 a 53 měl provést Ignác s místním polírem Goldou přestavbu hradu v Mladé Boleslavi na vojenské kasárny.¹²⁷ S jeho jménem je spojovaná rokoková přestavba zámku Svojšice z let 1755-1758/9 po požáru r. 1751 za vlády Michaela Jana z Althanu. Zámek zvýšil o jedno patro včetně věží, zvýrazněny byly rizality, mansardové střechy a bohatě byly ozdobeny fasády.¹²⁸

Ignáci, nebo jeho bratrovi Antonínu Palliardimu (v první fázi), se připisuje autorství dnes zaniklé kaple P. Marie Pomocné u Písecké brány (též Bruské), čp. 202, Hradčany viz obr. 15 a 16. Byla to drobná stavba podélného půdorysu, zaklenutá patrně dvěma plackami a s kupolí u závěru.¹²⁹ Kapli nechala vystavět Svatovítská kapitula v letech 1757-1761 vedle menší starší kaple vystavěné roku 1735 podle návrhu K. I. Dientzenhofera. Pro Palliardiho na stavbě pracoval mezi lety 1757 až 61 zednický polír Jan Kolínský, který dříve pracoval pro K. I. Dientzenhofera.¹³⁰ Článek teologa, kněze a historika umění Antonína Podlahy (*Památky archaeologické a místopisné*, 1904) navíc uvádí, že již roku 1755 a 1756 byl svážen stavební kámen a jiné stavivo, a r. 1757 byl položen základní kámen. Vysvěcen byl 4.7.1761 biskupem Ondřejem Kaiserem. „*Byla to budova velmi sličná; kanovník Josef Locatelli v pamětech svých nazývá ji pulcherrima ecclesiola a to vším právem*“. V Josefínské době neunikla kaple záhubě. Byla odsvěcena a zavřena 19. prosince roku 1789. Roku 1791 byla prodána Šimonu Královi za 500 zl. a zbořena.¹³¹ Zachovala se nám na Hubertově perspektivním plánu Prahy z roku 1769 (obr. 15) a na rytině Ignáce Salazera (obr. 16).

Na místě čp. 1006/11 v Hybernské ul. na Novém Městě pražském býval pozemek, který zakoupil vrchní vojenský proviantní úřad r. 1764. Podle P. návrhu nechal erár vzadu vystavět pekárnu a při ulici kasárenské objekty.¹³²

V letech 1766–74 realizoval pozoruhodnou a okázalou rokokovou přestavbu zámku v Bečvárech, ovlivněnou vídeňskou architekturou (obr. 17). Stavba byla provedena pro polního maršála Laudona podle projektu Jana Josefa Wircha. Sochařskou výzdobu provedl dvorní sochař

---

¹²⁷ Proběhlo výšení o patro, postavení nové přístavby, nově použili řadu malých oken a většina renesančních arkád byla zazděna. (HERČÍK, K. *Čtení o Mladé Boleslavi*, 2010. s. 29.); někdy je uváděno že zde pracoval až do roku 1783 (Nečesaná Z., Valenta Z. *Březenský zpravodaj*, 7 (3), 2008, s. 15)

¹²⁸ POČHE, E. a kol. *Umělecké památky Čech 3*. Praha: Academia, 1980; ŠIMEK, T. a kol. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku; Východní Čechy*. Praha: Svoboda, 1989.

¹²⁹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 385

¹³⁰ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 138, 319, 467

¹³¹ Navíc je v PA chybně uvedeno, že stavbu po Ignáci vedl jeho syn Ignác Alois.; PODLAHA, A. *Památky archaeologické a místopisné: organ Archaeologického sboru Musea království Českého a Historického spolku v Praze*. Praha: Archaeologický sbor Musea království Českého, 1904, 3-4. s. 309-312.; EKERT, F. *Posvátná Místa II*, 3_9; LOCATELLI, J. *Babylon Bohemiae*, rukopis v kap. Knih., s. 175

¹³² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467.

Ignác František Platzer a iluzivní fresky malíř Josef Hager z Malé Strany. Také zde Ignác údajně postavil oranžerii, skleník a později i ananasovník.¹³³

Z r. 1768 pochází Palliardiho návrh opravy kostela sv. Vavřince (Malá Strana, ul. Hellichova) - kostelní věž stála na klenbě a hrozilo její sesutí spolu s klenbou. Nově měla být vystavěna klenutá sakristie.¹³⁴ Kolem roku 1770 postavil pro arcibiskupa Antonína Příkladovského v areálu zámku Bon Repos budovu nového zámku a čínského pavilonu v pozdně rokokovém slohu.¹³⁵ Pravděpodobně vytvořil v roce 1771, nákladem Františka Xavera Strachovského, pozdně barokní kostel sv. Matěje (dnes Dejvice, hřbitov Šárka).¹³⁶ Do r. 1772 je datován rozpočet ve výši 150 zl. na opravu zdi Malostranského hřbitova na Smíchově.¹³⁷ V 2. pol. 18.st. provedl Ignác P. stavební úpravy v Klášteře křížovníků s červenou hvězdou (Praha 1).¹³⁸ Snad za jeho účasti proběhla v l. 1772–80 výstavba kostela Povýšení sv. Kříže v Ostružné podle plánu stavitele Filipa Hegera. Nelze vyloučit, že v roce 1775 uskutečnil úpravy Kapitulní residence čp. 68/7 na Hradčanském nám. (Hradčany).¹³⁹

Palliardi pracoval na mnoha palácích. Z roku 1766 pochází smlouva, kterou sepsala Marie Ludmila Lobkovicová rozená Černínová se stavitelem Ignácem Palliardim. Za sumu 120.000 zlatých měl Palliardi prohlédnout všechny lobkovické budovy, kostely a hospodářská stavení.¹⁴⁰ Lobkovický palác čp. 347 na Malé Straně (původně Přehořovský) byl hlavní pražskou rezidencí hořínské větve Lobkoviců. V roce 1768 zde vypukl v paláci požár. Účast Ignáce Jana Nepomuka Palliardiho na přestavbě potvrzuje jak jeho smluvní činnost, tak i *Zápisná kniha pražských stavitelů*¹⁴¹. Přestavba paláce byla realizována pro Augustina Josefa z Lobkowicz v letech 1769–1771. Došlo při ní k nástavbě druhého patra bočních křídel a ke vzniku nové fasády. Typickým prvkem je široce rozepjatý štít, vyplněný emblémy a aliančním erbem stavebníka. Podobu po přestavbě ukazuje obr. 18 a 19.¹⁴² V roce 1768 byla odkoupena sousední zahrada Turbovská (nad čp. 346) a zřejmě byla upravena, což dokazuje zachovaný plán zahrady podepsaný Palliardim¹⁴³. V r. 1784 zde také zřídil kapli a upravoval některé místnosti.¹⁴⁴

¹³³ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467.; BRYCH, V., RENDEK, J. *České hrady a zámky*, 1. vyd., Praha: Ottovo vydavatelství, 2005, s. 16-19.

¹³⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467.

¹³⁵ Informace uvedené zámkem Bon Repos, [cit. 23.3.2022] Dostupné z: <http://zamekbonrepos.cz>; podle Pavla Vlčka je autorem přestavby v l. 1762-68 Josef Wirch (VLČEK, P. *Ilustrovaná encyklopedie českých zámků*, Praha: Libri, 2001. s. 174.).

¹³⁶ Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové, 01.08.1986, 42(179). sv. 179, s. 9

¹³⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467.

¹³⁸ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 188.

¹³⁹ VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467.

¹⁴⁰ SOA Litoměřice – Žitenice, Lobkovicové hořínští, Pražské domy, r. 1766 – smlouva se nezachovala. Zdroj SHP, červen 1968

¹⁴¹ EBELOVÁ, I. *Zápisná kniha pražských stavitelů* Praha: Artefactum, 1996, s. 446

¹⁴² Jak objekt vypadal před přestavbou zachycuje mědiryt F. B. Wernera kol. roku 1740 (LUKAS, J., PŘIKRYLOVÁ, M. *Pražské veduty 18. století*, Praha: Muzeum hl. m. Prahy, 2017, obr. 89; MMP H 7259, H 61692; AMP G62, 5 G 18).

¹⁴³ SOA Litoměřice – Žitenice, Lobkovicové hořínští, Pražské domy – SHP červen 1968, historie

¹⁴⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

V roce 1772 vyhrál soutěž na přestavbu nového typu nájemného domu (bývalý dům rytíře Goltze, Židovské město, čp. 12), který zakoupila židovská obec. Postavil dlouhý dvoupatrový dům se středním vchodem, pavlačemi a se zděnou balustrádou v obou patrech. Všechny byty byly řešeny stejně, měly dva velké pokoje, komoru, kuchyň a příslušenství. Plány a rozpočty jsou uloženy v Židovském muzeu.¹⁴⁵

Roku 1776¹⁴⁶ pracoval na přestavbě paláce Desfoursů¹⁴⁷ (čp. 37) na dnešní Národní třídě v Novém Městě pražském. Ten si dal upravit z trojice domů hrabě Maxmilián Desfours.¹⁴⁸ Po roce 1776 Ignác přestavil starší renesanční objekt Malý Fürstenberský palác (dříve Černínský dům, ul. Valdštejnská 155/12, Malá Strana) připojený ke Kolovratskému paláci. Někdy bývá tato přestavba datována až kolem r. 1784, protože z této doby pochází Palliardiho ryze rokoková úprava terasové zahrady (schodiště, gloriety, loggie, altánová sala terrena).¹⁴⁹ Tato zahrada je považována za jednu z nejkrásnějších terasovitých zahrad pod Pražským hradem viz obr. 20.

V r. 1776 vypracoval dobrozdání na zboření zvonice u kostela Povýšení sv. Kříže v Konárovicích (Kolín) a následujícího roku vypracoval rozpočet (a také se dochovaly plány) na výstavbu nové věže, ale i kostnice a nové hřbitovní zdi u kostela. V r. 1777 vypracoval návrh a rozpočet (ve výši 4619 zl. a 45 kr.) na přestavbu fary v Charvatcích (Louny). U kostela Nejsvětější Trojice v Dražbudicích ale nepřipadá v úvahu jeho účast na stavbě z l. 1753–54, ale jen pokrytí novou mansardovou střechou v r. 1778. Na Novém Městě uskutečnil po r. 1779 úpravu domu čp. 53 v dnešní Purkyňově ulici.¹⁵⁰

Kolem roku 1780 provedl Palliardi jednu z nejzdařilejších architektur tohoto období slohového přechodu, palác univerzitního profesora medicíny Viléma Mac Nevena O'Kellyho, barona z Aghriu (asi 1717–† 1768). Nachází se v Palackého ulici čp. 719 (dříve Pasiřské) na Novém Městě pražském, nazvané po Františku Palackém, který později v tomto domě bydlel. Toto sídlo je výstižným příkladem slohového doznívání baroka a počátku klasicismu.¹⁵¹

V 80. a 90. letech patrně souběžně pracoval na zakázkách v Praze ale i v severních Čechách. Zřejmě byl v letech 1780–93 stavitelem panství Česká Kamenice. V l. 1780 a 1781 byla placena

¹⁴⁵ ORIÁN, E. a kol. *Židovské město pražské na vedutách, fotografiích a pohlednicích*. 2003. s. 53.

¹⁴⁶ Historik umění Emanuel Poche zařazuje přestavbu až do roku 1795, kdy dům vlastnila Anna Wimmerová (POCHE, E. *Prahou krok za krokem*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 40).

¹⁴⁷ Dnes je palác znám podle pozdějších majitelů palác Porgesů z Portheimu.

¹⁴⁸ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467.; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 393.

¹⁴⁹ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 468.; Malý Fürstenberský palác, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog. [cit. 15.11.2021]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/maly-furstenbersky-palac-12934052>

¹⁵⁰ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467-468.

¹⁵¹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 388

doprava stavitele z Prahy do Kamenice, v té době se tam stavěl pivovar. V l. 1782–83 se platilo stravné za Palliardiho (r. 1783 byl zde i se synem – asi Ignácem Aloisem). V té době se vydávaly značné obnosy za práci v pivovaře (sklepy, zvětšení sladovny). V r. 1784 byl Palliardi opět v České Kamenici, kde se pracovalo na zámku za 1677 zl. a 25 kr. Stavba nové pily na Chřibském potoce (815 zlatých a 6 kr.) je datována r. 1790. V roce 1792 je P. doložen opět v České Kamenici, tehdy došlo k běžným opravám zámku a oprava chodby ze zámku do kostela Filipem Kačinkou pod dohledem Palliardiho. Dne 10. prosince 1788 je datován rozpočet na zvýšení hřbitovní zvonice u kostela sv. Petra a Pavla v Horním Pysku. Stejněho roku vznikl návrh na opravu střechy kostela sv. Máří Magdalény v Krásné Lípě a na opravu střechy kostela sv. Jiří v Chřibské na stejném panství. V roce 1790 opravoval farské stáje a kolny v Chřibské.¹⁵²

V 80. letech se mu naskytla velmi ojedinělá příležitost stavby knihovního sálu (Filosofický sál) premonstrátské kanonie na Strahově z bývalé barokní sýpky viz obr. 21. Hlavním důvodem přestavby se stala potřeba najít odpovídající prostor pro knihy nedávno zrušeného kláštera v Louce u Znojma¹⁵³. Kanonie premonstrátů na strahovském Sionu unikla josefínskému rušení klášterů díky svému opatovi Václavu Josefovi Mayerovi. Výkopy základů knihovny byly zahájeny z jeho příkazu 27. května 1782. Plány budovy sice dodal královský zeměměřič Kolbe, ale fasáda je nepochybně tvůrčím přínosem Palliardiho, který celou stavbu od začátku vedl. Dokončena byla 31. října 1783¹⁵⁴, toto datum se také objevuje v latinském nápise věnování bibliotéky. Podle historika umění P. Preisse je stavba jediným pražským pomníkem rokokového klasicismu, jehož obě slohové složky jsou tu v rovnováze.¹⁵⁵ Tato stavba povyšuje I. Palliardiho mezi čelné architekty rané fáze klasicismu. Karel Ďurža ve své diplomové práci představil myšlenku, že výtvarná nejednoznačnost fasády vyplývala také z toho, že se jednalo o nový architektonický typ „klášterní veřejné knihovny“. Zároveň se mohla projevit činnost císařského Dvorského stavebního úřadu (Hofbaumtu), který se pokoušel vytvořit „styl“, vhodný pro „veřejné“ a sakrální stavby.¹⁵⁶ S novým objevem přišel historik umění Richard Biegel, který se domnívá, že předlohou Strahovské knihovny byl neprovedený návrh středního rizalitu průčelí kláštera v Klosterneuburgu z roku 1730.¹⁵⁷ Práci Ignáce P. dokazoval text

¹⁵² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467-8.

¹⁵³ ĎURŽA, K. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, UK, diplomová práce, 2017, s. 125

¹⁵⁴ Podle Pavla Vlčka (2004) probíhala práce mezi lety 1783-85.

¹⁵⁵ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 386-388; Vysoký řád toskánských pilastrů vrcholí v celé šíři segmentově ukončeným štítem a vzbuzuje dojem baroka. Převahují ale architektonické klasicistní detaily – vavřínové festony, festony provlékané kroužkem, růžice, v přízemí zarámované čtverci, vázy a na dvojici vlysů pod hlavní římsou, spodní členěný kanelurami s pištalami a horní triglyfový. Ryzím klasicistním projevem je i figurální scéna, členící vpadlé pole segmentového štítu uprostřed s medailónem.

¹⁵⁶ ĎURŽA, K. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, UK, diplomová práce, 2017, s. 126.

¹⁵⁷ Autorem nerealizovaného návrhu byl Donato Felice d'Allio; BIEGEL, R. *Mezi barokem a klasicismem. Proměny architektury v Čechách a Evropě druhé poloviny 18. století*, 2012, s. 283-286.

pamětní desky vedle průchodu na nádvoří kláštera viz. obr. 22, který byl ale odstraněn při renovaci fasády kolem r. 2013.

Josefínská doba představuje významný zvrát i pro pražskou sakrální architekturu, protože dekretem Josefa II. z roku 1782 zaniklo velké množství kostelů, kaplí a v Praze se přestaly stavět. Architektura „civilní“, byla pro architekty a stavitele jediným polem, které zbývalo pro jejich realizace. Vzniklo ale i jiné odvětví – stavební úpravy pražských církevních památek na civilní účelové budovy např. nájemné domy, kasárny, poštu, věznice apod. Na druhou stranu mohly být některé tyto památky alespoň zachovány dodnes v této podobě a nebyly úplně zničeny. Během této stavební konjunktury Palliardi také navrhl a adaptoval několik církevních budov na civilní či měšťanské účelové budovy.

Po roce 1782 byl zrušen klášter anunciátek a kaple Zvěstování P. Marie v Jindřišské ulici. Ignác (snad spolu s Filipem Hegerem) přestavěl budovu na Kolkovni úřad.¹⁵⁸ V r. 1782 přestavěl kostel sv. Prokopa v Prokopské ulici čp. 625/3. na Malé Straně na obytný dům¹⁵⁹, který k adaptaci na činžovní dům zakoupila hraběnka Anna Kolovratová, rozená Ogilvy. Později následovala další přestavba, rovněž podle jeho plánů (r. 1811). V některých případech byly tyto hrubé zásahy aspoň doloženy poměrně podrobnou dokumentací, dokládající původní stav.¹⁶⁰

Také je mu připisována úprava domu čp. 272 na Malostranském náměstí z roku 1782. Proběhlo zvýšení přední budovy o třetí patro a úprava fasády.¹⁶¹ Smlouvou z 19. ledna 1779 si (I.J.N.) Palliardi s manželkou Barborou zakoupil v dražbě za 3100 zl. dům U Zlaté konvice (zvaný také U Červeného jelena či U Palliardů) na jižní straně Malostranském náměstí (čp. 265/6) viz obr. 24 a 25. Radikálně jej přestavěl údajně v roce 1784 (podle sporu se sousedkou)¹⁶², se zachováním jen malé části staršího stavu. Horní hranici jeho úpravy určuje rok 1795, kdy byl dům odhadnut dvojicí stavitelů na 15 450 zlatých.¹⁶³ Pronikavě byla pozměněna dispozice obou pater. V levém dvorním křídle bylo vloženo nové pilířové schodiště a přidáno třetí poschodí. Uprostřed hlavní budovy vyrůstá věžovitý útvar obsahující krytý světlíkový prostor, založený v úrovni prvního poschodí, ve druhém a třetím patře obíhají pavlače. V interiéru se zachovala původní renesanční dispozice s mázhauzem.¹⁶⁴ Hned po přestavbě Palliardi vylepšil provoz pivovaru, který rozšířil o bednárnu. Nově je zmiňována lednice s jámou na led a dvě výčepní místnosti. Popsána je i dvojice záchodů

¹⁵⁸ VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

¹⁵⁹ *Ibid.*, s. 468.

¹⁶⁰ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 398

¹⁶¹ POCHE E., D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 40. Autoři knihy blíže specifikují barokní a klasicistní prvky na fasádě.

¹⁶² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 467-8.

¹⁶³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, vyd. 1. Praha: Panorama, 1986. s. 386

¹⁶⁴ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 40-42

ve dvoře s tekoucí vodou, byla zde kašna a pumpa u studny. Palliardi vybudoval nájemní dům s byty s neobyčejným komfortem, takřka ke každému bytu byl vlastní záchod. Ve třetím patře se nacházela válečka a půda sloužící jako sýpka.¹⁶⁵ Úprava fasády směrem do náměstí představuje zajímavou syntézu barokního a klasicistního slohu. Více o použitých architektonických prvcích píše P. Preiss.¹⁶⁶

Na Ignácovu stavební činnost měly vliv i přírodní katastrofy. V roce 1784 začala náročná obnova Karlova mostu po povodni¹⁶⁷, na které se také podílel Palliardi. Zjištění publikoval v r. 2010 architekt a památkář Ondřej Ševců a spisovatel Václav Cílek. „*Karlův most byl důkladně prohlédnut komisí, jejímiž členy byli F. L. Hegert, F. Traxal, stavitelé Ignác Palliardi, M. Hummel a A. Haffenecker a tesařští mistři F. Pfanner a J. Lang*“. Ze zprávy, kterou tato komise zaslala 1. března 1784 zemskému guberniu, zjišťujeme, že povodeň poničila zvláště tři pilíře. Bezprostředně po katastrofě se přikročilo k opravě, kterou řídili Herget s Traxalem, ti podepisovali rozpočty a plány. Stavební práce vedli stavitelé Palliardi a M. Hummel.¹⁶⁸ Po povodni byla zasažena i botanická zahrada na Smíchově „zahrada umění“ (díky zástavbě v 90. letech 20. století je dnes zachovaná jen část – Dientzenhoferovy sady). Ignác dohlížel na práce a z jeho zápisu je zřejmé, že měl stavbu rozdělenou na několik etap. Jeden z účtů přináší zajímavou informaci o používání tehdejších stavebních materiálů. V popisu uvádí, že stavba původního obytného domu zahradníka byla postavena z tzv. egyptských hrubých cihel. Palliardi tím poukazuje na důvod, proč stavba nevydržela povodeň. Obnova byla dokončena r. 1786 za 5.039 zlatých a 24 krejcarů.¹⁶⁹

Ignác Palliardi je označován za navrhovatele rozšíření a přestavby Kolovratského paláce v letech 1784-1788.¹⁷⁰ Malostranský palác dal po roce 1784 vybudovat ve Valdštejnské ulici (č.p. 154) hrabě Heřman Jakub Černín s chotí Marií Barborou. Hlavní průčelí má pozdně barokní charakter, beze stop klasicistních prvků. Snad na přání stavebníků jsou zde i rokokové rysy. Architektonický styl a prvky detailně popisuje Pavel Preiss.¹⁷¹

V r. 1785 zřídil okapy u paláce Golz-Kinských čp. 606 na Starém Městě pražském. Stejně málo významné byly opravy někdejšího Dietrichsteinského domu čp. 176 na Hradčanech, které přišly na pouhých 113 zl. a 11 kr. V 1. 1785-92 proběhla pod jeho vedením úprava Thunovského (Leslie)

¹⁶⁵ BARTOŠ, L. *Zdivo spíše v mezipatře zadního domu čp. 265 na Malé Straně*, Národní památkový ústav, Památkový katalog, Metainformační systém, 2016, s. 3-4. Dostupné z: https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=802088), VLČEK, P. (ed.) *Umělecké památky Prahy, Malá Strana*, Praha, 1999.

¹⁶⁶ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 386

¹⁶⁷ Povodeň popisuje například mědirytina F. Erbana (Muzeum hl. města Prahy) a opravy zachycuje mědirytina od Karla Salzera z roku 1784 (Muzeu hl. města Prahy, katalog. č. 1.324)

¹⁶⁸ ŠEVCŮ, O., CÍLEK, V. *Karlův most*. 2010. s. 288.

¹⁶⁹ PAULUS, F. *Dějiny botanické zahrady na Smíchově ve světle archivních pramenů*, rigorózní práce, Univerzita Karlova, 2016, s. 23-24

¹⁷⁰ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 40

¹⁷¹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986, s. 388-390

paláce čp. 180 v Thunovské ul. (Malá Strana) viz obr. 26. Celkové náklady 6659 zl. a 1 kr. ukazují na poměrně rozsáhlou úpravu.¹⁷² Podle P. Preisse je nápadná jeho analogie s palácem hraběte Netolického (Schwarzenberským).¹⁷³ Nevelkého rozsahu byly úpravy, které realizoval v l. 1786 a 1787 v někdejší Kolovratském paláci na Hradčanech.¹⁷⁴

V Rokycanech po požáru z r. 1784 opravoval v letech 1786–90 kostel P. Marie Sněžné (obr. 27 a 28). Obnova je ovšem připisována i jeho synu Ignáci Aloisi P., který v téže lokalitě později zvyšoval radnici).¹⁷⁵

Po roce 1787 dal přestavět hrabě Josef Maria Krakovský z Kolovrat dům (Valdštejnské náměstí, čp. 162), který získal roku 1784. Je nazýván podle pozdějších majitelů palácem Ledeburským. Úpravy průčelí, dispozic a použití slohů více popisuje P. Preiss.¹⁷⁶ Po r. 1787 zřídil v zahradě gloriety. V paláci pak znovu pracoval v r. 1802, kdy k němu připojoval nově přikoupené domy v sousedství.¹⁷⁷ Podle zachovaného Palliardiho plánu z roku 1802 byla stavba nejrozsáhlejší architektonickou pražskou akcí, která proměnila zřetelně dispozici obou poschodí.¹⁷⁸

Hmotností a kubičností je poznamenán palác Schwarzenberský, známý jako Deymův (obr. 29). Nízkou budovu na nároží Ostrovní a Voršilské ulice na Novém Městě (čp. 130/10) postavil Ignác pro hraběte Antonína Václava Vratislav-Netolického (1756-1791) asi v r. 1787.¹⁷⁹

V r. 1789 realizoval přestavbu románského kostela sv. Jana Křtitele na obytný dům čp. 205 v dnešní ul. Na zábradlí na Starém Městě pražském. Zachovaný plán přestavby vypracoval již r. 1788. Znovu stavbu předělal v r. 1811.¹⁸⁰

Po roce 1790 přistoupil Palliardi k přestavbě malého paláce čp. 1034 v Hybernské ulici – Swéerts-Sporkův palác viz obr. 30. Tento palác za pruského ostřelování roku 1757 vyhořel a byl po roce 1760 upraven do rokokové podoby¹⁸¹. Po roce 1783 Hrabě Sweerts-Spork přikoupil sousední dům (čp. 1035) a dal celek přestavět Antonínem Hafeneckerem. V další fázi po bylo plánováno připojení dvou nižších postranních symetrických křídel k ústřednímu palácovému korpusu.¹⁸² Zakázku získal r. 1790 Palliardi, ale skutečně byla jen stavba dvoupodlažního pravého křídla

¹⁷² VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 46, 468

¹⁷³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. str. 393

¹⁷⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 468.

¹⁷⁵ *Ibid.*, s. 467-468.

¹⁷⁶ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 390-392

¹⁷⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

¹⁷⁸ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 58

¹⁷⁹ Podle P. Vlčka (2004, s. 468) je přestavba Deymova paláce datována do r. 1789; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 390; více informací o architektuře a stylu paláce viz E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 58

¹⁸⁰ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468; E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 48

¹⁸¹ zachycen na rytině Jana Balzera podle kresby Giuseppa Antonia Scottiho da Cassano z roku 1781

¹⁸² PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986, s. 392.

paláce včetně návrhu hlavního průčelí. Použito bylo raně barokní tvarosloví i symbióza lousézských i klasicistních detailů. Nad třemi okenními osami je rozepjatý segmentový půlováný štít a reliéfem z dílny Františka Michala Platzera. Tvarování štítu připomene stěžejní Palliardiho dílo, strahovskou knihovnu.¹⁸³ V r. 1803 vytvářel Palliardi v paláci nové schody.¹⁸⁴ Stavba vyžadovala obrovské finanční prostředky, jimž ovšem v době válek na přelomu 18. a 19. století Sweerts-Šporka nedisponoval. V roce 1803 proto prodal celý komplex Josefu Černáčkovi, ten ho rozdělil a prodal.¹⁸⁵ V roce 1922 byla celá Palliardiho přístavba vybourána pro účely Legiobanky vybudované r. 1926. Josef Gočár, resp. památkové orgány zachovaly Palliardiho fasády (průčelí).¹⁸⁶

V roce 1791 vytvořil Ignác kolorovaný situační nerealizovaný plán přestavby evangelického kostela sv. Michala v Opatovicích na Novém Městě – ulice Opatovická, V Jirchářích.¹⁸⁷

R. 1794 opravil dům čp. 359/1 na rohu ulice Na Perštýně a Martinská (Staré Město) dříve zvaný U Zázvorků či U Modrého kola. Význačněji se uplatnil i při adaptaci kostela sv. Maří Magdalény v Karmelitské ulici na Malé Straně (čp. 388/3). Nejprve byl přestavěn v roce 1790 na sklady a kanceláře architektem Mathiasem Hummelem. V roce 1792 byl změněn na poštovní úřad podle plánů Josefa Zobela. Práce dokončoval Palliardi kolem roku 1795.¹⁸⁸ Historik umění Richard Biegel upozornil u této budovy na lizény, které mohly být inspirovány přestavbou Pražského Hradu, od Nicolò Pacassiho.¹⁸⁹ V roce 1794 byla dle jeho plánů provedena klasicistní přestavba domu U Zlatého půlkola (ul. Karlova čp. 165/11, také znám jako dům U Archy Noemovy).¹⁹⁰ V r. 1795 vestavěl pekařskou pec do domu čp. 283 v Lázeňské ul. na Malé Straně. Ignáci se přisuzuje průčelí paláce, později Porthheimského, čp. 37/2. na Národní třídě, zřízené roku 1795 či krátce později.¹⁹¹ Není jasné, zda přestavěl Thunovský palác čp. 176 (Malá Strana) na sněmovnu (obr. 44), protože tato adaptace z 2. pol. 19. let je připisována i jeho synovi Ignáci Aloisi P. Po roce 1795 rozšířil a upravil radnici ve Velvarech (obr. 31). Do r. 1796 jsou datovány P. plány na úpravu Malostranské zbrojnice

---

¹⁸³ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 48; PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986, str. 392

¹⁸⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 468.

¹⁸⁵ ŠKODA, E. *Pražský chodec vypráví-2*. 2001, s. 173

¹⁸⁶ více viz KODET, T. *Tři obměny Swéerts-Sporckova paláce*, ČVUT, Fakulta architektury, Praha, 2020

¹⁸⁷ AMP, MAP P II 3/1476, Rkp. č. 3803, fol. 129; patrně se jedná o nerealizovanou úpravu kostela na modlitebnu (měšťanský dům) - uvažovalo se o změně exteriéru kostela a zboření věže kvůli císařském nařízení (zákaz evangelickým modlitebnám mít věž). Budova byla změnou nařízení ponechána v původním stavu.

¹⁸⁸ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468; E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 48

¹⁸⁹ BIEGEL, R. *Mezi barokem a klasicismem. Proměny architektury v Čechách a Evropě druhé poloviny 18. století.*, 2012, s. 287-292

¹⁹⁰ POCHE, E. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 183; *Dům U Zlatého půlkola*, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 1. 6 2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/dum-u-zlateho-pulkola-15474221>

¹⁹¹ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 48

(čp. 111) v ul. U Lužického semináře. V r. 1797 rozšiřoval Vernierovský palác čp. 859 v ul. Na příkopě podle plánu F. Hegera a Ignace Aloise P.¹⁹²

Provedl také úpravu dvou zámeckých rezidencí pro Jana Vojtěcha Černína z Chudenic. Tyto rekonstrukce a dostavby byly uskutečněny po pražském staviteli Václavu Haberditzovi. V polovině 90. let 18. století stavěl křídla zámku Kozel (dvě dvojice samostatných křídel – kaple, jízdárna, stáje, byty sloužících viz obr. 33). Také opravil zámek v Nebílovech (Plzeň-jih, obr. 32), který nebyl kvůli statickým problémům obýván až do roku 1785. Tato zásadní rekonstrukce probíhala od 1. pol. 90. let 18. století.¹⁹³

Od roku 1798 probíhala podle jeho návrhu přestavba bývalé staroměstské Rychty na nároží ulic Rytířské č.12 a Na Můstku. Stavba se protáhla až do roku 1800.¹⁹⁴ V r. 1799 vypracoval rovněž plány adaptace někdejšího karmelu (čp. 529) u kostela P. Marie Vítězné pro potřeby generálního semináře, ale stavba nebyla nakonec realizována. Dále to jsou úpravy špitálu křižovníků s červenou hvězdou na Starém Městě (podle *Zápisné knihy*). V r. 1799 opravil dům U Montágů (čp. 6).¹⁹⁵ Z roku 1799 pochází plán domu čp. 341 (dnes 362) ulice Na Perštýně – půdorys a profil.¹⁹⁶

Nepochybně byl Palliardiho dílem (z konce 18. století) dům svobodného pána Gustava Skronského ve Spálené ulici čp. 76 (od roku 1802 palác Hildebrantovský, zvaný též dům U Šmerhovských, zbořen 1907). Hlavním elementem fasády byly zdobné štukové reliéfy a velký segmentový štít.¹⁹⁷

Z roku 1803¹⁹⁸ pochází Ignácova přestavba dnešní Werichovy vily (dříve Koželuzna či Dobrovského dům), jejíž vlastníkem byl šlechtický rod Nosticů. Přestavěl ji do podoby, jak ji známe dnes. Dům rozšířil o podloubí (tříosá arkáda) a v patře zvětšil obytné místnosti. V rozporu s projektem nezachoval valbové střechy, ale provedl mansardovou střechu s obytným podkrovím. Do středu dispozice bylo vloženo nové schodiště.¹⁹⁹ Byl zachován plán úpravy viz obr. 34.²⁰⁰ Ve stejném roce byla provedena změna průčelí domu čp. 9 na Malém náměstí.²⁰¹

¹⁹² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

¹⁹³ *Ibid.*, s. 209, 467-8.

¹⁹⁴ více k budově viz LÍBAL, D, NOVÝ, O. a MUK, J. *Staré Město pražské: architektonický a urbanistický vývoj*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1996. s. 407

¹⁹⁵ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

¹⁹⁶ AMP, *Mapy Prahy a okolí*, Rkp. č. 4136, fol. 125

¹⁹⁷ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 393

¹⁹⁸ Někdy je uváděno, že byla přestavba provedena v r. 1797, ale na zachovaném plánu je napsán rok 1803.

¹⁹⁹ Koželuzna, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 1. 8 2021]. Dostupné z:

<https://www.pamatkovykatalog.cz/kozeluzna-werichova-vila-18479382>; Tichý, M. *Rekonstrukce Werichovy vily*, 2017, [cit. 1. 8. 2021]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-werichovy-vily>.

²⁰⁰ *Plán Ignáce Palliardiho z roku 1803*, <https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-werichovy-vily>, [3.5.2021]

²⁰¹ POCHÉ, E. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 188.

O rok později zvýšil barokní dům čp. 87 v dnešní ul. U Lužického semináře o 3. patro v klasicistním slohu.²⁰² V r. 1804 vypracoval plány přestavby čp. 85 v ul. U Lužického semináře, které se však od realizace lišily.²⁰³ V roce 1804 přestavěl dům na Malostranském náměstí čp. 266/5 dnes zvaný U Glaubiců, pro jeho souseda zeměměřiče Martina Neurettera. Především změnil jeho průčelí.²⁰⁴ V r. 1804 uskutečnil přestavbu čp. 534 v ul. V Kotcích na dvoupatrový dům (dnes nahrazený novostavbou) a na Starém Městě pražském dále v r. 1805 uskutečnil rozsáhlou přestavbu domu čp. 664/1 v Královské ulici. V r. 1805 navrhl přestavbu cechovního domku čp. 75 v dnešní Míšeňské ul. a po tomto roce klasicistně modernizoval Birmanovský dům čp. 317 v Jánské ul. Mezi l. 1804–05²⁰⁵ se podle jeho projektu stavěl klasicistní nárožní dům ulice Na Kampě čp. 494/6 a Hroznové. V r. 1808 podepsal plány na úpravu čp. 517 v dnešní Břetislavově ul. na Malé Straně. V letech 1805-1808 byl pod vedením Ignáce nákladně přestavěn dům čp. 260-III na Malostranském náměstí. Zadní portál do ulice Tržiště je velmi monumentální.²⁰⁶ Z r. 1807 je P. přestavba domu U Zlaté hvězdy čp. 87 na Hradčanech. Po roce 1808 modernizoval Pálffyovský palác čp. 158I a také přestavěl dům čp. 150 ve Valdštejnské ul. Z r. 1808 pocházela úprava domu čp. 350 ve Vlašské ul. a výstavba klasicistního domu čp. 517 v dnešní Břetislavově ulici. Dne 5. října 1809 je doložen (spolu s Františkem Hegerem) při odhadu domu čp. 420/1. V l. 1810–11 upravoval dům Podybníkovský (čp. 10 na Pražském hradě), který zvýšil o jedno patro a odstranil renesanční štíty. V r. 1811 upravil přízemí u domu čp. 238 v Dominikánské ulici (dnes Husově) a r. 1812 snad rozšířil dům čp. 735/1 o zadní budovu v Rámové ulici (dochovány jsou jeho půdorysy). V dnešní Černínské ulici na Hradčanech přestavěl v r. 1816 dům čp. 97.²⁰⁷ Z roku 1814 se dochoval plán od Ignáce představující vinopalnu v domě čp. 316 (pravděpodobně ul. Janská čp. 316/8).²⁰⁸

Ignác Palliardi byl autorem přestavby Šiferdekrovského domu ulice Lázeňská čp. 290/7 (Dům Kazatelna, U Pokrývačů). v Lázeňské ulici z roku 1817, při níž budova dostala druhé poschodí.²⁰⁹ V r. 1818 pracoval také na Hradčanech, na Novém Světě, kde provedl úpravy u zadního křídla u domu čp. 89. Ve stejném roce uskutečnil drobné změny na Malostranské celnici (čp. 215) v Ostruhové (dnes Nerudově) ul. a o rok později uskutečnil i drobné změny u východního dvorního křídla v domě čp. 425 na Újezdě. Ještě v r. 1818 dělal nové krámcové portály u čp. 627/1 v Týnské ul. a r. 1819

²⁰² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 468.

²⁰³ *Ibid.*, s. 468.

²⁰⁴ *Ibid.*, s. 468.; více se o podobě a architektuře domu píše v knize- E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 22

²⁰⁵ Historik umění E. Poche uvádí, že stavba byla provedena v roce 1804 architektem J. Palliardim (POCHÉ, E. *Prahou krok za krokem*, 1985, s. 261).

²⁰⁶ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 62

²⁰⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 468.

²⁰⁸ AMP, *Mapy Prahy a okolí*, Mag. 1812-1816, D 2/484, kart. 2679

²⁰⁹ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 69

změnil dispozici domu čp. 554 v Celetné ul., který však v r. 1867 nahradila novostavba. Naposledy lze Palliardimu doložit podle plánu přestavbu renesančního domu čp. 99 v dnešní ul. U Lužického semináře na Malé Straně, kde byla provedena nástavba 2. patra mezi lety 1808 a 1823.²¹⁰

Historici P. Vlček, P. Preiss a S. Pejčoch spojují s Palliardim další stavby, které nemají bližší časové určení: U Bruských kasáren čp. 132/3; budovu c.k. monturní (vojenských uniforem) komise na Klárově (Praha-Malá Strana); zvýšení domu čp. 48 v Mostecké ul. na Malé Straně.²¹¹ Plným právem je Palliardimu přičítána také fasáda domu (čp. 262, Malostranské náměstí), která obsahuje architektonické prvky, které plně odpovídají Palliardiho architektonickému stylu.²¹² Dům v Karlově ulici čp. 46 (454/1).²¹³ Palliardim byl dlouho chybně pokládán za autora přestavby paláce Harrachovského (palác U zelené louky či Goldbergovský) v Jindřišské ulici č. 939/20 z let 1765-70. Dnešní výzkum naznačuje, že to byl pražský architekt Antonín Schmidt (1723-1783).²¹⁴ Také mu historik E. Poche přičítá barokní úpravy kostela Jana Křtitele Na Prádle (ul. Říční, Malá Strana), z 2. pol. 18. století.²¹⁵ Jako autor je dnes uváděn K. I. Dientzenhofer.²¹⁶

Palliardim se také v několika zachovalých dokumentech objevuje jako znalec, který schvaloval a posuzoval stavby. V roce 1779 posuzoval, vedle stavitelů z Plzně a Kladruhu, stav kostela sv. Vojtěcha a jeho klenby ve Vejprnicích.²¹⁷ Dále například plán dostavby Hartigovského paláce čp. 259 (Malostranské náměstí, v levém rohu jižní části). Byla plánovaná od stavitele Matěje Humla (Hummela) stavba nové vysoké jídelny, která zároveň působila jako slavnostní sál. Došlo k přístavbě jednopatrového křídla směrem do Tržiště. Plán stavby byl schválen 5. 2. 1796 znalci Ignácem Palliardimem a Karlem Schmidtem. Plán i žádost stavebníka byl zachován.²¹⁸ Také se účastnil rozhodování o přestěhování fakulty při stavbě Nosticova divadla v roce 1781. „Znalci K. A. Schmidt a P. Wiedhop podali posudek, že divadlo by Karolinu ubíralo vzduch, v zimě i světlo, že by z něho zakrylo nejen výhled, nýbrž zmizel by i krásný pohled na Karolinum. Při dalším řízení byl přizván F. Heger a Nosticův znalec Ignác Palliardim. Heger se připojil k posudku předchozích znalců, kdežto Palliardim prohlásil, že se Karolinu neublíží. Nakonec k vystěhování fakult nedošlo a stavba divadla byla zahájena 1. června 1781.“²¹⁹ Existuje polohopisný plán se zakreslením budoucího Nosticova

²¹⁰ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 468.

²¹¹ Ibid., s. 468.

²¹² PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 386

²¹³ PEJČOCH, R., S. *Velká kniha o Praze*. 2000. s. 530.

²¹⁴ Harrachovský palác, Heritage real estates, 2015, [cit. 20.2.2022]. Dostupné z: <http://www.harrachovskypalac.cz/projekt>; LEDVINKA, MRÁZ, VLNAS: *Pražské paláce*, Praha: Akropolis, 2000

²¹⁵ POCHE, E. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 261.

²¹⁶ Kostel sv. Jana Křtitele na Prádle, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 25.3.2022]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jana-krtitele-na-pradle-14550624>

²¹⁷ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467-468.

²¹⁸ AMP, fond Publicum, sig. 19/512 z r. 1795–1796, karton č. 465.

²¹⁹ KUBÍČEK, A., PETRÁŇ, J. a PETRÁŇOVÁ, A. *Karolinum a historické koleje University Karlovy v Praze*, 1961. s. 90-91

divadla (obr. 23), který byl přílohou tržní smlouvy o prodeji pozemku mezi radou Starého Města a Františkem Antonínem Nosticem z roku 1783.²²⁰ R. 1789 také posuzoval stav a výšku podpůrné stěny nároží koleje Jezuitského semináře v Jičíně.

Také se zachovala zpráva z 14. dubna 1786, kdy Ignác vybral zedníky odcházející na stavbu tereziánské pevnosti. Poznamenal k tomu, že jsou všichni v Praze rození a že žádný z nich tamtéž dosud nepracoval.²²¹

Ignáci Palliardimu je připisováno autorství mramorové desky z roku 1783, která je umístěná nad vstupem do Klementina z Křížovnické ulice. Byla zhotovena na paměť založení generálního semináře císařem Josefem II.²²² To by potvrdovalo některé zmínky, že byl i kameníkem.

Zemřel 18. března 1821 v 84 letech a pohřben byl 20. března ve farnosti P. Marie pod řetězem²²³. Nespočet jeho staveb ho jednoznačně řadí mezi nejdůležitější figury paměti rodiny i mezi nejvýznamnější osobnosti architektury doby stylového přelomu od druhé poloviny 18. století až do 1. čtvrtiny 19. století. Další generace již nedokázaly navázat na jeho úspěchy.

5.3 Giovanni Nepomuceno Giorgio Palliardi (1744-1810)

Nejmladší ze synů Michaela P. byl Giovanni Nepomuceno Giorgio (také Johannes Nepomuk Georg), který se narodil v lednu roku 1744 (křest 21. ledna ve strahovském kostele, svědkem Jakub Schödl).²²⁴ V záznamech matriky u sv. Tomáše je zaznamenán také jako svědek na svatbě 26. července 1786, 31. prosince 1786.²²⁵ Podepisoval se zde jako Johannes Palliardi. Nejstarší informaci zveřejnil kanovník, básník a knihovník Gottfried Johann Dlabacz v roce 1815: „*Palliardi Johann, pražský stavitel, zemřel v roce 1810 ve věku 66 let*“.²²⁶

Detailnější informace o jeho osobě, a co po sobě zanechal, se dozvídám až z knih psaných od 80. let. Primárním zdrojem je kniha *Praha národního probuzení* od kolektivu historiků, a *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách* od historika umění Pavla Vlčka. Další informace dohledal v *Zápisné knize* Jacob Sadilek, znalec dějin svobodného zednářství a Alena Lehnerová, předsedkyně Sdružení pro záchranu Malostranského hřbitova. Ti se zaměřili na pohřbené zednáře na Malostranském hřbitově, kde je umístěna hrobka rodiny Palliardi.

²²⁰ viz AMP, Sběrka rukopisů, sign. 4126, fol.290r.

²²¹ Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(17). sv. 17, s. 259

²²² POCHÉ, E. *Prahou krok za krokem*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 52

²²³ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, 1986. s. 385

²²⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

²²⁵ AMP, Malá Strana (III) Kostel sv. Tomáše, sig. TO O6a (oddání 1784-1815), s. 18 a 23

²²⁶ DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

Podle zápisné knihy se dozvídáme, že měšťanství na Starém Městě získal roku 1776: „...*hat das Bürgerrecht als Baumeister in der königlichen Altstadt anno 1776 angenommen. Er baute in der königlichen Altstadt bei denen Barmherzigen das neu errichtete Tollhaus mit 24 Abtheilungen, dann auf dem Judengarten und Tor dem Porzitschenr Thorfabriken, nebst mehrer andern Civilgebäuden*“²²⁷

Stavebně se projevil jen málo a zanechal po sobě jen několik stavitelských prací. Roku 1792 vyhotovil projekt a vedl spojení domů dnešního Rohanského paláce čp. 386 v Karmelitské ulici na Malé Straně pro Vojtěcha Černína, ale nakonec byl realizován v r. 1796 projekt Josefa Zobela.²²⁸ V roce 1792 byl autorem rozsáhlé stavební přeměny a spojení dvou renesančních domů čp. 24 a 25 v Tomášské ulici na Malé Straně. Navrhl nové pilířové schodiště, jež se během stavby zřítilo, a zvýšení přední části domu o třetí poschodí. Široce rozevřené jedenáctiosé průčelí, tvarově nepříliš výrazné, stojí na přelomu baroka a klasicismu.²²⁹ Z r. 1799 pochází návrh fasády Trautmannsdorfského paláce čp. 165 do Seminářské ul. Do r. 1803 jsou datovány nové vnitřní dispozice, nové schodiště a úprava fasády čp. 9/1 na Malém náměstí (Staré Město pražské), o šest let později (1809) vytvořil plán přestavby domu čp. 527 ve Skořepce (Staré Město, dnešní objekt je z r. 1889). Ještě v r. 1803 navrhoval nové schody v paláci Sweerts-Sporcků čp. 1034 v Hyberské ul. na Novém Městě pražském. Podle zápisné knihy také zřídil v Praze u nemocnice Milosrdných bratří ústav choromyslných, stavěl v Židovské zahradě, továrny před Poříčskou branou.²³⁰ To, že zřídil u nemocnice Milosrdných bratří ústav choromyslných dokazují i nalezené plány z Národního archivu (viz obr. 35 a 36)²³¹. Také je zachován kolorovaný plán domu čp. 923 na Starém Městě z roku 1802.²³²

---

²²⁷ Záznam o získání měšťanského práva na Starém Městě v roce 1776. Podle Zápisné knihy zřídil v Praze u nemocnice Milosrdných bratří ústav choromyslných, stavěl v Židovské zahradě, továrny před Poříčskou branou a četné civilní objekty; LEHNEROVÁ, A., SADILEK, J. *Svobodní zednáři pohřbení na Malostranském hřbitově*, Praha: Spolek Malostranský hřbitov, 1.vyd., 2019, s. 21. Dostupné z: https://malostranskyyhřbitov.webnode.cz/_files/200019911-72e8f72e91/Svobodni%20zednari.pdf

²²⁸ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004. s. 469.

²²⁹ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 48

²³⁰ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 469.

²³¹ Národní archiv, fond Sběrka map a plánů, inv. č. 1342

²³² AMP, Rkp. č. 4138, fol. 356

6 Čtvrtá generace – Ignác Alois Palliardi (1765-1806)

Posledním významným stavitelským reprezentantem rodu byl Ignazio Luigi (Alois) Palliardi. V rodinné paměti je tato osobnost téměř zapomenuta a touto generací postupně utichá i zájem historiků umění. Mnozí pokládají toto období za konec stavitelství v rodině, i když byl oficiálně posledním stavitelem až jeho syn. Protože již není tolik známý jako jeho předci, hledala jsem informace více v archivech. Nicméně je stále bodem zájmu u historiků umění Pavla Vlčka (*Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*), a dále Pavla Preisse, který zmiňuje Aloise především v kontextu výzkumu jeho předků.

Ignazio Luigi (Alois) Palliardi se narodil v Praze roku 1765 a zemřel 10. 8. 1806 v Praze (pohřben byl na Malostranském hřbitově). Byl synem Ignáce Jana Nepomuka (1737-1821). Rozsah jeho stavební činnosti není doposud přesně znám. Podle dohledaných dokumentů (obr. 37) se stal dvorním stavitelem vévody Klementa Bavorského²³³, schwarzenberským stavitelem v Jinonicích a přísežným stavebním znalcem správy c. k. komorních statků. Tyto informace obsahuje i nejstarší záznam o jeho práci a smrti, který byl sepsán kanovníkem, básníkem a knihovníkem Janem Dlabáčem v roce 1815.²³⁴

Pravděpodobně patřil jako jeho otec mezi zednáře, ale toto tvrzení zatím nelze ověřit. V přírůstku členů v pražské lóži *Wahrheit und Einigkeit zu drei gekrönten Säulen (Pravda a jednota)* je rok před zrušením zednářství v letech 1792–1793 uveden zápis jména Palliardi.²³⁵

Nalezla jsem sepsané zápisy jednání cechu stavitelů z roku 1789, díky kterým lze nahlédnout do dění přijímání Aloise mezi mistry. Text o přijímání mistrů do pořádku: „20. ledna 1789 bylo podáno vyjádření spolustarších cechu stavitelů A. Haffeneckera a J. Jägra k magistrátu o žádosti I. A. Palliardiho za inkorporaci do jejich pořádku, o něž zakročil týž po složení svých zkoušek a skončení cest nejrůznějšími cizími zeměmi a návštěvě akademií. Ve svém posudku uvedli nahoře jmenovaní funkcionáři jménem cechu, že není ani nejmenšího odporu, aby syn měšťana a zároveň stavitele, zejména když obstál tak dobře při uložené mu zkoušce a se řádně, výborně choval, aby mu také jeho zkušební neb mistrovský kus dle řádu k zhotovení byl písemně uložen. Na základě tohoto posudku vyřídil magistrát 23. ledna čj. 570 příznivě toto podání poznamenav, že se mu inkorporace povoluje *praestitis praestandis*; totéž dopsáno i pořádku.“²³⁶ V dalších spisech stojí, jak se dále

²³³ Národní archiv hl. města Prahy, fond Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha – Administrace toskánských statků – společné inventární číslo 92.

²³⁴ DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

²³⁵ ANTONÍN, L. *Zlatý věk svobodného zednářství v Čechách*, 2010. s. 5, 162; LEHNEROVÁ, A., SADILEK, J. *Svobodní zednáři pohřbení na Malostranském hřbitově*, Praha: Spolek Malostranský hřbitov, 1.vyd., 2019, s. 21.

²³⁶ Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(19), s. 290-292

situace vyvíjela: „...představený Ignác Palliardi, jak jest tomu zvyklý činiti v jiných věcech, jako otec ustanovil o své moci a vůli, aby syn dělal mistrovský kus u stavitele Jägra na Malé Straně, který k tomu pořádkem nebyl ani určen. Dožadují se tudíž stavitelé na magistrátě, aby vyzval Palliarda staršího k zanechání svémocností a libovůlí, a aby se posudků svých spolumistrů ve vlastní věci podrobil, a syn bez odmlouvání poukázán byl k zhotovení mistrovského kusu na místnosti herberku. K urovnání této nepříjemné záležitosti svolal magistrátní referent rada Štěpanovský na den 26. února komisi na magistrát do politického oddělení, k níž se dostavili z řad stavitelského pořádku Ignác a Jan Palliardové, oba Haffeneckrové, Prachner, Jäger, Hummel, Heger a Krettner, přednesl tam předmět stížnosti a dotázal se, kde se jináče zkušební kusy zhotovují, a kde posledně přijatý stavitel Karel Schmidt jej dělal? Tuto otázku zodpověděli všichni mistři jednomyslně, že zkušební nákres zhotovován byl u prvního představeného pořádku Ing. Palliarda. Když pak ještě referent poznamenal, že i gubernium připisem z 6. února si přeje o této záležitosti příslušného sdělení se strany magistrátu, a to získaného na základě protokolárního výsledku členů pořádku, a Palliardi senior na tom jako otec trval, aby jeho syn skládal zkoušku stavitelskou u druhého předního staršího, vyjádřili se oba opozičníci v ten smysl, že z ohledu na příští dobrou harmonii členstva přistupují na mínění vyslovené Palliardim. Na základě této dohody dopsáno dle konceptu magistrátního rady Štěpanovského 27. února č. j. 1105 na gubernium ve smyslu projevené dohody a toto pak 2. března schválilo usnesení, že může Ignác Alois Palliardi uloženou mu mistrovskou zkoušku u druhého představeného stavitele Josefa Jägra skládati, a když táž dobře dopadne, o čemž se má na zemský úřad podati zpráva, k mistrovskému právu připustiti a do pořádku inkorporovati. Dne 10. března.“²³⁷

Tento dokument obsahuje zajímavou zmínku o jeho studiích v zahraničí a o návštěvách akademií. Další část textu poukazuje na zákulisí cechu, situaci ve stavitelském řemeslu a důvody nepřijetí žádosti dalšího žadatele mezi mistry v roce 1793. V té době bylo v Praze 11 stavitelů (3 z nich nepřítomni). Karel Schmidt a Jan Palliardi popisují, že toho času je mistrů mnoho a nemají žádnou práci. Představení požádali magistrát, aby vzal v úvahu: „...značné množství mistrů, nedostatečné jejich výdělky, ubohý stav jejich spolumistrů Müllera, Krettnera, Prachnera a Jägra, kteří zemřeli téměř jako kridatáři (dlužníci), ...“²³⁸

Zmínky o Aloisovi jsem dohledala i v dalších záznamech. V letech 1790-91 je často zachycen jako svědek na křtech dětí řemeslníků. Figuruje jako svědek v závěti Johanny Zeigswetter²³⁹, kde je jeho podpis a pečeť viz obr. 41 a 42. K zapsání Aloise do seznamu staroměstských měšťanů

---

²³⁷ *Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze*. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(20). s. 307-308.

²³⁸ *Ibid.*, s. 308.

²³⁹ Uloženo v AMP, Sběrka papírových listin - IV. oddělení, sign. 10064

došlo 3. dubna 1792. Bydlel tehdy v čp. 63 starého číslování²⁴⁰. Dne 28. ledna 1793 se ve 26 letech oženil s Magdalenou Pelletovou (o čtyři roky mladší) v kostele P. Marie pod řetězem. Dne 4. října 1793 křtil syna Bor. Josefa Ignáce; 30. října 1794 syna Františka; 28. ledna 1798 Josefa Václava Jana Nep.; 8. května 1800 dceru Eleonoru Barboru a 15. května 1805 syna Jana. Dne 16. 1. 1804 byl svědkem na svatbě Karla Pollacka (Poláka) s Annou dcerou Franze Wendlera a podle Ignáce Palliardiho se jmenovalo jejich první dítě (křest 31. 5. 1804, kostel sv. Mikuláše).²⁴¹ Jako svědek u křtu je zapsán v matrice sv. Tomáše 9. prosince 1798.²⁴²

Je velmi pravděpodobné, že s otcem spolupracoval. Ten ho zaučil, aby pokračoval ve stavitelské tradici rodiny. Příkladem může být jeho pravděpodobná přítomnost po boku otce na stavbě pivovaru v České Kamenici (v roce 1783).

Rozsah jeho stavební činnosti není přesně znám. Nezískal příliš podmínek k vyniknutí, což potvrzují již zmíněné informace z jednání cechu o menším počtu zakázek²⁴³. Byly to také roky na konci velkého slohového cyklu a revolučních proměn společnosti. Informace o jeho stavbách nejsou dosud příliš spolehlivé a někdy jsou stavební činnosti přičítány i jinému členovi rodiny (především jeho otci).

Zápisná kniha uvádí, že byl po Mathiasi Hummelovi stavitelem na komorních panstvích. Stavěl před Žitnou bránou ve Wimmerovské zahradě zahradní domek, a také oranžerii, která později sloužila k pěstování ananasů.²⁴⁴ Po odsvěcení kostela sv. Vavřince na Petříně se pomýšlelo na jeho adaptaci na hvězdářskou observatoř (viz Aloisův plán viz obr. 39 a 40), avšak nakonec k ní nedošlo. Jen málo chybělo, aby paradoxně přetvořil dílo, na němž se předtím podílel jeho děda a otec.²⁴⁵ Na stavbě chemické laboratoře Karolina se podílela od roku 1785 celá řada řemeslníků včele se stavbyvedoucím Ignácem Aloisem Palliardim. Laboratoř sídlila v severním křídle areálu.²⁴⁶ Dále stavěl policejní ředitelství a různé stavby na statcích hrabě Rudolfa Vrbny a arcibiskupských panstvích. Byl též stavitelem bavorského vévody Klementa na jeho českém panství (Zápisná kniha), v jeho službě je doložen v r. 1795, kdy zhotovil plány ke stavbě bytu v kácovském zámku a nové budovy ve dvoře Kácov, realizované zřejmě r. 1796. V letech 1785-88 prováděl (on nebo jeho otec) úpravy po požáru kostela P. Marie Sněžné v Rokycanech, avšak bez věže viz obr. 27. Snad v 80. letech

---

²⁴⁰ Dnes Dražického náměstí 8, Malá Strana. V roce 1789 je na této adrese uveden i Philip Palliard, které ho se ale nepodařilo zařadit do rodokmenu. Není tedy pochyb o jejich příbuzenském vztahu.

²⁴¹ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 466-7, 514

²⁴² AMP, Malá Strana (III) Kostel sv. Tomáše, sig. TO N8 (narození 1797-1816) s. 18

²⁴³ *Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze*. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(20). s. 308. ISSN 1804-6312.

²⁴⁴ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 467.

²⁴⁵ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*. 1986. s. 398

²⁴⁶ PAULUS, F. *Dějiny botanické zahrady na Smíchově ve světle archivních pramenů*, 2016, s. 22

18. stol. podnikl přestavbu ve Spálené ulici čp. 90 a 91 na Novém Městě pražském – úprava Bissingenského paláce (přičítáno ovšem i Michalu Ignáci k r. 1751). Také navrhl, spolu s Filipem Hegerem, rozšíření Vernierovského paláce (nynějšího Slovanského domu) v roce 1797 v ul. Na příkopě čp. 859/22, Nové Město. Palliardi podal 29. března 1791 žádost na dostavbu 3. poschodí nad zadní budovou čp. 262 do Tržiště na Malé Straně s přiloženým dílčím plánem. Stavba však nebyla realizována. Až v r. 1809 došlo podle P. návrhů k dostavbě, povolené 16. září. Po r. 1799, kdy stavové Království českého po požáru stavovské sněmovny koupili Thunovský palác čp. 176/4 na Malé Straně (obr. 44) a proběhla r. 1801 jeho adaptace pro potřeby sněmovny za Palliardiho vedení. Zde do klasicistní fasády zasadil portály, které byly rokokové. Ve stejném roce a v téže čtvrti navrhoval u domu čp. 221/36 v dnešní Nerudově ul. nový portál do lékárny. Na Starém Městě pražském opravoval v letech 1799-1800 Stavovské divadlo čp. 540/1.²⁴⁷ Dále navrhl r. 1802 opravu kostela sv. Ducha, která se však neuskutečnila. V r. 1801 předložil P. jako komorní stavitel první návrh úprav hradního areálu a kamenného mostu v Ledči nad Sázavou, vlastní stavba proběhla až v r. 1838. Radnice (čp. 1/14) v Rokycanech byla v l. 1801-06 podle návrhu Palliardiho zvýšena o patro (obr. 27). Od roku 1801 do r. 1804 je datována obnova kostela sv. Václava v Ohništanech (pokud se ale nejednalo o Ignáce Jana Nep. P.). Podle Zápisné knihy stavěl na Starém Městě pražském ještě dům U Modrého beránka (čp. 361/), stojící na místě dnešního čp. 362/1. Již v r. 1803 koupil od svého otce dům čp. 265 na Malé Straně (obr. 24 a 25), v němž po roce provedl určité změny (pivovar přeměnil na krám a byty). Žádost o povolení adaptace byla podána 13. října 1804. Vlastnil rovněž sousední dům čp. 264/7, který koupil v r. 1805, a dům čp. 517/11, koupený r. 1804.²⁴⁸ Od roku 1804 až do své smrti v roce 1806 vedl Alois Palliardi spolu s Johannem Philipe Joendlem přestavbu Místodržitelského letohrádku na Praze 7 – Bubenči (obr. 43), podle plánu profesora architektury na polytechnice Jiřího Fischera. Při této stavbě se již plně uplatnily prvky anglické romantické gotiky.²⁴⁹ Do své smrti (zemřel v 41 letech) působil po Matěji Hummelovi jako knížecí schwarzenberský stavitel v Jinonicích. V Jinonicích je mu připisováno i autorství v zahradě umístěného okrasného pavilonu z roku 1807. V roce 1801 spolu s K. Schmidtem stavěl dům při jatkách (Židovské město) s bytem šocheta v prvním poschodí a stánkem „pod zelenou“ v podkroví.²⁵⁰ Spolu s Matyášem Hummelem provedl pravděpodobně Alois Palliardi i menší úpravy

²⁴⁷ V národním archivu hl. města Prahy se zachoval půdorysný kolorovaný plán z r. 1783 od Ignáce Palliardiho, Rkp. č. 4126, fol. 290

²⁴⁸ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004, s. 467; BARTOŠ, L. *Zdivo spíše v mezipatře zadního domu čp. 265 na Malé Straně*, Národní památkový ústav, Památkový katalog, Metainformační systém, 2016, s. 4. Dostupné z: https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=802088

²⁴⁹ E. POCHÉ, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH, *Praha národního probuzení*, 1980, s. 60-61; VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004, s. 175.

²⁵⁰ ORIÁN, E. a kol. *Židovské město pražské na vedutách, fotografiích a pohlednicích*. 2003, s. 54.

Zbraslavského kláštera. Klášter byl zrušen za Josefa II. v r. 1785 v rámci josefínských opatření proti církevním institucím. Mnohé přestavby téměř zničily interiéry Santiniho architektury.²⁵¹ A. Palliardimu je přičítána i jediná stavba palliardovská na Moravě – kostel v Ohmicích (Brno-venkov).²⁵² Dále jsem našla v Národním archivu uložený situační plán výstavby židovského hřbitova na Olšanech z roku 1806 (obr. 38), poté umírá.

Celý majetek Aloise po jeho smrti zdědila vdova Magdalena Barbora (rozená Pellet) a sedm nezletilých dětí. Magdaléna zemřela rovněž předčasně a dědictví po ní přešlo na dosud nezletilé děti – Karla, Františka, Antonína, Josefa, Cecílii a Jana.²⁵³ Testament Aloise Palliardiho se zachoval včetně dokumentu kurátora pozůstalosti. V těchto dokumentech se řešila i platba do městské depozice za Rappovskou zahradu (pozůstalosti po Antonu Rappovi) v Menším Městě pražském v Umrličí ulici mezi lety 1807 a 1810. Kurátor také prodává Magdaleně Palliardi půlku zahrady na Jánském vršku (Jánské uličce) spolu s dvorkem a stodolou 30. dubna 1810.²⁵⁴

Zpracované záznamy od potomků navíc uvádějí, že byl také zakladatelem vinic na Smíchově.²⁵⁵

---

²⁵¹ HORYNA, M. *Zámek Zbraslav*, 2006. s. 21; *Zbraslavský klášter*, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 2.2.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zbraslavsky-klaster-13001544>

²⁵² LEHNEROVÁ, A., SADILEK, J. *Svobodní zednáři pohřbení na Malostranském hřbitově*, Praha: Spolek Malostranský hřbitov, 1. vyd., 2019, s. 21. Dostupné z: https://malostranskyhřbitov.webnode.cz/_files/200019911-72e8f72e91/Svobodni%20zednari.pdf

²⁵³ VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. 2004. s. 466-7.

²⁵⁴ AMP, Sběrka listin, Papírové listiny IV, sig. 17658a a 26659d, 1806; AMP PPL IV - 26659c, 1807 3. listopad; AMP PPL IV - 26659d, 3. duben 1810; AMP PPL IV - 26659b, 30.4.1810

²⁵⁵ Podle poskytnutých informací od rodiny Řeháčkových.

7 Pátá generace

Pátá generace rodiny je velkým předělem z důvodu ukončení stavitelské tradice. Posledním stavitelem v rodině byl pravděpodobně Josef Václav Jan Nepomuk Palliardi (1799-1873). Tímto bodem je zakončen výzkum rodiny Palliardi historiky umění. Se ztrátou stavitelského kontextu sledují i potlačení zájmu potomků z rodiny. O tuto a následující generaci se zajímají historikové zabývající se dějinami archeologie a archeologové, kteří mapují předky sedmé generace (19.-20. století) – archeologa Jaroslava Palliardiho. Dalšími jsou biologové zabývající se dějinami biologie a ornitologie. Významnější je v této generaci především Anton Alois Palliardi (1799-1873), který se zapsal do historie jinak než jeho předci – začal figurovat v mnoha vědních oborech. Důležitá je především jeho publikační činnost, díky které není dodnes zapomenut.

Od této generace je komplikovanější metodologie, kdy historiografii již začínají doplňovat i jiné zachované zdroje paměti. Také nastává změna v prostorovém vymezení, protože Palliardi pracují i mimo Malou Stranou. Do jisté míry ale Praha stále představuje středobod rodiny, protože zde tito aktéři studují. Práce vybraných osobností je spojována výrazně s historickým vývojem v 19. a 20. století.

7.1 Josef Václav Jan Nepomuk Palliardi (1798-1870)

Josef byl synem Ignáce Aloise Palliardiho (1765-1806) a Magdaleny Barbory roz. Pellet (1771-1793). Podle soupisu pražského obyvatelstva se narodil v roce 1798, zemřel 12. 2. 1870 a jako povolání má zde uveden údaj dvorní stavitel (obr. 45).²⁵⁶ Působil mimo jiné u zemského stavebního ředitelství v Praze jako stavitel silnic. Když pracoval na Kutnohorsku, poznal zde Annu Alsterovou, dceru zámeckého zahradníka v Nových Dvorech, oženil se s ní roku 1830 a měli šest dětí.²⁵⁷ Činnost ve stavitelství dokládá situační plán ulice od jižní brány v Hradci Králové do oblasti Březhrad z 1. pol. 19. století viz obr. 46. V novinách *Egerer Anzeiger*²⁵⁸ z roku 1852 se dozvídáme o panu Josefu Palliardim, u kterého je uvedeno, že byl asistentem na f. f. okresním stavebním úřadě. Mohlo by se jednat o stejnou osobu. Více informací k tomuto členovi rodiny nebylo prozatím nalezeno ani publikováno.

²⁵⁶ AMP, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), Pražští příslušníci, krabice č. 212

²⁵⁷ viz rodokmen v příloze; více informací v SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, 18, s. 80-1. [cit. 12. 4 2021]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/110404777-O-rodu-a-rodine-archeologa-jaroslava-palliardiho.html>.

²⁵⁸ Okresní archiv Cheb, *Egerer Anzeiger*, 1, 1852, 3. ledna, Cheb. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/32252001/egerer-anzeiger-1852-01-03-n1_0035

7.2 Anton Alois Palliardi (1799-1873)

MUDr. Anton Alois (Aloys), mladší bratr J. V. J. N Palliardiho, se narodil v Praze 19. 11. 1799. Jeho život je ale spojován především s jeho prací a tvorbou v západních Čechách, především ve Františkových lázních, kde také umírá 23. 11. 1873²⁵⁹. Byl amatérským ornitologem, botanikem a lázeňským lékařem. Dále byl členem mnoha přírodovědných klubů a učených společností. Paměti Aloise se skládají především z jeho vědeckého bádání a z pamětních míst. Protože jsou o něm informace většinou psány německy, dodnes není o něm mnoho známo a zveřejněno.

Jeho jméno je nejčastěji spojováno s lázeňstvím. Byl významným lékařem ve Františkových Lázních, což připomíná i jeho titul MUDr. V roce 1870 byl podle něj nazván nově objevený pramen (č. 15 u Slatinných lázní ve Františkových Lázních). Nedaleko Palliardiho pramene mu byl mezi lety 1949 a 1950 vztyčen pomník (obr. 47 a 48). Do paměti je zapsán i díky své publikační činnosti. Napsal například knihu *Die Mineralmoorbäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger* (Minerální slatinné koupele ve Františkových lázních u Chebu) vydané v Berlíně v roce 1844²⁶⁰, *Die Wiesenquelle zu Kaiser Franzensbad* (Luční pramen u Františkových Lázní) z roku 1839²⁶¹, *Die Schlammäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger* (Bahnitě lázně Františkolázeňské u Chebu, 1830) – práce o použití a složení slatiny²⁶².

Knihy psal i o přírodě. Ornitologie v Čechách začíná kolem roku 1852, kdy Palliardi vydává *Systematický přehled ptactva Čech*²⁶³. Z předmluvy je patrné, jak velkým byl zemským vlastencem – květnaté a nadnesené nadšení z krásy a bohatství svého regionu. Protože byl západočeským Němcem navíc s italskými předky, v českých slovech se často vyskytují roztomilé chyby. Pojmenoval názvy čeledí např. *dudý, holubaví, kachní, kuřé, kákořky, leliký, pinkavý, pihalící, potaplicí, roryký atd.* České názvy druhů jsou i jednoslovné, někdy existuje více variant či synonym. Popisuje například údaje o výskytu, hnízdění, lovu atd. Originál knihy představuje dnes bibliofilskou raritu, je psán německy a tištěn kurentem.²⁶⁴ O výskytu různých ptáků píše i kniha – *Práce zoologického oddělení přírodovědeckého proskoumání Čech (1872)*. Jsou zde popisovány záznamy Palliardiho, kde pozoroval různé ptactvo. Dozvídáme se i o existenci jeho sbírky, která se nacházela ve Františkových

---

²⁵⁹ KOMÁREK, S, VOŘÍŠEK, P. Kdo byl Anton Alois Palliardi. *Vesmír* **2012**, 7, 91, 448.

²⁶⁰ PALLIARDI, A. A. *Die Mineralmoorbäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger*. Leipzig: Teubner in Komm, 1844.

²⁶¹ PALLIARDI, A. A. *Die Wiesenquelle zu Kaiser Franzensbad*, 1839.

²⁶² PALLIARDI, A. A. *Die Schlammäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger*, 1830.

²⁶³ PALLIARDI, A. A., Systematische Uebersicht der Vögel Böhmens mit Angabe ihres Vorkommens, Strichzeit, Brütezeit und einer lateinischen, deutschen und böhmischen Synonymie, Leitmeritz 1852.

²⁶⁴ Palliardiho získané informace byly zpřístupněny v knize: KOMÁREK, S. *Ptáci v Čechách v letech 1360-1890 aneb Tajemství rytíře von Sacher-Masocha: Das Vorkommen der Vögel in Böhmen 1360-1890* (mit dr. Zusammenfassung des tschechischen Textes), Praha: Academia, 2007

lázních a obsahovala doklady o většině druhů, které Palliardi uváděl v *Systematische Uebersicht der Vögel Böhmens*.²⁶⁵

Také je podle A. Palliardiho pojmenován pavouk – *Scotina palliardii* (zápředka Palliardiho), *Carabus (Archicarabus) montivagus* Palliardi (1825).²⁶⁶ Kolem 1. poloviny 19. století zaznamenal první nález výskytu tesaříka obrovského z Lokte. V roce 1873 například objevil a popsal pavouky – *snovačka skleníková (Parasteatoda tepidariorum)*, *snovačka skálová*, *pokoutník tmavý*, *křížák stříbřitý*, *okenní a podkrovní*. Nálezy byly publikovány až po jeho smrti.²⁶⁷

Také se zajímal o sopku nedaleko Františkových lázní. V roce 1848 bylo vydáno jeho německy psané dílo *Der Kammerbühl ein Vulkan bei Kaiser Franzensbad* (Komorní hůrka sopka poblíž Františkových Lázní). V té době nebylo známo, zda byla Komorní hůrka pravým vulkánem. „*Ovšem těžko říci rozdíl mezi sopkou vyhaslou a činnou, poněvadž je známo, že po staletí i delší době sopky zdánlivě klidné počaly býti v činnosti, tedy ani o Komorní hůrce není jisto, že nebude ještě činnou*“ praví ve svém spise Palliardi. Ve svém díle zveřejnil i schéma důlních prací (obr. 49).²⁶⁸

Všechny tyto informace dokazují, o jak široký vědecký okruh se zajímal, a mezi jakými významnými vlasteneckými osobnostmi se pohyboval.

---

²⁶⁵ FRIČ, A. *Práce zoologického oddělení přírodovědeckého proskoumání Čech*. (Tiskem Edv. Grégra). Praha, 1872, s. 37-90.

²⁶⁶ PALLIARDI, A. A. *Beschreibung Zweyer Decaden Neuer Und Wenig Bekannter Carabicingen*. Wien: 1825.

²⁶⁷ SLÁMA, M. *Tesaříkovití*, 1998, s. 88, 142, 185, 233, 275; KOLEŠKA, Z. *Seznam biografii československých entomologů: Palliardi Anton Alois, Med. Dr. Zprávy Čs. spol. entom.* 25, 1989, s. 375–376.

²⁶⁸ PALLIARDI, A. A. *Der Kammerbühl, ein Vulkan bei Kaiser Franzensbad*. Eger: J. Kobrtsch und Gschihay, 1848.

8 Šestá generace

V této generaci spatřuji v mnoha ohledech změnu v hledání paměti. O tyto osobnosti se již nezajímají historikové umění. Byly to ve své době známé osobnosti, ale malý zájem historiků způsobil dosavadní nedostatečné prostudování. K dokreslení jejich významu a doby mi pomohly dokumenty umístěné v archivech a dobový tisk. Také tyto záznamy dokázaly opravit chyby v dosavadním historiografickém bádání.

V rodinných archivech, které uchovávají potomci, se zmínky o této generaci nezachovaly. Osobnosti si připomínají jen díky zachovaným místům paměti. Například existují pamětní desky, které v nich evokují hrdost na své kořeny, i když jsou velmi vzdálení příbuzní. Nebýt těchto zachovaných zbytků paměti, byla by tato generace pravděpodobně zapomenuta.

8.1 Karel Ignác Palliardi (1825–1896)

Karel Palliardi je také významnou osobností, ale z jiného oboru než jeho předkové. Narodil se 17. května 1825 jako prvorozený syn Karla Josefa Ignáce Palliardiho²⁶⁹ a byl vnukem stavitele Ignáce Aloise. Pražským měšťanem se stal od r. 1884. Vlastnil dům č.p. 241 na Malostranském náměstí a dům č. 265 (obr. 24 a 25). Byl ck. radou zemského soudu a okresního soudu. Jeho manželkou byla Karolina (1843-1878). Tyto informace jsem našla v Soupisu pražského obyvatelstva uloženém v AMP viz obr. 51.²⁷⁰

Jméno manželů nám připomíná nápis na mramorové desce nadačního domu čp. 265 na Malostranském náměstí a směrem do ulice Tržiště čp. 6 (obr. 52 a 53). Karel založil nadaci na podporu studentů a chudých. Nadaní žáci středních škol mohli získat příspěvky na cestování po české vlasti. Také nadace pomáhala českým spisovatelům a chudým obyvatelům Malé Strany.

Umírá 27. října roku 1896. Dohledala jsem, že je jeho místo odpočinku je na hřbitově Šárka (Praha-Dejvice) přímo u vchodu na hřbitov. Je na seznamu významných osobností, oddělení A-1, číslo hrobu 1 (obr. 53). Uložena je zde i jeho manželka Karolina (1843-1879).²⁷¹ Protože neměl dědice, v závěti uvádí dne 23. února 1893, že dům č. p. 265 (obr. 24 a 25) odkazuje slavné obci královského hlavního města Prahy, avšak s následujícími příkazy. Podmínky na bezplatné používání bytu v prvním paře hospodyní Marií Felbabovou. Z příjmu domu bude udržována rodinná hrobka

²⁶⁹ Otcem Karla Palliardiho byl Karel Josef Ignác Palliardi (1793-1871). Josef byl synem stavitele Ignáce Aloise Palliardiho (1765–1806). V pramenech je často chybně udáván Karel jako syn stavitele Ignáce Aloise Palliardiho.

²⁷⁰ Archiv hl. města Prahy, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), pražští příslušníci, pořad. číslo 22, krabice č. 2012

²⁷¹ Malostranský hřbitov, [cit. 05.11.2021]. Dostupné z: <https://www.malostranskyhrbitov.cz/products/sprava-prazskych-hrbitovu-zhotovi-nove-informacni-tabule-na-prazskych-hrbitovech/>.

na hřbitově v Šárce. Podmínky udržování a zákaz prodeje domu. Ustanovil, aby byl roční čistý příjem domu rozdělen následovně: 1/3 dána chudým Malé Strany (rozdělena v prosinci před Štědrým večerem, aby každá osoba nebo rodina obdržela 10 zlatých a další podmínky), ostatní čtvrtiny poslouží na cestovní stipendia pro pilné a nadané studenty středních škol po 60 ti korunách, aby poznali jejich krásnou českou vlast a naučili se ji milovati. Přál si také vyhotovit tabulku na obě průčelí domu s nápisem „Nadační dům manželů Karla a Karoliny Palliardi“. Následně vznikl list nadační.²⁷² Nadační listiny, včetně závěti a účtů a dopisů ohledně opravy domu, se zachovaly v Národním archivu hl. města Prahy.²⁷³ Podpis závěti viz obr. 50.

Jeho závěť musela mít v této době velmi hlasitý ohlas, protože se o této události měsíc po jeho úmrtí objevuje zmínka i v amerických novinách *Pokrok západu* ze dne 25. listopadu 1896 s nadpisem *Závěť šlechtěného vlastence*. Dozvídáme se, že peníze odkázal i různým spolkům, ve kterých mohl být i členem. „*Minulý měsíce zemřel v Praze zemský rada p. Karel Palliardi, a odkázal většinu svého jmění vlasteneckým neb lidomilným účelům. Dům svůj čís. 265-III, na Tržišti, odkázal obci pražské s podmínkou, že případně čtvrtina čistého ročního výtěžku pražským chudým, ze tří čtvrtin že se zřídí nadace pro pilné a chudé studující české, aby o prázdninách cestovali po vlasti a naučili se ji milovati. "Sokolu" Menšího města pražského odkázal hotově 2000 zl. a Malostranskému "Lumíru" 400 zl. Své hospodyně odkázal požitky z kapitálu 7000 zl., jenž po její smrti případně stejným dílem spolku českých belletristů "Máj" a "Svatobora" a sice na zřízení nadace v každém tomto spolku.*“²⁷⁴ To že podpořil Sokol na Malé Straně (U Lanové dráhy 609/3) a byl členem této organizace, dokazuje i text pamětní desky umístěné v přízemní chodbě budovy u schodiště. Označen je zde mezi příznivci jako bratr K. Palliardi. Rok po jeho smrti byl zřízen areál na úpatí Petřína.

V depozitáři Náprstkova muzea jsem našla v soupisu osob a písemností týkajících se darů a odkazů dva dokumenty z 25. a 29. ledna 1897. Obsahují seznam předmětů, které Karel Palliardi odkázal v poslední vůli Českému průmyslovému museu Náprstkovu. Příjem předmětů potvrdila Josefa Náprstková²⁷⁵. Většina předmětů jsou zbraně různého typu a zdobení – perleť, vyřezávané (lovecké výjevy, zvířata, listy), arabské rytiny a ornamenty a tepání. Odkázal pět bambitek, tři lovecké pušky, dvě cvičné pušky, dva revolvery, jezdeckou šavli, tuercký palaš (šavli), dva kordy úřednické (pozlacené rukojeti a s perleť) a železný nabíječ do pušek. Dále jeden překládací stůl

²⁷² Studijní nadání v Království českém (Studien-Stiftungen im Königreiche Böhmen). V Praze: C.k. místodržitelství pro Čechy, 1907, 1907(13). sv. 13, s. 428.

²⁷³ Národní archiv hl. města Prahy, fond Českého místodržitelství Praha, PPL II, inv.číslo 2982, 2746, 711, 710, 2745

²⁷⁴ Závěť šlechtěného vlastence. *Pokrok západu (Omaha, Neb.)*, Nov 25, 1869, s. 4, [cit. 16.10.2021] Dostupné z: <https://chroniclingamerica.loc.gov/lccn/sn83045348/1896-11-25/ed-1/seq-1/>

²⁷⁵ Josefa Náprstková byla manželkou Vojty Náprstka. Po manželově smrti se stala univerzální dědičkou a správkyní muzea.

zeleným suknem potažený, dva svícny z křišťálového skla, dva poháry a skříňku na cukr z hyalitu. To vše bylo odhadnuto advokátem na celkovou sumu 172 zlatých a 20 kr.²⁷⁶ Tento záznam zbraní jednoznačně poukazuje na zájem Karla Palliardiho. Je to jediná zmínka, která naznačuje, jaké měl záliby a malá část zachovaného soukromého života.

8.2 Alfred Palliardi (1861-1924)

Alfred Palliardi (6.12.1861 Brno – 2.2.1924 Brno) byl synem Josefa Matěje Vojtěcha Palliardiho²⁷⁷. Komplikované vztahy mezi dalšími liniemi a osobnostmi rodiny Palliardí jsou dobře znatelné v rodokmenu viz příloha. O tuto osobu se zajímali především archeologové Podborský Vladimír a Kovárník Jaromír, v návaznosti na studium následující zkoumané generace.

Alfred vystudoval lékařství a bydlel v Brně, Veveří 83. Zemřel na zánět ledvin, pohřben se konal 5. 2. 1924 a byl pochován na ústředním hřbitově města Brna (Vídeňská 96/306)²⁷⁸. Spojován je s brněnským Františkovým museem (dnešní Moravské zemské muzeum). Od roku 1896 až do své smrti roku 1924 byl kustodem humanitních, tedy i archeologických sbírek tohoto muzea a vedl Prehistorické oddělení. Alfred Palliardi patřil k významným členům muzea; vedle správy sbírek zastával i funkci tajemníka muzea. Po roce 1900, kdy muzeum přešlo pod zemskou správu, bylo možné nakupovat materiály velkého významu. Jeho zásluhou se v letech jeho působení sbírky rozrostly o několik desítek tisíc předmětů – například od Musejního spolku, Červinky Ladislava, Procházky Aloise a dalších. Do historie muzea či oboru se ale výrazněji nezapsal. Za jeho fungování nastoupil do muzea v roce 1908 jako kustod Karel Absolon. Alfreda po jeho smrti nahradil Innocenc Ladislav Červinka. Na rozdíl od Jaroslava Palliardiho (1861-1922, archeolog a notář, sedmá generace rodiny Palliardí) se zřejmě cítil být Němcem. Jeho zachovalá korespondence je psána německy, dokonce švabachem.²⁷⁹

---

²⁷⁶ Náprstkovo muzeum, Náprstek Vojta (1826-1894), kt. 13, poř. č.2, rozsah 1897, množství 2, fol. 10.

²⁷⁷ Josef Matěj Vojtěch Palliardí (nar. 1831, zemřel r. 1905, nejmladší syn Ignáce Aloise Palliardiho, umělecké a hudební knihkupectví v Brně).

²⁷⁸ MZA v Brně, fond Sběrka matrik, zemřelí 1579–1949 (1951), značka E 67, signatura 17055, s. 208

²⁷⁹ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. *Jaroslav Palliardí (1861-1922)*, Masarykova univerzita, 20122012, s. 10.

9 Sedmá generace – Jaroslav Ignác Palliardi (1861-1922)

Pro výzkum této doby jsem stále primárně využívala historiografii, ale také se dostávám mezi historii a paměť – mění se typy pramenů, protože jsou již zachovány více paměti aktérů a jejich blízkých včetně předmětů spjatých se soukromým životem osobností. Do této generace nedosahuje živá paměť, protože je tato doba nyní hluboko v historii, a vše je již zapomenuto. Dle mého výzkumu je to způsobeno také ukončením rodinných linií, což je případ Jaroslava Palliardiho, jehož rodová větev byla uzavřena jeho dcerou. Paměť rodiny je sice ztracena, ale je uchováno jeho celoživotní dílo. Také jsou sepsané vzpomínky jeho spolupracovníků a přátel, které pomáhají dotvářet již ztracenou paměť. Popisují nejen jeho přínos v archeologii, ale i o jeho soukromý život a povahu. Nově zachycují život osobností fotografie, kterých se zachovalo několik např. obr. 56 až 58. Další fotografie zachycují i Palliardiho archeologickou sbírku²⁸⁰. O tuto osobnost se v dnešní době detailně zajímají především archeologové a historikové zabývající se dějinami archeologie viz profesor Vladimír Podhorský, docent Jaromír Kovárník a PhDr. Karel Sklenář. Jejich bádání přesahuje až k významným předkům rodu Palliardi.

Jaroslav Palliardi (druhé jméno Ignác nepoužíval) je nejnámější osobností této generace a právem se zařazuje i mezi své nejvýznamnější předky. Narodil se 10. února 1861 v Telči, kde tehdy žili jeho rodiče Ignác Alois Augustin²⁸¹ a Marie roz. Iglová. Dochoval se dvojjazyčný druhopis rodného a křestního listu Jaroslava Palliardiho, vydaný v Telči 28. července viz obr. 59. Již v jeho mládí v něm vzbudil zájem o starožitnosti telčský geometr Bílek.²⁸² Podle působiště otce měnila rodina často místo bydliště. Byla jím po nějaký čas Bystřice pod Hostýnem, pak Znojmo, kde se rod spřátelil s tamním národním buditelem, vlasteneckým notářem Janem Vlkem. Jaroslav studoval na gymnáziu ve Znojmě (nějaký čas údajně i v Mladé Boleslavi), hlavně na piaristickém gymnáziu v Kroměříži, kde také maturoval. Tam se spřátelil s budoucím básníkem a významným kulturním pracovníkem Františkem Táborským, který se zajímal mimo jiné i o kulturu slovanských národů. Táborský a další kroměřížští vlastenci měli na Palliardiho všestranně pozitivní, zejména národně uvědomovací vliv. Po maturitě odešel Jaroslav v rámci rodinné tradice studovat práva na německou, a po jejím obnovení na českou Karlo-Ferdinandovu univerzitu do Prahy. Studoval zde v 70. až v první polovině 80. let 19. století. V Praze byl nárůst národních hnutí jak v řadách inteligence, tak u rodící

---

²⁸⁰ Fotografie byly publikovány v knize: *PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 104-116

²⁸¹ Ignác Alois Augustin (1833-1899, okresní soudce, zemský soudní rada, dvorní rada a soudce Nejvyššího kasačního dvora ve Vídni, syn stavitele silnic Josefa Václava Nepomuka); Více viz SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] 2013, 18, s. 81.

²⁸² *PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. Jaroslav Palliardi (1861-1922)*. 2012, s. 11

se podnikatelské složky české společnosti, tzv. národní buržoazie, která chtěla prolomit bariéru výsadního postavení německého průmyslu v době opožděného rozvoje průmyslové revoluce. Jaroslava Palliardiho zastihlo v Praze za jeho studií nejen otevření Národního divadla Smetanovou Libuší 11. června 1881, ale bezprostředně také císařovo rozhodnutí z 11. května 1882, že na Karlo-Ferdinandově univerzitě se bude přednášet nejen německy, ale i česky (od roku 1882 na Právnické a Filozofické fakultě a od roku 1883 na české Lékařské fakultě). České národní snahy bojovaly za osamostatnění a sjednocení jiných národů. Neustálé centralizační snahy rakouské monarchie doprovázené germanizací vedly k dalšímu vypětí. Rok 1880 je rokem založení Deutscher Schulverein, který podporoval německé školství, a odezvou mu ještě téhož roku byl z české strany vznik Ústřední matice školské, v níž Jaroslav Palliardi později obětavě pracoval. Je velmi pravděpodobné, že již během svých pražských studií se Jaroslav osobně setkal s profesorem Masarykem, jehož přednášky navštěvoval. Je možné, že již tehdy Masaryka zaujal mladý Palliardi svým sběratelstvím a znalostmi pravěku. Z různých kontextů vyplývá, že Palliardi udržoval s profesorem a později i prezidentem Masarykem písemné kontakty. Palliardi podporoval myšlenku svobodné republiky. Prezident navštívil roku 1920 Palliardiho sbírku v Moravských Budějovicích.

Po skončení studií nastoupil roku 1883 jako koncipient a čekatel notářství do kanceláře notáře Jana Vlka na Dolním náměstí ve Znojmě. Jan Vlk založil řadu českých probuzeneckých spolků, z nichž nejvýznamnější byla Znojemská Beseda dne 17. července 1870 se sídlem v hostinci „U zlaté studny“. Palliardi byl také členem Besedy. Rozvinul zde osvětovou, kulturní, sběratelskou a aktivní výkopovou archeologickou činnost. Při rekonstrukci nádvoří znojemského hradu se ujal průzkumů raně středověkých kulturních vrstev. Tím vznikl pozdější celoživotní zájem o archeologickou stratigrafii a všímal si archeologicky bohatých obcí v okolí Znojma. Brzy se stal známým „starožitníkem“ a tak bylo jen přirozené, že se jako první dozvěděl roku 1888 o nálezích malované keramiky při stavbě robotárny na znojemském předměstí Novosady. Nechal tam kopat viz obr. 56, a učinil tak svůj první velký objev – neolitickou kulturu s „malovanou“ keramikou.²⁸³ 19. století je doba, kdy se v archeologii začaly prosazovat myšlenky o evoluci. V našem prostředí se rozmáhalo vlastenecké cítění, což se odráželo i v romantickém historickém bádání, sběru a uchování starožitností, hledání národních slovanských kořenů a období aktivní archeologické činnosti.

Za svého působení ve Znojmě navázal Palliardi početné kontakty s předními moravskými, českými i zahraničními archeology. Zvláště intenzivní korespondenci rozvinul se členy Vlasteneckého

---

²⁸³ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 12-16, 27.

musejního spolku v Olomouci. Brzy také s Karlem Absolonem (1877–1960). K Palliardimu se záhy hlásili i vzdálenější čeští a zejména také zahraniční archeologové. S Karlem Absolonem dojednával Palliardi hlavně tisky svých archeologických statí – časopis *Moravského zemského musea* (později také monografie o „Starém Zámku“ u Jevišovic). Během své činnosti ve Znojmě a na Znojemsku si Palliardi v poměrně mladém věku získal znamenitý věhlas jako sběratel, výkopce a znalec archeologických památek, i jako autor početných vědeckých publikací. Mohl si dovolit opatřovat i zahraniční odbornou literaturu a podnikat studijní cesty do ciziny. Dostal nabídku vedení časopisu Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci. Stal se jeho redaktorem jeho a za Palliardiho vedení v letech 1893-1900 získal velmi solidní odbornou úroveň.²⁸⁴

Dne 8. ledna 1893 se oženil s Marií Šrámkovou (nar. 8. března 1864 viz fotografie novomanželů obr. 45). Měl dvě děti – Rostislava (28.10.1893-25.1.1894) a Vlastu (4.4.1895-1945).²⁸⁵ Ze dne 18. února 1893 se zachovala Jaroslava korespondence zasláná manželům Náprstkovým. V dopisu popisuje, že je zaneprázdněn, protože je novým redaktorem již zmíněného olomouckého časopisu a měl svatbu. Jako přílohu poslal fotografie svých sbírek a jeho samotného. Dále popisuje své muzeum, nalezené hroby a obtížnost výkopových prací. Zajímavou zmínkou je jeho postěžování si na neposlušnost jeho dělníka a zničený nález.²⁸⁶

Po smrti notáře Jana Vlka (přítel Palliardiho otce) v r. 1896 nastoupil J. Palliardi na jeho místo ve Znojmě. Později byl jmenován notářem ve Vranově nad Dyjí a r. 1899 byl ustanoven notářem v Moravských Budějovicích, kde rozvinul své archeologické aktivity. Do Moravských Budějovic si Palliardi přivezl roku 1898 knihy, vědecké materiály i základ své budoucí rozsáhlé archeologické sbírky. Záhy zahájil veřejnou kulturní, žurnalistickou, spolkovou a politickou činnost. Po založení Moravského archeologického klubu roku 1906 rozvinul svoje výzkumy na Starém Zámku u Jevišovic, jimiž dosáhl druhého největšího vrcholu své archeologické kariéry. Jeho sbírka praehistorická na Moravě (v té době největší) byla jeho chloubou.²⁸⁷ Tvorba vlastní sbírky starožitností byla přirozenou součástí archeologické praxe 19. a ještě i značné části 20. století. Palliardi shromažďoval předměty především vlastními výkopy. Dále je získal nákupem, výměnami a dary. Starožitnosti zpočátku také sám ošetřoval, lepil keramické nádoby, předměty evidoval a popisoval. Stále častěji však tuto práci pro něj prováděl František Vildomec (boskovštejnský učitel). Svě sbírky nechápal jako

²⁸⁴ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 28-31.

²⁸⁵ JENERÁL, E. *Soupis biografii z Moravskobudějovicka*, Moravské Budějovice, 1994, s. 72–73.; SKLENÁŘ, Karel. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, *18*, 81.

²⁸⁶ Náprstkovo muzeum, Náprstek Vojta, kt. 57, poř.č. 180, rozsah 1890, množství 1

²⁸⁷ ČERVINKA, I. L., *Jaroslav Palliardi. K jubileu padesátých narozenin. Pravěku*, 1911, s. 122-124; PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, s. 37, 39.

uzavřený soukromý majetek, sloužící jen pro jeho vlastní vědecké potřeby, nebo poučení ostatním archeologům. Chtěl je využívat také pro poučení nejširších lidových vrstev. V roce 1892 pojal úmysl vydat fotografické album prehistorických památek Znojma.²⁸⁸

Do Moravských Budějovic si Palliardi přivezl s sebou základ svých archeologických sbírek. Uložil je v domě č. 10 na hlavním náměstí, kde měl také svou notářskou kancelář. Sbírký se postupně rozrůstaly až nakonec zabírali v přízemí domu celých pět místností. Palliardi sbírky systematicky doplňoval, třídil a často reinstaloval. Podobu Palliardiho sbírky lze již jen rekonstruovat podle dochovaných fotografií a zejména podle „Katalogu předhistorických sbírek Jaroslava Palliardiho v Moravských Budějovicích“, který je uložen spolu s ostatní částí notářovy literární pozůstalosti v archivu Archeologického ústavu MZM v Brně. Katalog zahrnuje nalezené předměty, bádání a nálezové zprávy. Podle uvedených jednotlivých exemplářů a velkého množství střepů a drobností se velikost sbírky udává přes 200 000 položek. Nalezneme zde i stručné a přibližné místopisné údaje, nálezové okolnosti, nebo způsob získání.²⁸⁹

Byl aktivním členem Sokola. Od svého vstupu do budějovického Sokola v něm Palliardi zastával přední funkce. Byl místostarostou (1900–1902, 1913–1922) a starostou (1902–1912) tělocvičné jednoty, v letech 1902–1906 vedl zároveň západomoravskou župu sokolskou.²⁹⁰ Také spoluzakládal v roce 1904 českou sekci bezvěrecké organizace „*Volná myšlenka*“. Tato mezinárodní ateistická organizace vznikla v roce 1880 v Bruselu a je zajímavé, že se od původního hlásání ryzího ateismu začala orientovat na sociálnědemokratické ideály. To vysvětluje smuteční oznámení, kde bylo uvedeno: že odešel „muž ryzího charakteru, pokrokový, volný myslitel, archeolog“. Se svojí manželkou Marií, která sdílela jeho přesvědčení, vystoupili v roce 1908 z římskokatolické církve. Aby toho nebylo dost, stal se zakládajícím členem „*Pokrokového politického spolku Moravských Budějovic*“, který sdružoval jemu názorově podobné, svobodomyšlné, ale poněkud nepoddajné, vlastenecky orientované osobnosti. Z této doby se také traduje výrazná podpora, kterou Palliardi poskytl učiteli Františku Vidomcovi, který zřejmě pod Palliardiho vlivem rovněž vystoupil z církve a stal se okamžitě objektem útoků místních duchovních. Palliardi se svého přítele veřejně a důrazně na stránkách dobového tisku zastal a nutno konstatovat, že úspěšně.²⁹¹ Marie byla také členkou

---

²⁸⁸ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., Jaromír, *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 101.

²⁸⁹ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*. 2012, s. 102-103.

²⁹⁰ JECH, F. *Základy "Sokola" v Mor. Budějovicích*, 1931, s. 60.

²⁹¹ KOTOUS, J. Záhada hrobu notáře Palliardiho. *Ad Notam – časopis českého notářství*, 2017, 6 (23), s. 18–20.

spolků, například Ženského pěveckého a vzdělávacího spolku Elišky Krásnohorské. Dcera Vlasta se věnovala ochotnickému divadlu.²⁹²

Po pádu Rakousko-Uherské monarchie hýřil Palliardi politickou i proticírkevní aktivitou. Po roce 1920 se jeho zdravotní stav zhoršoval, trpěl obezitou a traduje se, že na archeologické naleziště Starý Zámek u Jevišovic jej dělníci museli vynášet. Jeho náhlé úmrtí přišlo 12. března 1922. Muzeum Palliardioho (5 místností) bylo třeba prodat na zajištění rodiny. Požadovanou sumu jeden a půl milionu korun nebyl nikdo ochoten za sbírku zaplatit. Nakonec se prodej do brněnského Zemského muzea podařil.²⁹³ K uctění památky zesnulého manžela založila v roce 1923 Marie Palliardiová gymnazijní "*Nadaci Jaroslava Palliardioho*", jejíž úroky měly být udělovány "vynikajícímu žákovi, který jest bez vyznání anebo má zájem o archeologii".²⁹⁴

Jeho odkaz není jen ve sbírkách, jeho publikacích a korespondencích. Jeho jméno také nese medaile, pamětní deska v ul. Dobrovského. Také jeho osobu a rodinu připomíná ulice Palliardioho v Moravských Budějovicích v sousedství domu, ve kterém bydlel, a archeologická lokalita Palliardioho hradisko u obce Vysočany na Znojemsku.

Dodnes je záhadou, kde je pohřben jeho popel a vzniklo několik teorií. Palliardioho urnu převzala manželka Marie, která po smrti manžela žila společně s dcerou Vlastou v Praze – Dejvicích na Dürichově náměstí č. 3 a urnu uložily v bytě. Vlasta se později provdala za hudebního skladatele a kabaretiéra Jana Borůvku, známého pod uměleckým jménem John Gollwell²⁹⁵. Neměli děti a rozvedli se po roce 1930. Kolem roku 1935 navázala Vlasta partnerský vztah s chebským rodákem německé národnosti, který působil za války jako důstojník wehrmachtu. Vlasta byla po válce dvakrát zatčena. Nejprve pro spolupráci s gestapem, která se neprokázala. Podruhé byla uvězněna v lednu roku 1948 za pokus uprchnout do Německa, kam chtěla pravděpodobně za svým partnerem. Vlasta zemřela v pankrácké věznici 24. června 1948. Příčinou smrti byla údajně tuberkulóza. Ke konci života žila její matka v rodině své přítelkyně paní Marie Messnerové z Heřmanova Městce. Přesné datum úmrtí paní Marie Palliardiové se nepodařilo zjistit. Její urna byla vložena na hřbitově v Heřmanově Městci do hrobky (č. I–49) rodiny Netušilovy, ze které paní Messnerová pocházela. Na desce se jmény rodiny není uvedeno její jméno.²⁹⁶

---

²⁹² JENERÁL, E. *Soupis biografii z Moravskobudějovicka*, Moravské Budějovice, 1994, s. 72–73.; SKLENÁŘ, Karel. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardioho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, 18, 81.

²⁹³ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J., *Jaroslav Palliardi (1861–1922)*, 2012, s. 40, 44–45.

²⁹⁴ JIČÍNSKÁ, L. Ke 140. výročí narození Jaroslava Palliardioho, V: *Západní Morava*, roč. 5/2001, s. 251.

²⁹⁵ John Gollwell začal kariéru jako klavírista v letech 1918–1922 v pražské Lucerně po boku Karla Hašlera. Později napsal hudbu k různým prvorepublikovým filmům viz. film „Pepina Rejholcová“. Zahrál si i v několika filmech např. v komedii „Cech panen kutnohorských“. Jan Borůvka zemřel v roce 1953

²⁹⁶ KOTOUS, J. Záhada hrobu notáře Palliardioho. V: *Ad Notam – časopis českého notářství*, 2017, 6 (23), s. 18–20.

Významným zdrojem zachování paměti na osobu Jaroslava Palliardho jsou vzpomínky spisovatele, básníka a učitele Jana Vrby²⁹⁷, které zahrnul do své knihy. J. Vrba zmiňuje, jak si této silné a ušlechtilé osobnosti, ze všech stran ohroženou německým, vážil. Zapůsobila na něj Palliardiho veřejná osvětová činnost, pokrokovost, svěžest ducha, vyrovnanost, svobodomyšlnost a jeho mladický radikalismus (v jeho téměř 60. letech). *„Zároveň měl cosi, co je mládí cizí, a čeho se ani ve stáří každý nedopracuje – takový smírný a slunečný klid..., člověk, který dovede přijímati radost i zklamání, milost i bolest se stejně klidným úsměvem.“* J. Vrba zahrnuje do svého vyprávění i několik příhod. Například z procházek, nebo o jeho lásce k přírodě a ke stvořením (nejčastěji byl s Palliardim ušlechtilý ruský chrt barzoi). Vrba vzpomíná, jak se svou ženou a Palliardim jeli vítat prvního prezidenta (Palliardiho drahého přítele) v prosinci roku 1918, při jeho vstupu do vlasti. Popisuje i jeho rodinné vztahy: *„Jeho dům byl skutečně malým svatostánkem neumenšující se lásky. Bylo krásné pozorovat jeho vztahy k rodině a zejména jeho poměr k ženě.“* Stejně vroucí byl i k ostatním: *„...komu jen jednou vroucně stiskl ruku, pojmenoval jej přítelem.“* Dále J. Vrba popisuje Palliardiho postoj k práci notáře, k archeologii a zejména k jeho nálezům. K archeologii Inul celým svým srdcem a přinesl jí mnoho obětí. Na svůj vrub a náklady podnikal četné vykopávky. Podle Vrby nebyl pouhým teoretikem, ale autoritou evropského jména. Všechno snášel do svého muzea. *„Pod jeho rukama řadil se střípek ke střípku... Návštěva jeho muzea měla do sebe cosi krásně obřadného. Na chvíli strávené v jeho muzeu pak vzpomínám často a vděčně.... Když hovořil, nemohl jsem s zbavití dojmu, že mne poučuje laskavý soused těch pradávných mrtvých, jejichž lebky se dívaly na mne prázdnými důlky ze skříně. Věděl o nich všechno.“* Vrba převyprávěl i příběh od Palliardiho manželky. Když se Palliardimu nedařilo vyčistit střepy se stopami barev. Pomohly mu až sliny, a barvy začaly zřetelně vystupovat. *„...jsa horlivosti, doslova všechny ty střepy očistil vlastním jazykem.“* Vyprávění zakončuje větou: *„Byl přirozeně volným myslitelem – a to jedním z nejvýraznějších v našem národu.“*²⁹⁸

---

²⁹⁷ Jan Vrba (1889-1961) potkal Palliardiho (1861-1922) při jeho studiích v Jemnici na Moravě. Palliardimu bylo v té době 47 let ale věkový rozdíl nezabránil jejich přátelství.

²⁹⁸ VRBA, J. *Otokar Března a jiní přátelé v mé paměti*, Praha: nakladatelství J. Otto, 1932. s. 399-416

10 Živá paměť rodiny Palliardi

V posledních letech stále vzrůstá potřeba či poslání předávat paměti a zakomponovat je do historie. S mizící pamětí vzrůstá naléhavost předávání paměti – hromadit zbytky, svědectví a dokumenty toho, co bylo. Právě díky této tradici uchování dějin se můžeme více dovídat i o osudech potomků Palliardů. Bádání historie rodiny Palliardi zahrnuje i jejich vzpomínky. Tyto informace dokážou doplnit informace skrze jinou rovinu a poznání než historickou. V humanitních vědách se v důsledku paradigmatu hovoří o oblasti paměťových studií. Nejprve provedu vymezení metodologie studia paměti a porovnáám tento přístup s historiografií. Paměti lze získat z mnoha pramenů, ale v této práci je primárním zdrojem rodina, která je často opomíjenou součástí dnešních studií, protože je jako celek neuchopitelná. Její hranice jsou v čase proměnlivé a rozvíjí se s ní i paměti. Lze ji prolínat celým bádáním rodiny Palliardi od přítomnosti až především tam, kam se chceme dostat – zpět do minulosti. Často jsou odkrývány jen body na časové linii, které představují významné děje vztažené často k národním událostem. Tyto části ale neobsahují vše z pamětí, a tím se ztrácí hlubší poznání a konkrétní příběhy osob či skupin. Vznikají tak bílá místa, která je potřeba hlouběji analyzovat. Proto jsem začala studovat rodinnou paměť i u rodiny Palliardi, protože byla často opomíjena oficiální historií. Tyto neucelené informace mě provázely celým výzkumem – především u členů rodiny, kteří byli zajímaví jen pro potomky. Součástí práce bylo také zkoumání živé paměti a hledání v jakém místě se začne prolínat s historiografickou metodou, se kterou bylo pracováno v předešlých kapitolách. Metodik, jak porozumět a nakládat s rodinnou pamětí není mnoho. Základní a nejvíce citované texty pochází od Pierra Nory. Případně zastaralejší úvahy představují myšlenky Maurice Halbwachse, které lze vztáhnout na rodiny starého typu „tradiční“²⁹⁹. Na různé studie navazuje Radmila Slabáková–Švaříčková, která se ve svých dílech³⁰⁰ zaměřuje již více na rodinnou paměť.

Paměť a historie jsou dva různé přístupy či koncepty, kteří stojí v mnoha bodech proti sobě. Historie, kterou představují předešlé kapitoly práce, je chápána jako společenská věda. Je považována za zobrazení minulosti a rekonstrukci. Je problematická, neúplná, se sklonem k univerzálnosti, proto vyžaduje analýzu a kritický přístup. Oproti tomu je paměť vnímána jako jev ryze osobní či soukromý. Nora Pierre uvádí: „*Paměť je život, v neustálém vývoji, je citová a kouzelná, živí se vzpomínkami, je náchylná ke všem přenosům, zastíráním, škrtním i projekcím. Historie*

---

²⁹⁹ M. Halbwachs zahrnuje pouta, tradice, vzpomínky, tajemství, ducha rodiny a určité predispozice (HALBWACHS, M. *Les Carde Sociaux de la mémoire*, 1925, s. 84).

³⁰⁰ ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, R. *O paměti, historii, vědomí a nevědomí současná bádání v paměťových studiích*, 2007; ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, R. (et al.), *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu*, 2018

je neúplná rekonstrukce toho, co už není, je to obraz minulosti.³⁰¹ A kde je pomyslný konec paměti a začátek historie? Od Paměti se odlišuje ve chvíli, kdy vstoupí do historiografického věku. Historická paměť začíná přerušením sociální tradice a živoucího spojení s minulostí. Zbývají pak jen artefakty. Paměť je oproti historii, nesena vždy skupinou živých narátorů, je otevřena vzpomínkám, deformaci, zapomnění i náhlému oživení. Vyznačuje se aktuálností a přítomností. Vzpomínky mohou být rozporné, symbolické, konkrétní či naopak.³⁰² Podle P. Nora se o paměti mluví více jen proto, že již neexistuje. Usazuje se a shromažďuje se v určitých místech. Je nepostradatelným zdrojem pro historii, historie je však něco více než paměť, mezi oběma pojmy je mezera, již nejde překonat.³⁰³

Rodinná paměť je důležitou paměťovou složkou, která neslouží jen k vybavení minulosti, ale také spojuje rodinu. Není to jen soubor vzpomínek a fotografií uzavřených v rodinném archivu. Při těchto studiích se musí zdůraznit především individuální vzpomínky a jejich možné interpretace. Výsledkem je neustálá interakce mezi jednotlivými členy, kdy vznikají různé verze rodinné minulosti. Důležitým rysem je schopnost rekonstrukce a orientace na zájmy a potřeby dané rodiny.³⁰⁴ Mnozí badatelé a teoretici také představují názor, že každá rodina má tzv. svého ducha a vzpomínky, které odhalují pouze svým členům. Je to pouto, které je ve všech směrech speciální a je prolnuté vlivem rodu. Tyto informace a vlivy mohou souviset s místy paměti, s tradicí vzpomínání na události, výběrem povolání ale i také se zvolením křestních jmen. Zároveň je studium rodinné paměti výborné pro studium Ego dokumentů a k zasazení individuálních příběhů do kontextu rodinné paměti. Tím je umožněno lépe pochopit motivy vzpomínek a odhalit více o autorech a jejich příbuzných.

Tato práce se zaměřuje na zkoumání pamětí jednotlivců za pomoci orální historie, konkrétně individuální paměti. Velikou zábranou výzkumu je, jak odlišit a zpracovat informace, které jsou mnohdy neúplné, nepřesné, a dokonce části pamětí bývají vymyšlené či heroizované. Také je složité sledovat rodinné paměti v jednotlivých generacích, obzvláště pokud jsou dnešní rodiny doslova rozprchlé po světě. Toto je příklad i rodiny Palliardi, protože během výzkumu byli nalezeni potomci nejen v České republice, ale i ve Spojených státech amerických a další linie se usadila v Německu a pravděpodobně v Polsku. Hranice výzkumu jsou pak i lingvistické. Co se týče zachování pamětí rodiny, nejvíce je komplikovaná ztráta kontextů v historii rodiny. Dnes většina mimo Čechy žijících

---

³⁰¹ NORA, P. (ed.), *Les Lieux de Mémoire, dil 1: La République, Paris 1984.*

³⁰² NORA, P. *Mezi pamětí a historií Problematika míst.* Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012

³⁰³ NORA, P. (ed.), *Les Lieux de Memoire, dil 1: La Republique; dil 2: La Nation; dil 3: Les France, Paris 1984.*; NORA, P. *Mezi pamětí a historií Problematika míst.* Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012 http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf; ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, R. *O paměti, historii, vědomí a nevědomí současná bádání v paměťových studiích*, 2007, s. 232, 239

³⁰⁴ Interakci a rekostrukci se více zabývá R. Švaříčková-Slabáková (ŠVAŘÍČKOVÁ SLABÁKOVÁ, R. (et al.), *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu*, 2018, s. 17)

potomků ví, že pochází z našeho území, ale je potřeba jedinců, kteří se rozhodli ponořit více do rodinné historie. Štěstím je, že dohledání potomci se o tyto informace velmi zajímají.

Téměř každý hledá své kořeny a u rodiny Palliardi to nebylo výjimkou. Toto hledání je spojeno s pátráním, objevováním, předáváním a kolektivním zapojením v rodině. Rodinná paměť navíc zahrnuje pouta, vzpomínky, tradice a rodinné paměti. Znalost minulosti své rodiny podporuje pocit, že někam patří. Paměť není jen vzpomínáním, ale díky ní se formuje i nejen vlastní, ale v tomto případě i rodinná identita. Pro osobu „zvenčí“ mimo rodinu je získávání informací obtížné, protože se snaží zasáhnout do osobních či intimních příběhů. Často je pro ně složité i vystihnout kontext a hůře se orientují v rodinných příbězích. V tomto případě bylo zkoumání jednodušší. Informace se lépe získávaly, protože byli narátoři více otevření k badateli se společnou historií a zájmem. Také dokázali otevřeně mluvit o nepříjemných historických situacích.

U bádání rodinné paměti jsem vymezila hranice výzkumu. Záleží, jestli se má bádání zabývat jen vzpomínkami na předky, nebo i samotnými narátory. Také si jasně vymezit jaká transmise rodinné paměti nás zajímá. Radmila Slabáková Švaříčková rozlišuje ve své knize hlavní čtyři stupně paměti³⁰⁵, které byly aplikovány k základnímu vymezení i tohoto projektu.

Rodina v psychologii obsahuje především vzpomínky z dětství a na různé zážitky. Tato část nebyla ve výzkumu více bádána, protože je důležitější bod následující. **Rodinné mezigenerační příběhy** jsou vypravovány a sdíleny v generacích a náleží živé paměti rodiny. Mohu být také obsaženy i v tradovaných příbězích. Často mohou být nesrozumitelné ostatním, chápány jako pouze popis dění, ale zároveň mohou obsahovat i celospolečenský historický rámec. Zajímají nás vzpomínky, příběhy a figury paměti na významné předky, které narátor zažil, nebo o nich ví od svých rodičů až prarodičů. Výpovědi se často liší podle generace kvůli převyprávění. Ve starších generacích dochází často k torzovitosti a překroucení vzpomínek, protože se postupně ztrácí generace, a tím i živoucí paměť na nejstarší předky. **Paměť v literárním bádání** – přenesení paměti ritualizovanou činností, generační příběhy spjaté s uchovávanými vzpomínkami. Tímto bodem se ze živé paměti překleneme do paměti historické, protože potomci informace o rodině získávají i ze zaznamenaných psaných zdrojů. Otázkou je, co si z rodinné minulosti berou členové rodiny a jaké rodinné příběhy se zachovaly. **Rodina v historii** zahrnuje starší dějinné období, které je zaznamenáno pomocí zachovaných z archivů (rodinných) i mimo rodinu vzniklých zdrojů. Pracujeme již výhradně s historiografií.

---

³⁰⁵ ŠVAŘÍČKOVÁ SLABÁKOVÁ, R. (et al.), *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu*, 2018, s. 19

Výzkum rodiny jasně potvrzuje závěry ve zmíněných paměťových studiích R. Slabákové-Švaříčkové. Rodinnou paměť Palliardi lze rozdělit do dvou kategorií – příběhy nejstarší generace prarodičů a ty, které nejstarší generace zažila. Proto se živá rodinná paměť vztahuje maximálně k posledním šesti generacím, což je časový horizont vyprávěných příběhů, protože rodinná paměť sahá tak daleko, kam sahá paměť nejstaršího žijícího člena rodiny. U rodiny Palliardi byly tématy příběhů často velké dějinné události a soukromý rodinný život (malé intimní rodinné příběhy – úmrtí, tragédie, oblíbený předek atd.). Zapamatovatelnost pamětí ovlivňuje i atraktivita příběhů a emocionální zabarvení – nejlépe se pamatují tragické příběhy, dále pozitivní (významné počiny, morální vzory, vlastenectví atd.). U výzkumu rodiny Palliardi je tento trend stejný. U rodinné paměti v Čechách žijících členů jsem se zaměřila především na nejstarší narátory, kteří si stále uchovávají vzpomínky na jejich prarodiče, což potvrdilo zmíněné teorie o pěti až maximálně šesti generacích, ve kterých se udržuje povědomí o životě předků. Maximální možné zachování paměti může být způsobeno tím, že je historie rodiny uchovávána díky zajímavosti vyprávěných příběhů. Důležitá je i stavební a umělecká tradice rodiny Palliardi, což spatřuji i u dnešních generací, které se pokouší navázat na slavné předky. Zároveň je zajímavé pozorovat, jak rodinný příběh přetvářejí členové rodiny ve vztahu ke svému osobnímu příběhu. Výzkum rodiny konce 19. století (pátá a šestá generace) navíc umožňuje zasadit bádání o rodinné paměti do širšího chronologického rámce.

Situace u dohledaných mimoevropských potomků byla jiná. Nebylo možné tento výzkum plně aplikovat, protože se povědomí o starších předcích ztratilo vlivem emigrace rodiny. Tím lze živou paměť vztáhnout jen na čtyři poslední generace. Dnes se potomci snaží ztracené paměti nalézt zpětně kontaktováním dalších příbuzných, nebo hledáním svých kořenů pomocí historiografických metod. Díky emigraci rodiny mohu zajímavě rozšířit dnešní výzkumy paměťových studií. Ztráta paměti touto formou představuje jakousi další úroveň paměti, která není v dnešních výzkumech příliš prostudována a zohledňována.

U členů rodiny Palliardi žijících v 19. století nastává čím dál větší problém s nedostatkem uchovaných informací. Tímto se prolíná živá paměť do historiografie, protože se musíme spoléhat na psané prameny, které náleží již historii. Výzkum tohoto období je komplikován nedostatkem pramenů a nelze úplně sledovat proměny konkrétních příběhů napříč generací. To je problematika i této práce, kde již nelze zdokumentovat například charaktery předků, jejich vzpomínky. Jejich životní příběhy musíme zkonstruovat pomocí zachovaných záznamů, protože jsme odkázáni na informace zachycené písemně a také hledáme stěžejní body vystupujících témat v paměti žijících potomků. Přesto se snažím poukázat, že při výzkumu rodinné paměti je velmi důležité věnovat pozornost i starším obdobím, které jsou důležité při skládání celkového pohledu. Dobrým

pramenem jsou ego-dokumenty, které jsou vhodným pro studium prapředků, od kterých jsou odvozovány vlastní příběhy a rodinná identita. Ve výzkumu starších generací nás zajímají například konkrétní příběhy spojené s jednotlivými osobami a formulované hodnoty. Existence starší historie ve vybraném rámci generací rodiny přetrvává jen díky jejich významným činům a existenci písemných pramenů – jakožto nositelů paměti.

O předcích starších, než šestá generace získali potomci zprávy téměř výhradně buď z informací uchovaných v rodinném archivu, nebo z hledaných dokumentů uložených mimo rodinu. Tím se od paměti dostáváme k historiografii, a živá paměť rodiny tím definitivně končí. K bádání historie těchto předků byly využívány zachované ego-dokumenty, které jsou nedílnou součástí výzkumu starších období rodiny. Jedná se například o deníky, paměti, autobiografie, korespondence. Nabízejí vhled do života osoby v obdobích, kdy již nelze získávat informace pro výzkum rodinné paměti od narátorů. Ze starší rodinné historie se také kromě archivních záznamů či jiných hmotných a nehmotných památek zachovaly individuální rodinné příběhy významných činů, které by do jisté míry mohly formovat identitu dnešních potomků – otázky jejich původu, příběhy předků a jejich životní osudy. Zvyšuje se tím ale i chybovost v identifikaci předků, což provázelo celý výzkum rodiny. Chyby v bádání byly způsobovány například identickými křestními jmény (Ignác, Karel atd.), chybně uvedenými informacemi a někdy doslova chaosem v rodinných záznamech. Za příklad obou problémů mohu uvést stavitele Ignáce Jana Nepomuka Palliardiho (1737-1821) a jeho syna Ignáce Aloise Palliardiho (1765-1806). Doba vzniku jejich prací se prolíná, proto nelze u některých projektů přesně říct, kdo byl stavitelem. Navíc se Ignác Alois podepisoval zkráceně jako otec – Ignác Palliardí. Pokud neexistuje jejich podpis, nelze informace potvrdit ani vyvrátit. Proto se v rodinných archivech a v literatuře často liší údaje. Dalším příkladem jsou bílá místa v rodokmenu, čímž vznikají nepřesné a mnohdy také chybné genealogické vazby.

Podstatná je pro výzkum starších generací i paměť kulturní – například paměti přenesené do prostoru (umělecká díla, pamětní desky, památníky, sochy a jiné kulturní dědictví), které rodině připomínají význam jejich předků a slouží jako pomníky jejich historie.

Také jsme se setkala s kumulativní heroizací, kdy potomci vnímají lépe činy předků a vyzdvihují je. Příkladem je domněnka jednoho dnes mimo ČR žijícího potomka, že se Ignác Jan Nepomuk Palliardí podílel na stavbě Pražského hradu. Tato informace je však v rodinné paměti zkreslená. Na výzdobě Jízdárny, se podílel Giovanni Pietro Palliardí a na štukách ve Španělském sálu jeho syn Carlo Antonio. O jiných úpravách v Pražského hradu nebyly nalezeny další zprávy.

10.1 Hledání kořenů rodiny Palliardi

Na rodinu Palliardi jsem narazila při hledání kořenů své rodiny. Výzkum začal tvorbou svého rodokmenu a hledáním vhodných pramenů. Zpracováváním informací jsem navázala na tradici uchovávání a starání se o písemnosti mých předků. Převzala jsem od mé babičky starost o dokumenty z rodinného archivu, kde byla zmínka o rodině stavitelů, a také byl přiložen záznam jejich prací a majetků. V dokumentu byly shrnuty základní, ale i méně známé informace o rodině Palliardi. Chtěla jsem vědět, jak s touto rodinou souvisím, a dozvědět se o nich více. Dopátrala jsem se k bratru mé prababičky Josefu Řeháčkovi (1900-1956), a začala jsem hledat přímé příbuzné ve velmi rozvětvené rodině Palliardi.

Z dostupných literárních pramenů bylo na začátku odhaleno, že mnoho větví rodiny Palliardi již neexistuje. Ke zjištění pomohly sepsané informace od archeologa Karla Sklenáře, který vytvořil část rodokmenu Jaroslava Palliardiho viz obr. 63. Tato linie skončila v roce 1948 a podobný osud potkal i linie ostatní. Jak se dozvídáme z pramenů, nejdéle žili potomci Jaroslavova strýce Kašpara Augustina Palliardiho, jehož syn Oskar Alfréd August (1872-1945), zanechal pouze tři dcery a byl tedy posledním mužským potomkem. Díky změně jmen jeho dcer se nepodařilo dopátrat následovnic této linie. Zdenka Weigertová, dcera jeho bratra Eugena, zemřela pak v roce 1986.³⁰⁶ Dalším potomkem nesoucí jméno Palliardi byla podle dnešní literatury Ludmila Emilie Palliardi (1901–1951), která pracovala v letech 1920–1935 jako úřednice v továrně Ph. M. K. Vostřela v Praze – Karlíně. Provдалa se za Karla Mejstříka³⁰⁷ a měla tři dcery – Evu, Irenu a Hanu.³⁰⁸ Posledními dohledanými nositelkami příjmení u nás byly ženy, které je složité vypátrat, a tím se ztrácí kontext a živá paměť v několika liniích rodiny Palliardi v Čechách.

V tomto bodu začalo zkoumání informací z matričních zápisů a také hledání osob, u kterých bylo zachováno příjmení Palliardi. Velkou částí výzkumu bylo i hledání potomků mimo Českou republiku. Ke zkontaktování osob jsem využila uveřejněné kontakty na internetu včetně sociálních sítí. Vyhledání pomohlo, že se v některých rodinách zachovalo příjmení. Několik osob se mi ozvalo s tím, že jsou těmi, co hledám, nebo že by rádi sami věděli, jestli mají něco společného s popisovanou rodinou. V rámci práce se mi podařilo dohledat rozutklé potomky rodiny Palliardi, a tím se dostáváme do části hledané živé paměti. Jedna z rodin se k odkazu rodu hlásí dokonce za oceánem. Tato zjištění nebyla překvapující, protože jsem již dříve našla dokumenty k emigraci

³⁰⁶ Více viz SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, 18, s. 81-83. [cit. 5.3.2021] Dostupné z: <http://docplayer.cz/110404777-O-rodu-a-rodine-archeologa-jaroslava-palliardiho.html>.

³⁰⁷ Nejedná se o osobu prozaika, publicistu a pedagoga Karla Mejstříka (1902-1994).

³⁰⁸ ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 10.12.2021]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

několika jmenovců viz obr. 60. Nebylo ale známo, v jakém bodě v rodokmenu navazují. Získané informace mi potvrdily mou domněnku o příbuzenském vztahu. Další odpověď jsem získala z Německa a z Polska. U polských Palliardů ale bylo zjištěno jen to, že předkové pochází z Čech, ale živoucí kontakt s minulostí české linie je již pravděpodobně ztracen, protože se nepodařilo nalézt v rodokmenu místo napojení jejich rodiny. Pravděpodobně ale bude souviset.

Následně nastala fáze hledání a následně porovnávání již získaných informací u osob v rodokmenu. Nejprve jsem se zaměřila na potomky v českém prostředí, které se podařilo dohledat a zkontaktovat. Byla vypátrána rodina, která již nenesé příjmení Palliardi, ale jsou jednou z větví rodu a hrdě se k nim hlásí. Navazují v rodokmenu v místě Ignáce Michaela Palliardiho (1702-1751). Byl zkontaktován pan J. Řeháček, který poskytl informace o uchovávání svých pamětí. Také se věnuje dlouholetému výzkumu svých kořenů. Rodina Řeháčkových se mnoho let zabývá hledáním pamětí a uchováním mezigeneračních příběhů o svých předcích. V jejich pátrání se dostali nejprve k francouzským a poté hlouběji do historie k italským předkům. Pan Řeháček vytvořil i webovou stránku, kde shrnuje paměti o rodině Řeháčků a Marklových. Následně doplňuje informace historiografickým bádáním starších předků – rodina Fridrichova a Palliardi. Čerpal z rodinných či státních archivů a z zveřejněných publikací. Širší veřejnosti tak zpřístupnil dosavadní informace o jeho hledání kořenů. Díky jeho bádání se mu podařilo dohledat informace až k prvnímu předkovi na našem území – Pietru Palliari (1645-1732). Podle informací z rodinného archivu sestavil i základní rodokmen, který jsem následně rozšiřovala o nově získané informace.

U Americké rodiny (původem česko-polské) je dohledaná historie kratší a méně úplná, ale opět je u těchto osob spatřován velký zájem o jejich historii a kořeny. Středobodem jejich paměti jsou předci, figury paměti, kteří jsou popisovány v následující kapitole. Zajímavé je porovnání přístupu obou zkoumaných rodin. U Řeháčků se informace a interpretace o předcích více opírají o podložená fakta a vyprávění je oproštěno co nejvíce od případných chyb. U rodiny z USA se více opírají o zachovalá fakta vyprávěná v generacích a mezi příbuznými, a tím vznikají větší nepřesnosti nejen ve jménech předků a v heroizaci činů. O to více překvapivé jsou historicky odpovídající informace. Také u nich více spatřuji části historie, o kterých starší generace v minulosti nerada hovořila. Tato témata se otevřela až s odstupem času, aby potomkům připomněli nelehké časy.

Důležité je porovnání sběru informací. U rodiny žijící v Česku byl použit rozhovor skládající se z předpřipravených otázek, které doplňovaly rodinou zveřejněné informace. U ostatních cizojazyčných rodin bylo zaměřeno na mailovou komunikaci, kdy byl použit text s pevně danými otázkami, aby bylo předcházeno chybám v komunikaci. Přístup narátorů byl u obou typů komunikace velmi otevřený ke všem otázkám. U získávání informací velmi pomohlo, že se jich ptal

někdo, kdo má stejný zájem, a je na rodinu do jisté míry také napojený. Narátoři se často neradi otevírají cizím lidem, ale tato zábrana byla alespoň tímto způsobem redukována.

Některá bílá místa v rodokmenu byla poté doplněna daty z digitalizovaných matričních záznamů. Zásadním usnadněním bylo použití rozsáhlých genealogických databází³⁰⁹. Tyto databáze obsahují velké množství údajů a dokážou pomoci s porovnáváním dat a propojením příbuzenských linií. Dostupné informace obsahují základní údaje, místa narození či smrti, profese, a tím bylo předcházeno záměně osob. Získané informace byly následně kontrolovány s matričními záznamy. Výsledkem bádání je rozsáhlý rodokmen, který zahrnuje velké množství linií a osob. V této práci jsem ho omezila pouze na 11 generací viz příloha.

10.2 Rodinné figury, tradice a místa paměti rodiny Palliardi

U všech dohledaných žijících potomků následoval výzkum jejich živé paměti, který zahrnoval odpovědi na otázku, kdo jsou jejich *figury rodinné paměti* (na koho se v rodině vzpomíná) a co vše lze u nich zahrnout do pojmu *místa paměti*.

V rozhovoru s panem Řeháčkem bylo vzpomínáno především na jeho nejbližší předky, tradice a jakým způsobem byly hledány informace a paměti. Vzpomínky a jednotlivé příběhy zahrnují generace rodiny do jeho prapředků. Důležitou otázkou bylo, jak a na koho se stále vzpomíná, a co se opakovaně připomíná a proč. Figur rodinné paměti je mnoho, ale kdo je hoden vzpomínání? V rozhovoru bylo zmíněno několik pro rodinou historii důležitých či zajímavých postav a událostí. Vzpomínáno bylo na tragické úmrtí Ivana Řeháčka, který zemřel během amerického náletu na Prahu v únoru 1945. Zajímavostí je, že tato informace se díky tragičnosti zachovala v širším povědomí v jiných větvích příbuzenstva. Tento fenomén dokazují i současné studie rodinných pamětí, protože se na tragické události, které nesou záporný emocionální náboj, vzpomíná častěji včetně detailů a jsou velmi živé i s časovým odstupem.

Velmi významnou postavou pro připomenutí historie rodiny je Marta Řeháčková (1906-1980) za svobodna Marklová. Provdala se za státního úředníka Josefa Řeháčka (1900-1956), který souvisí i s mou rodinou. Osoba Marty je ve vztahu k hledání minulosti, kořenů a paměti rodiny velmi důležitá. Často na ní vzpomínají členové rodiny včetně pana J. Řeháčka z rozhovoru: „*Marta se naučila italsky a odjela do Itálie hledat místo, odkud pocházeli její předci. Strávila tam dva měsíce a našla přesné místo – město Sala Comacina u Lago di Como. Jak dokázala nalézt toto místo již*

---

³⁰⁹ Existuje mnoho programů, které jsou používány k vytvoření rodokmenů. Při této práci bylo kombinováno několik programů. Především *MyHeritage*, který obsahuje více než šestnáct bilionů záznamů z celého světa, dále *Ancestry* a *FamilySearch*.

není známo...“. Tato oblast je v souvislosti česko-italské historie známou destinací, protože právě z této lokace často putovali italští stavebníci do českých zemí za prací. Babička Marta byla podle vyprávění vtipná i trochu bláznivá. Její shromážděné dokumenty o rodině byly následně uchovány jejím synem Jiřím Řeháčkem (1934-2018), který je později předal opět synovi. Ten se ujal zařazování informací, začal jim dávat řád a věnuje se tomu chvilkově již patnáct let. Skládání rodokmenu bylo náročné, protože Marta Řeháčková přeskakovala ve vyprávěních do jiných větví rodu a vznikala tak bílá nebo nepřehledná místa.

Významné je také uchování tradic v rodině. Důležitou tradicí, kterou nelze opomenout, je i samotné předávání archivních dokumentů, vzpomínek a doplňování dalších informací. Dále má své místo v rodinné paměti a vzpomínkách skauting, kterému se podle tradice věnují. S touto organizací je v rodinném vyprávění velmi spojován Josef Řeháček (1900-1956), který byl členem prvního skautského oddílu vedeného prof. A. B. Svojsíkem. V roce 1914 Josef vstoupil do jednoho z prvních oddílů, který vedl sám Svojsík. Získal za své zásluhy i mnoho ocenění. Jeho syn Jiří Řeháček Balů (1934-2018) a manželka Hana (Dobrá víla) se podílel na obnovení skautingu. Po okupaci Československa v letech 1968–70, a po roce 1989 přispěl k výchově další generace skautů a skautek. Oba jejich synové Jiří (Bílý Riki) a Jan (Velký Aka; 1959-†2012). Jiří Riki Řeháček: *„Můj táta byl skaut tělem a duší. I děda a brácha byl.“* I vnoučata pokračují v tradici.

Další vzpomínané postavy zasahují již do starších generací (mimo živou paměť), a vzpomíná se na ně jen díky převyprávění zachovaných informací. Otec Marty, Bohuslav Markl (1870-1937), je v rodině připomínán jako rebel, který nechtěl jet do Ruska. Byl ředitel pivovaru, škrobárny a vedoucí vinohradského fotozávodu. Byl dvakrát ženatý a měl dohromady sedm dětí.

Další osobností, na kterou se častěji vzpomíná, je Antonín Markl (1836-1907). Paměti se nejvíce zaměřují na jeho profesi a jeho činy. V revolučním roce 1848 pomáhal budovat na Letné barikády. Byl fotografem – ateliér ve Slunečné ulici, následně Purkyňova 13. Vydal knihu *Fotografie nynější doby, na základě vědy a zkušenosti založená* z roku 1863 jako první českou příručku pro fotografování. Tato kniha měla širokým vrstvám zpopularizovat fotografii a rozvádí estetické a společenské úvahy. Knihu věnoval příteli J. E. Purkyněmu. Mimo jiné se zaměřoval i na jiné odvětví – byl chemikem v cukrovaru, učitelem a redaktorem. Vydal v roce 1872 odbornou knihu *„Výroba lihoviny studenou cestou“* a v r. 1876 *„Výroba lisovaného droždí“*. Vedl také lučební závod na Vinohradech.

Rodina Řeháčků dnes skrze nalezené informace (skrže historiografii) vzpomíná i na své pra...předky – rodinu Palliardi. Rodina si osobnosti připomíná skrze místa paměti. Do těch zařazují rodinný archiv, místa kde bydleli jejich předci a jako pomníky paměti slouží i jejich

významnější stavitelské práce, které jsou vedeny na seznamu kulturních památek. Tato místa patří mezi hlavní vypravěče života jejich předků, a také ukazují význam rodiny v širším historickém kontextu. Tím rodina získává i pocit výjimečnosti. J. Řeháček napsal: „*Někoho možná napadne: Proč hledá své předky, co z toho má? Prostě jednoduchá odpověď – NIC, přesto mi to nedá, když na Malostranském náměstí v Praze vidím ceduli: Nadační dům Karla a Karolíny Palliardi pro české spisovatele, nebo se procházím kolem domu U Černoohorských na Újezdě 19, který patřil také naší rodině...*“³¹⁰

Na historické osobnosti se vzpomíná jen díky zachovaným pramenům. V rodině jsou tyto informace dále interpretovány. V souvislosti s nejstarším členem Giovanni Pietrem Palliari se vzpomíná především na pražskou krvavou pouliční potyčku z roku 1692. Mladší generace stavitelů se v rodině připomínají především díky místům, se kterými jsou spjaty „místa paměti“. Jsou to například jejich významné stavby, nebo se na ně vzpomíná při pohledu na místa spojená s jejich vlastnictvím - dnes zaniklá Paliárka (obr. 1) s dvěma vinicemi na Smíchově a domy na Malé straně – dům V Úvoze 227/9 „U Palliardů“ se zahradou směrem k nemocnici Milosrdných sester, který je pojmenován podle G. Pietra Palliardiho; „U Zlaté číše“ Nerudova ulice 212; „U Červeného lva“ Nerudova 236; dům „U Červeného jelena / U Palliardů“ Malostranské náměstí 265/6; Mostecká čp. 63 (dnes v místě Dražického náměstí 8). Některé osobnosti mají podle sebe pojmenovaná místa, domy, nebo je na ně vzpomínáno pamětními deskami. Na Malostranském náměstí se jmenuje kavárna Palliardi. Všechny uvedené příklady dnes pomáhají udržet tyto figury v paměti pro další generace i širokou veřejnost. Pravým opakem je příklad odstranění desky u vchodu do Strahovského kláštera v roce 2013. V rodině se také traduje, že z tohoto rodu je i Petr Brandl, tato informace však není stále objasněna.

U potomků z Ameriky (původem česko-polští) spatřujeme velký zájem o jejich historii a kořeny. Hlavními body jejich živoucích příběhů jsou osoby žijící v USA, což jsou figury paměti posledních tří generací. Následně byl díky jejich výzkumu kořenů tento seznam rozšířen o významné předky z Čech. Dvě pokolení zde vyhledávají intenzivněji zprávy o předcích, a snaží se je zachovat pro další generace. I přes velikou vzdálenost a jazykovou bariéru se jim podařilo získat mnoho informací. Důležitou figurou paměti je Rudolf Josef Karl Palliardi (1904-1981), který se narodil na našem území a emigroval v roce 1959 s manželkou Apolonií Drwiega (původ z Polska) a s dalšími členy rodiny přes Německo do USA (Andover CT) viz obr. 60. Dalším pokračovatelem rodu byl Leopold Palliardi (nar. 1937), který byl nejstarším synem Rudolfa a pomohl rodině se dostat do USA.

---

³¹⁰ ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 10.12.2021]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

Jeho sourozenci byli Stefan (Steve), Ed, Joe, Hedy, Frank, a nakonec Peter. Peter žije v Coloradu a zasloužil se o velký sběr informací o svých kořenech, a dokonce navštívil vzdálené příbuzné v České republice.

Také Leopolda zajímalo, jak se Italové dostali na naše území, spojení s Itálií a Českou republikou. Leopold také navštívil v Evropě příbuzné, aby hledal kořeny a byl v kontaktu se svým bratrancem Xenonem. Dokázal dohledat informace až k další pro ně důležité figuře paměti – staviteli Ignáci Palliardimu. V rodině se také traduje příběh o velkém požáru Prahy a s tím spojený začátek rodiny v Praze. „*The story I heard was that there was a large fire in Prague in the late 1600's and the city recruited artisans from all over to help re-build. Ignac came from Northern Italy/ Florence area and is responsible for several well-known buildings in the city and maybe a castle as well?*“³¹¹. Tento příběh má několik nepřesností v porovnání s dnešním výzkumem, ale reálné základy se zde zachovaly i po několika generacích a je úctyhodné, že se uchovaly v tak vzdáleném prostředí. Transformace příběhů spolu s heroizací vzniká s každou rodinnou generací a je nedílnou součástí takového výzkumu. Podle rodokmenu tato rodina navazuje na Karla (Karl) Palliardiho, který byl pravděpodobně bratranec Rudolfa.

Rudolf a Leopold již zemřeli, a dnes pokračují v hledání další generace. Leopoldův syn zažil Rudolfa, když mu bylo šest let, ale vzpomíná si na něj. Babičku Apolonii si připomíná především v kontextu, že jí nerozuměli ani slovo, protože uměla jen polsky. Zajímavou součástí živoucí paměti a míst paměti je i historie rodiny během a po válce s následnou emigrací do USA. Leopold své rodině nerad vyprávěl o jeho mládí v Evropě. Narodil se v Polsku (Sanok) a pamatoval si zde velkou farmu. Během války jim byla zabavena a byly přinuceni odejít. Po válce se museli živit pracemi jako bylo například čištění bot americkému vojsku. Přes skupinu asociace americko-polské pomoci byli schopni obdržet státní občanství a emigrovat americkou vojenskou lodí do USA.

V rodině Palliardi jsou patrné v návaznosti na rodokmen i tradice, které se prolínají všemi liniemi a generacemi. Pokud se zaměříme na starší linie rodiny Palliardi, objevují se zde tradice spojené s profesí a se zvolením jmen. Jsou to speciální pouta prolnutá vlivem rodiny a generací. V tomto případě se jedná i například o výběr křestních jmen. Nelze si nepovšimnout, že i v případě zkoumané rodiny je výrazný vliv výběru jmen. Tato tradice odkazu k předkům se zachovala v mnoha generacích a stala se velmi důležitou součástí rodiny. Když se podíváme hlouběji do historie opakuje se zde velmi často několik jmen. Vybírána byla jména otců, významných členů či zakladatelů rodové

---

³¹¹ „Slyšel jsem, že koncem 17. století vypukl v Praze velký požár a město naverbovalo řemeslníky z celého světa, aby pomohli s obnovou. Ignác pochází ze severní Itálie/z oblasti Florencie a je zodpovědný za několik známých budov ve městě a možná i za hrad?“

linie. Kdyby se tak nestávalo, při výzkumu by byla lehčí práce a nedocházelo by k omylnému zaměnění autorství. Například u rodiny Palliardi se velmi často opakuje jméno Giovanni (česká obdoba jména Jan), podle předka, který přišel do českých zemí za prací a založil zde rodovou linii. Na druhou stranu ovlivňovaly výběr jména Jan i historické události a kultury. U nejnámějšího člena rodiny Ignáce Jana Nepomuka Palliardi (1737-1821) je jasná spojitost s kultem Jana Nepomuckého. Dále bylo používáno křestní jméno Ignác, které lze nalézt téměř u všech generací. Jméno Ignác též Ignatius bylo na našem území často spojováno s jezuitským řádem (zakladatel svatý Ignác z Loyoly), ale hlavním důvodem prvotního zvolení jména byl pravděpodobně Kilián Ignác Dietzenhofer, který byl kmotrem některých členů rodiny. U žen byla tradičně předávána jména Kateřina, Marie, Anna a Klára. I u poslední generace Řeháčků je zachovávána tradice výběru křestního jména. U tří posledních generací se vyskytuje jméno Jiří. Důležitou tradicí je profese stavitelství/architektů, ve kterém vynikala rodina Palliardi až do počátku 19. století. Na tuto tradici se snaží navázat i novější generace Řeháčků. U v Americe žijících Palliardů se tyto tradice nezachovaly, protože byly kořeny zpřetrhány.

Důležitou součástí celého zkoumání jsou i „*místa paměti*“. Jak píše R. Šváříčková-Slabáková: „*Jsou to nejen místa jako monumenty, oslavy, výročí, ale též místa mnohem méně jasná, dalo by se říct neznámá— to jsou místa beze slávy velmi zřídka zkoumaná a vůbec taková, co už dávno zmizela z našeho zorného úhlu*“.³¹² Místa paměti jsou zbytky, které vznikají a existují z pocitu, že je potřeba je vytvářet, protože již není spontánní paměť. Zařazovat do nich lze místa, která přirozeně uchovávají historické informace např. muzea, archivy, památníky, hřbitovy či například spolky. Zařazovat do nich lze i slavnosti či výročí.³¹³ Tato místa paměti mohou být funkční, symbolická i materiální. Místa paměti rodiny Palliardi jsou i domy, kde mnohé generace bydleli či místa spjatá s jejich prací. Doplnila bych, že materiálními místy paměti jsou také rodinné archivy, jakožto základní zdroje výzkumu historie předků, protože jsou v nich obsaženy korespondence, fotografie a mnohé další materiály vztahující se k rodu, bez kterých by byl výzkum prováděn velmi složitě. Nejdůležitější byly při této práci zpracované dokumenty z rodinného archivu Řeháčků.

Tato práce se zabývá především osobnostmi a událostmi, jejichž příběh se odehrává v Praze se zaměřením na Malou Stranu, proto je místem paměti obecně a primárně Praha. Představuje ústřední bod rodinné paměti. Je to místo, kde se setkává paměť kolektivní, národní, s pamětí

---

³¹² ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, R. O paměti, historii, vědomí a nevědomí současné bádání v paměťových studiích, 2007, s. 237, dostupné z: <https://dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=139>

³¹³ NORA, P. Mezi pamětí a historií Problematika míst. Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012. Dostupné z: http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf

individuální i rodinnou. Je zde zachycen urbanistický rozvoj, budování města a transformace životního stylu. Zahrnuty jsou také rodinné domy, zákoutí a zahrady, které vyvolávají nostalgii. Ty jsou jedním z nejvýznamnějších integračních elementů míst paměti. Tato místa potřebujeme, abychom jim mohli vtisknout a ukotvit svou paměť. Dále jsou to hrobky a náhrobky, které rodině pomáhají si připomínat své předky. Míst paměti může být mnoho typů, ale nejdůležitější je, že je lze takto popsat pouze pokud jsou součástí symbolického významu – výsledkem součinnosti paměti a historie.

Místa paměti se nacházejí i mimo rodinu ale jsou stejně důležitá ke vztahu vzpomínání. Mnohdy jsou důležitější, protože je již často zpřetrhána rodinná paměť a tyto „pomníky“ jsou mnohdy posledním zachováním osobností rodiny v historickém kontextu. Díky tomu, že jsou v každé generaci osobnosti z rodiny Palliardi zapsané do české historie, můžeme se o nich dozvídat nejen v archivech, v odborné literatuře ale i v mnoha dalších pamětech. U některých sledovaných rodových linií neexistují již potomci, nebo je nebylo možné dohledat. Právě tyto situace nás nutí hledat informace i v jiných zdrojích než rodinných. Tyto dobové prameny nám pomáhají dotvářet informace, částečně rekonstruovat jejich životní příběhy a připomínat tyto osobnosti dalším generacím. Místa paměti rodiny Palliardi jsou i státní archivy, kde jsou uchovány například matriky, rodné listy, korespondence, závěti, smlouvy, zachované obrazové památky (např. portréty, fotografie, plány). Dále jsou to u některých osobností i muzea (hmotné památky), pomníky, pamětní desky, medaile, spolky viz níže.

Důležitým místem paměti jsou archivy a muzea. Nejvýrazněji se tento typ paměti týká mladších generací rodiny Palliardi- 19.-20. století. Nejvíce se dozvídáme o archeologovi Jaroslavu Palliardim (1861-1922). Linie Jaroslava Palliardiho byla ukončena jeho dcerou, ale díky tomu, že je tento archeolog velmi významnou historickou osobností, zachovalo se mnoho dobových informací, díky kterým je dnes velmi podrobně popsán jeho život, práce i dílo. Základní data se dozvídáme z matriky³¹⁴ a z rodného listu viz obr. 59³¹⁵. Dochovaly se i dobové fotografie – svatební, portréty a rodinné fotografie,³¹⁶ skupinové fotografie,³¹⁷ z pohřbu (sokolský pohřeb s průvodem),³¹⁸ z archeologických lokalit.³¹⁹ Z jeho výzkumů se zachovaly například katalogy např. *Katalog předhistorických sbírek Jaroslava Palliardiho v Moravských Budějovicích* a kresebné

---

³¹⁴ Moravský zemský archiv v Brně, matriky: narození 1859-1879, č. knihy 6981 (Telč) str. 8; zemřelí 1910-1924, č. knihy 11169 (Moravské Budějovice – okresní národní výbor) str. 3; oddaní 1890-1924, č. knihy 15002 (Znojmo- sv. Kříž) str. 4

³¹⁵ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 11

³¹⁶ archiv Muzea Vysočiny v Třebíči; soukromý archiv Jaromíra Kovárníka; fotoarchiv Městského muzea v Mor. Budějovicích

³¹⁷ PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*, 2012, s. 30-45

³¹⁸ v kronice Moravských Budějovic a archiv Muzea Vysočiny v Třebíči

³¹⁹ *archiv JMM ve Znojmě p.o. a archiv AÚ AV ČR Praha*

a fotografické dokumentace (vše je dnes uloženo spolu s ostatní částí notářovy literární pozůstalosti v archivu Archeologického ústavu MZM v Brně). Dále jsou zde například zastoupeny korespondence s členy *Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci*, *Moravského archeologického klubu* a například s archeologem Karlem Absolonem (1877–1960). Z korespondence se dovídáme mnoho o situaci tehdejší moravské amatérské archeologie i o vztazích mezi soudobými badateli. Také se vyskytuje v zápisech z jednání výboru Sokola (od 1900 byl místostarostou Sokola) a ze spolku *Budivoj*. Palliardiho jméno je umístěno i na dokumentech různých organizací např. již zmíněného *Budivoje a Lidové strany pokrokové*³²⁰. Vydal také knihy o archeologii např. *Die neolithischen Ansiedelungen mit bemalten Keramik in Mähren und Niederösterreich* a statě proti církvi *Papežství jako překážka kulturního vývoje lidstva* (1909) a *Bible, věda a církev* (1910). Mimo jiné také přispíval do novin a časopisů např. *Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci (r. 1895, duben)*. Jeho jméno je spojeno s rozsáhlou archeologickou sbírkou, která se nacházela v jeho domě. Dnes je uchována v Moravském zemském muzeu v Brně. Část nálezů je zpřístupněna v předzámčí Starého zámku v Jevišovicích, kde je součástí stálé expozice Archeologie Jevišovicka, která obsahuje prehistorii a historii oblasti, archeologické nálezy Františka Vildomce a Jaroslava Palliardiho a ukázky Jevišovické kultury.

Dalším je Karel Palliardi (1825-1896). Protože zemřel bezdětný, informace jsou zachovány v soupisu pražského obyvatelstva³²¹ a v *Národním archivu hl. města Prahy* ve fondu *Českého místodržitelství Praha*, kde je uloženo několik dokumentů k jeho nadaci na podporu studentů, chudých a spisovatelů včetně jeho závěti.³²² Jak již bylo zmíněno, jeho závěť vyvolala velkou pozornost a objevila se o ni zmínka i v amerických novinách – *Závěť šlechtěného vlastence (Pokrok západu, 1896)*.³²³ Byl činný i v mnoha spolcích (Sokolu, Lumíru, spolku českých belletristů, Máj a Svatobora) a odkázal jim peníze na zřízení nadace v každém tomto spolku. *Všemi těmito skutky se vtiskl do paměti.*

Informace o starších generacích rodiny Palliardi (do poč. 19. století) se například nacházejí v *Národním archivu hl. města Prahy*. Ve fondu *Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha* je uložena dokumentace administrace toskánských statků, který obsahuje například

---

³²⁰ Palliardiho oznámení o svolání důvěrné schůze místní organizace, SOKA Třebíč

³²¹ Archiv hl. města Prahy, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), pražští příslušníci, poř. číslo 22, krabice č. 2012

³²² Národním archiv hl. města Prahy, fond Českého místodržitelství Praha, PPL II, inv.číslo- 2099/1, 2099/2, 2099 a b c, 2801, 13191, 13191/1

³²³ Závěť šlechtěného vlastence. *Pokrok západu (Omaha, Neb.)*, Nov 25, 1869, s. 4, [cit. 16.10.2021] Dostupné z: <https://chroniclingamerica.loc.gov/lccn/sn83045348/1896-11-25/ed-1/seq-1/>

informace o přijetí stavitelů do služeb bavorských vévodů (Palliardi Ignác)³²⁴ viz obr. 37. Dále se ve fondu map a plánů nacházejí například plány staveb viz obrazová příloha. V Archivu hl. města Prahy jsou uloženy zdigitalizované údaje o členech rodiny. Hledání v matrikách je ulehčeno tím, že je většina rodiny zapsána ve farní matrice kostelů na Malé Straně- sv. Mikuláše a sv. Tomáše. Je zde zmíněno i několik osob, které nebyly zařazeny do rodokmenu, protože není známa spojitost. Patrně se jedná o potomky některého ze sourozenců.³²⁵

Dalšími místy paměti jsou například umístěné pamětní desky a jména ulic. Manžele Karla a Karolinu Palliardi připomínají dvě mramorové desky na domu č.p. 265 (dům U Palliardů, U Červeného jelena, nebo dříve U Zlaté konvice, obr. 24 a 25) na Malostranském náměstí. Stojí zde nápis „Nadační dům Karla a Karolíny Palliardi“. Druhá deska se nachází z druhé strany domu směrem do Tržiště. Navíc je zde pojmenována i po rodině Palliardi kavárna. Příklady jsou i jména ulic. Ulice U Paliárky se nachází v Praze 5- Smíchov. Je připomínkou zaniklé viniční usedlosti viz obr. 1. Jméno získala podle svého majitele, kterým byl Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1824). Ten měl usedlost v majetku v letech 1772-1806. Roku 1840 držel pozemky s nemovitostmi Johan Schabas a roku 1880 Anna Fiedlerová. Koncem 19. století se usedlost nazývala Dolní Paliárkou. Zanikla ještě před 1. světovou válkou.³²⁶

Podle archeologa Jaroslava Palliardiho je pojmenovaná ulice, archeologické lokality a existuje i jeho pamětní deska či medaile. Během oslavy stého výročí vydání jeho nejvýznamnější práce (o periodizaci neolitu a eneolitu ve Střední Evropě), byla v Moravských Budějovicích na budově bývalého hejtmanství umístěna pamětní deska v ulici Dobrovského. Město vydalo i pamětní medaile. Jeho význam připomíná ulice Palliardiho v Moravských Budějovicích v sousedství domu, ve kterém bydlel. Podle Jaroslava Palliardiho se jmenuje také Palliardiho hradisko. Tato archeologická lokalita se nachází v okrese Znojmo u obce Vysočany nad řekou Želetavkou. Je to opevněné sídliště a kulturní památka. Lokalita z řadou archeologických nálezů od eneolitu až po dobu mladohradištní. Hradiště bylo identifikováno koncem 19. století Jaroslavem Palliardim a F. Vildomcem.³²⁷ Dalšími z mnoha míst paměti jsou archeologická naleziště, která jsou podstatně spojena s J. Palliardim. Nejvýznamnější je hrad Jevišovice „Starý zámek“ a dále hradiště Nad Mírovcem. Ve Starém zámku je jeho osobnost připomínána stálá expozice Archeologie Jevišovicka.

---

³²⁴ Národní archiv hl. města Prahy, fond Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha – Administrace toskánských statků – spisové pododdělení společné inventární číslo 92.

³²⁵ AMP, sbírka matrik, Praha III – Malá Strana, Kostel sv. Mikuláše, nezařazené osoby (MIK i8, 1700-1814, s. 488, 490, 507, 510, 516, 519; MIK i9, 1815-1866, s. 263).

³²⁶ LAŠŤOVKOVÁ, B., KOŤÁTKO, J. *Pražské usedlosti*. 2007, s. 216.

³²⁷ Palliardiho hradiště, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 8.6.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/palliardiho-hradiste-1155055>.

Alois Palliardi má také svá místa paměti. Pomník vznikl mezi lety 1949 a 1950 a byl umístěn ve Františkových Lázních viz obr. 47. Věnován byl Antonu Aloisi Palliardimu (1799-1873), zdejšímu význačnému lékaři, podle kterého byl již za jeho života nazván nedaleký pramen. K němu odkazuje i téma reliéfu (obr. 48). Do postranních polí byly vytesány nápisy, vlevo „D. M. PALLIARDI“ (zkratka se vztahuje k jeho medicínské profesi, nikoliv ke křestním jménům), vpravo „FONS AMORIS“ (tj. pramen lásky). Reliéf představuje Tři grácie od sochaře Bedřicha Stefana. Pomník byl odstraněn nejspíš v souvislosti s celkovou úpravou Palliardiho pramene v 60. nebo 70. letech. V roce 2017 byl objeven na pile ve Františkových Lázních. Architektura byla rozebrána a poškozena, reliéf byl obrácen k zemi a zřejmě tak ležel mnoho let. při obrácení se téměř rozpadl. Byla zahájena jeho záchrana a restaurování. Po restaurování architektonické části se připravuje jeho znovu osazení v centru Františkových Lázní.³²⁸ Alois se také věnoval přírodním vědám. Podle Antona Aloise Palliardiho (1799-1873) jsou také pojmenovány někteří živočichové.

Hřbitovy jsou také důležitou součástí studií míst paměti. Protože byla rodina velmi rozvětvená, umístění hrobů je rozmanité. Jednou z lokací je Malostranský hřbitov s kostelem Nejsvětější Trojice, který se nachází na rozhraní Smíchova a Košíř. Vznik tohoto hřbitova za městskými hradbami je spojen s josefinským zákazem pohřbívání uvnitř města kvůli morovým epidemiím na konci 18. století. Jak napovídá název, nejvíce zde pohřbených je z Malé Strany a nalézá se zde mnoho hrobů významných stavitelů, architektů, kameníků i štukatérů, které ovlivňovaly urbanistický obraz historické Prahy.³²⁹ S tímto hřbitovem také souvisí i zkoumaná rodina Palliardi. Hřbitovní majetek se skládal například z hřbitovních parcel strahovského řádu premonstrátů, řádu karmelitánek na Hradčanech a rodiny Palliardi-Novák.³³⁰ S Malostranským hřbitovem je spojen i stavitel Ignác Alois Palliardi (1765 Praha -1806 Praha). Jeho hrob je správou hřbitova veden na seznamu významných osobností, u kterých nebylo dosud nalezeno jejich místo tzv. „hroby zaváté“.³³¹ Na tomto hřbitově najdeme i rodinou hrobku rodiny Palliardi, která se nachází vedle hrobky premonstrátů u zdi protínající hřbitov směrem k ulici Erbenova (nová část hřbitova). Majitelkou této parcely byla Cecílie Nováková (Nowak)³³², dcera stavitele Ignáce Aloise Palliardiho, od které v srpnu 1862 část odkoupil pro svou hrobku strahovský premonstrátský klášter a v říjnu téhož roku další část klášter karmelitek na Hradčanech.

³²⁸ ČERNÝ, Z., FIŠER, M. *Umění ve Františkových Lázních*, 2017; FIŠER, M., katalog výstavy v GAVU Cheb, 2017, online: http://www.gavu.cz/data/711-stefan_katalog_web-1.pdf

³²⁹ Od roku 1885 se zde přestalo pohřbívát, ale jeho vlastníkem zůstalo nadále pražské záduší.

³³⁰ VRBOVÁ, P., PETRUNČÍKOVÁ, R. Proměny Malostranského hřbitova do roku 1968, V: *Příloha Věstníku za starou Prahu*, 2020, s. 11

³³¹ Zavátí, 2010. Malostranský hřbitov. <https://www.malostranskyhřbitov.cz/mapy-a-jmena/zavati/> [cit. 3.12.2021].

³³² V AMP je uložen dopis Ignáce Eugena Nováka paní Cecílii Novákové roz. Palliardi dne 10.9.1860 (sig. AMP PPL V-2307/7)

Na zbytku si pak rodina Palliardi a Novákových zřídila vlastní hrob viz obr. 54.³³³ V tomto hrobě odpočívá Maria Nowak roz. Palliardi, Ferdinand a Julie. Na položené již špatně čitelné pískovcové desce stojí nápis: „*Familiengruft Palliardi – Hier ruhen meine geliebten Kinder – JULIE und FERDINAND NOWAK – und meine heue ... - CACHIE NOWAK – geborene Palliardi – Justiziers Wilwe – gestorben am 30 Juni 1873 - in ihr ein 70. lebensjahre*“. Vedená na tomto hřbitově je také Amalie Palliardi, žena důstojníka (1873, umístění 1-2-55 viz obr. 55).³³⁴ Její spojitost s rodinou není známá.

Karel Palliardi (1824-1896) c.k. rada zemského soudu je pochován na hřbitově Šárka (Praha-Dejvice) přímo u vchodu na hřbitov. Je na seznamu vyznaných osobností, oddělení A-1, číslo hrobu 1.³³⁵ Na hrobě stojí nápis: *RODINA PALLIARDI – KAREL PALLIARDI - c.k. rada zemského soudu, majitel domu, člen mnohých vlasteneckých a dobročinných spolků v Praze. Zemřel 27. října 1896 v 72. roce věku svého. V tomto hrobu je také pohřbena jeho manželka Karolina Palliardi (zem. 6. března 1879, 36 let), Marie Palliardi (zem. 21. květena 1887, 68 let), Anna Palliardi (zem. 30. dubna 1881), Karel Palliardi (zem. 20. srpna 1871, 79 let) viz obr. 53. Dále jsou zde pohřbeny rodiny u kterých nebyla prozatím dohledána spojitost s rodinou Palliardi- Kubenova, Bělohavova a Žofie Sifertová (7.5.1891-29.5.1978).*

Jaroslav Palliardi (1861-1922) - místo odpočinku, významného archeologa a notáře, není doposud známo. Známa historie urny s popelem J. Palliardiho končí v okamžiku, kdy si ji Marie Palliardiová vyzvedla v pražském krematoriu a odnesla domů. Jeho urna se možná nachází na hřbitově v Heřmanově Městci, kde je pohřbena jeho manželka Marie Palliardi. Druhá stopa by mohla vést v Praze na hřbitov Šárka, kde má hrobku Karel Palliardi (1825-1896). Sem mohla Marie Palliardiová uložit také ostatky dcery Vlasty po jejím skonu na Pankráci v případě, že jí byly vydány. Spolu s nimi však možná i urnu svého manžela.³³⁶

Hrob Kašpara Palliardi (+16.12.1894) byl umístěn na Olšanském hřbitově (část 004 (IV), oddělení 05, číslo hrobu 19). Hrob je dnes zaniklý, už v první polovině 20. století byl veden jako zpustlý.³³⁷

---

³³³ VRBOVÁ, P., PETRUNČIKOVÁ, R. Proměny Malostranského hřbitova do roku 1968, V: *Příloha Věštníku za starou Prahu*, 2020, str. 4; VILÍMKOVÁ, M. *Stavitelé paláců a chrámů, Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové*, Praha: Vyšehrad, 1986, s. 16

³³⁴ LÁNY, J. Malostranský hřbitov v Košířích: 1680-1884, 2001. s. 39.

³³⁵ Online umístění hrobů: Malostranský hřbitov, [cit. 3.8.2021]. Dostupné z: <https://www.malostranskyhřbitov.cz/products/sprava-prazskych-hřbitovu-zhotovi-nove-informacni-tabule-na-prazskych-hřbitovech/>.

³³⁶ KOTOUS, J. Notářská komora ČR, Ad Notam, 2017. Záhada hrobu notáře Palliardiho. [cit. 4.4.2021]. Dostupné z: https://www.nocr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_632-zahada-hrobu-notare-palliardiho

³³⁷ SZABO, M. *Pražské hřbitovy: Olšanské hřbitovy IV.*, 2012. s. 51; umístění hrobu viz Správa pražských hřbitovů http://212.47.2.130:8080/mpo_sphw/sphm.do [cit. 16.8.2021].

11 Přehled a kritické zhodnocení literatury

Díky významu příslušníků české linie rodiny Palliardi, byli zaznamenány informace v historiografické a uměleckohistorické literatuře. Zajímavé je porovnávání, jakým způsobem je v pramenech pohlíženo na význam rodiny. Vybrala jsem práce od různých autorů, kteří ve svých dílech uváděli členy rodiny Palliardi, a seřadila jsem je od nejstarších po nejnovější. Zároveň jsem v každém období mapovala, jak se v odborné literatuře měnil význam rodiny.

Nejstarší informace zveřejnil kanovník, básník a knihovník Gottfried Johann Dlabacz ve všeobecné historické umělecké encyklopedii (*Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*) z roku 1815. Uvádí jen základní informace o nejvýznamnějších osobnostech rodu: Peter Johann (1645-1732), Ignaz Alois (1765-1806) a nejslavnějšího Ignáce Jana Nepomuka (1737-1821). U Ignáce J. N. například uvádí, že byl slavným pražským stavitelem, který používal antický styl, který mu přinesl velkou slávu.³³⁸

U pramenů vzniklých na počátku 19. století až do konce 2. světové války, jsou u členů rodiny Palliardi vypsány jen základní životopisné údaje včetně jejich tvorby. Významnějším pramenem jsou *Materialie k slovníku umělců a uměleckých řemeslníků v Čechách* v časopisu *Památky archeologické*, sepsané historikem umění, teologem, knězem a archeologem Antonínem Podlahou (1865-1932). Mezi lety 1896 a 1924 sepsal údaje z matričních záznamů a heslovitě popsal životy významnějších Palliardů – křty, úmrtí a některá jejich díla atd.³³⁹ Dále jsou podstatné informace obsaženy ve *Stavitelských listech* z roku 1924 (svazky č. 17, 19 a 20), kde byly zveřejněny přepisy jednání cechu stavitelů v období konce 18. a počátku 19. století.³⁴⁰ Tyto informace byly velmi přínosné pro pozorování přijímání mezi mistry a zejména pro historický kontext ve stavitelském oboru.

V tomto období vznikají i literární díla o umění od známého historika umění profesora Zdeňka Wirtha, podle něhož byl I. J. N. Palliardi nejvýznamnějším pražským architektem 2. poloviny 18. století, který za sebou nechal nezměřitelný počet staveb.³⁴¹

Zásadní posun jsem spatřila po roce 1948, kdy se více autorů začalo více zajímat o historii a význam rodu. V několika zmínkách o nich psal Alois Kubíček, Cyril Merhout s několika dalšími

---

³³⁸ DLABACZ, G., J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Praha, 1815, s. 423.

³³⁹ PODLAHA, A. *Materialie k slovníku umělců a uměleckých řemeslníků v Čechách*. V: *Památky archeologické* XXVII. Praha 1916, s. 168, 176–177

³⁴⁰ *Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze*. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20(19). svazky 17, 19, 20

³⁴¹ WIRTH, Z. *Stará Praha, J. Otto, 1940*; POCHE E., WIRTH Z. *Hradčany a Malá Strana*, 2, vyd., Praha: Orbis, 1962; Zajímavostí je, že Zdeněk Wirth bydlel ve Werichově vile, kterou tento stavitel přestavěl na počátku 19. století.

autory³⁴². Velký podíl na rozvoji povědomí o rodině Palliardi má v tomto období teoretička umění Miroslava Seydlová, která napsala v roce 1950 disertační práci³⁴³ o Ignáci Janu Nepomuku. Do svého výzkumu zahrnuje také příběhy jeho příbuzných na našem území, včetně v jiných zdrojích nezmiňovaných Paliarech v Itálii. Tím jednoznačně rozšířila povědomí a nastolila otázky k pravděpodobnému autorství dalších staveb, a publikovala nejhlubší a nejucelenější zkoumání rodiny stavitelů. Dále postupovala ve svém výzkumu i článkem³⁴⁴, kde opět vyzdvihla význam rodiny, jakožto významných umělců a stavitelů.

Další posun nastal až v 70. a 80. letech, kdy vzniká mnoho pragensií. V této době je v literatuře Ignác J. N. Palliardi uváděn jako proslulý a význačný architekt pozdního baroka.³⁴⁵ Mezi hlavní autory patří historikové umění Emanuel Poche, Petr Wittlich, Pavel Preiss a mnoho dalších. V knize *Pražské paláce* (r. 1978) E. Poche a P. Praiss zmiňují Palliardy v souvislosti jednotlivých staveb. Výrazněji spatřují i jejich kritiku na příkladu přestavby paláce Přebořovského³⁴⁶ (dnes Lobkovického, obr. 18) od I. J. N. Palliardiho, ale zároveň popisují tohoto autora jako nejvýznamnějšího pražského architekta konce 18. století. Charakterizují ho také jako neplodnějšího pražského architekta konce baroka a tvůrce početné skupiny staveb náročného významu. Také byla po mnoha letech tato kniha více zaměřena na životní příběh tohoto autora a informace byly čerpány především z již zmíněného článku historičky umění M. Seydlové.³⁴⁷ Mnozí další autoři I. J. N. Palliardiho povyšují mezi přední architekty slohového období, ale je také zmiňováno, že jeho další díla již nedosáhla úrovně Strahovské knihovny (obr. 21), což je naopak velikou výjimkou mezi jinými zdroji.³⁴⁸ Také jsou v této době mnohem častěji osobnosti rodiny zmiňovány jen ve spojitosti s jednotlivými stavbami. Emanuel Poche v dalších dílech popisuje význam rodiny více neutrálně a heslovitě. Ani u nejvýznamnějšího díla od I. J. N. Palliardiho, Strahovské knihovny, není toto architektonické dílo nijak vyzdvíženo, jak bývá u většiny autorů. Pouze u terasovité zahrady se zmiňuje o její kráse³⁴⁹. Další pro tento výzkum velmi podstatný pramen vydal v roce 1986 historik umění Pavel Preiss, který hledal a souhrnněji popisoval aktivitu a život italských umělců u nás – *Italští umělci v Praze*³⁵⁰. Tímto literárním dílem se opět vracíme k velmi podrobnému popisu života rodiny Palliardi a jejich děl, a opět je vyzdvížen jejich význam. P. Preiss se nezaměřil pouze

³⁴² KUBÍČEK, A., PETRÁŇ, J. a PETRÁŇOVÁ, A. *Karolinum a historické koleje University Karlovy v Praze*, 1961; MERHOUT, C. *Paláce a zahrady pod Pražským hradem*, Orbis: 1954

³⁴³ SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ M. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950.

³⁴⁴ SEYDLOVÁ M. *Umělecká rodina Palliardů*, Ochrana památek 27, 7–8.1952.

³⁴⁵ VANČURA, J., HLAVSA, V. *Hradčany – Pražský hrad*, 1976, s. 180, 221.

³⁴⁶ Kritizují především narušení proporcí při nástavbě patra a dalších úprav.

³⁴⁷ POCHE, E., PREISS, P. *Pražské Paláce*, Praha, Odeon: 1978, s. 58, 95-99

³⁴⁸ E. POCHE, D. LÍBAL, E. REITHAROVÁ, P. WITTLICH *Praha národního probuzení*, Praha: Panorama, 1980, s. 40

³⁴⁹ POCHE, E. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 124.

³⁵⁰ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, Panorama: 1986, s. 385-399

na I. J. N. Palliardiho, ale na všechny podstatné členy, které uvádí postupně v celé své knize – od prvního člena na našem území Pietra Palliariho, až do doby Ignazia Luigi (Aloise) Palliardiho, tedy až do první čtvrtiny 19. století. Zaměřuje se velmi podrobně na důležité události rodiny a na některé zajímavosti. Popisuje také jejich posuny v architektuře a ornamentice. Například u již zmíněného Pohořovského paláce, na rozdíl od předešlé kritiky, píše také o jeho diskrétní koncepci³⁵¹. Čerpal opět z materiálů sepsaných A. Podlahou, informací M. Seydlové a dále například z děl C. Merhouta, A. Kubíčka, E. Pocheho. Tímto dílem částečně navrátil a obnovil význam rodiny v historii.

Od 90. let se často informace o osobnostech většinou velmi opakují a jsou velmi využívané texty z výše vypsanych zdrojů. Nové rozsáhlejší studie o této rodině nevznikají, a to co je v literatuře uváděno, je více útržkovité. Na druhou stranu je snaha opravovat milně vzniklé informace například o autorství děl. Mezi autory, kteří v poslední době více popisují rodinu Palliardi je historik umění Pavel Vlček, který napsal několik děl, ve kterých většinou u jednotlivých staveb zmiňuje členy rodiny Palliardi. Zvláště v krátkých odstavcích pak následně architektky popisuje podrobněji. Nejvíce přínosnou je *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách* z roku 2004, kde popisuje rodinu podrobněji, i když stále poměrně heslovitě. Čerpá zde především z *Památek archeologických* – materiálů sepsaných A. Podlahou.³⁵² Také se základní informace objevují i v *Ottově slovníku* ale pouze o architektovi Ignáci J. N. Palliardi a archeologovi Jaroslavu Palliardi.³⁵³ Dokonce se jméno Palliardi čím dál více objevuje i v naučné literatuře o architektuře. To napomáhá k jakési konzervaci jen nejvýznamnějších osobností v povědomí širší veřejnosti. Na druhou stranu, znalost rodiny Palliardi se stále nevytrácí z odborného kruhu, například z hlediska studie klasicistní architektury, a dokládají to i některé závěrečné školní práce³⁵⁴. Informace zveřejňuje i Národní památkový ústav v památkovém katalogu.

Na druhou stranu ale také vznikají i knižní díla s úplně novým pohledem na paměť, kdy je vidět i další posun významu rodiny. Především se autoři začínají nově zaměřovat na osobnosti žijící na přelomu 19. a 20. století. Příkladem je archeolog a notář Jaroslav Palliardi, jehož práci například popisoval Palliardiho spolupracovník archeolog Červinka Innocenc Ladislav (1869-1952)³⁵⁵. Dnešními autory, kteří se zasloužili o znovuobjevení osobnosti jsou archeologové Podborský Vladimír, Kovárník Jaromír a Sklenář Karel. Díky nim byl vyzdvižen význam Palliardiho, na kterého se téměř pozapomnělo. Tito autoři neopomenuli zmínit významné předky Jaroslava,

³⁵¹ PREISS, P. *Italští umělci v Praze*, Panorama: 1986, s. 386

³⁵² VLČEK, P. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, 2004; VLČEK, P., RAJSKÝ, P. *Encyklopedie českých zámků*. Praha: Libri, 1994. s. 212.; VLČEK, Pavel. *Umělecké památky Prahy: Pražský hrad a Hradčany*. Praha: Academia, 2000.

³⁵³ ADAM, J. *Osobnosti – Česko: Ottův slovník*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. s. 520.

³⁵⁴ ĎURŽA, K. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, UK, diplomová práce, 2017

³⁵⁵ ČERVINKA, I. L. *Jaroslav Palliardi. K jubileu padesátých narozenin*. Pravěku, 1911; Vidomec F. (1923, 2001)

tak i jejich přínos v historii. Jejich výzkum tím posouvá hranice a zceluje prostudování mnoha generací rodiny Palliardi.³⁵⁶

Významným pramenem jsou i zveřejněné informace přímo od potomků, které jednoznačně vyzdvihují význam a důležitost svých předků v historii, urbanismu a ve stavitelství.³⁵⁷ Zmínila bych především rodinu Řeháčků, kteří uchovávají a dále rozšiřují informace o svých předcích. Čerpali především z rodinného archivu, matričních záznamů a z již zveřejněné odborné literatury.

Odlíšného rázu byly prameny pro stadium paměti. Je jen několik autorů, a jejich děl, které se touto problematikou zabývají. Velmi citovaným autorem je Maurice Halbwachs, autor *Les Carde Sociaux de la mémoire (Sociální rámce paměti. 1925)*³⁵⁸. Jeho teorie zahrnuje pouta, tradice, vzpomínky a tajemství. Jeho myšlenky vzbuzují pochyby v jejich neaktuálnosti. Vztahují se spíše k rodinám starého typu „tradičním“. Bádání lze použít na autobiografické paměti (výlučně osobní) s individuálním pojetím. Velmi podstatnou a aktuálně nejvíce citovanou osobností, pro pochopení paměti a jejich spojených termínů, je francouzský historik Pierre Nora. Jeho díla shrnují základní myšlenky paměťových studií, které jsou svým jednoduchým pojetím přínosné pro pochopení této problematiky. Tyto texty se nejvíce zabývají pamětí, historií a místy paměti. Poodhaluje jejich podstatné rozdíly.³⁵⁹

Primárními díly pro pochopení rodinné paměti, byla kniha a příspěvek Radmily Švaříčkové-Slabákové *O paměti, historii, vědomí a nevědomí současná bádání v paměťových studiích* (2007)³⁶⁰ a *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu* (2018). V prvním z děl se zaměřuje více na paměť, paměťová studia a kolektivní paměť. Diferencuje například individuální a kolektivní paměť. Dále se zaměřuje na rodinu v literárněvědném bádání, rodinu v historii a na kolektivní paměť. Shrnula a doplnila veškeré poznatky v bádání různých druhů paměti. Největším přínosem pro práci měly kapitoly zabývající se rodinnou pamětí – mezigenerační příběhy. Informace o živé paměti mi poskytly vhled do jejich problematiky. V obou dílech shrnuje u různých termínů přístupy zahraničních autorů. Tím jsem získala širší a detailnější pohled na paměťová studia. Oceňuji i kritiku zastaralých myšlenek, které nelze již vztáhnout na dnešní rodinou paměť.

---

³⁵⁶ SKLENÁŘ K., 1989; 2005; O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho, 2013; PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. Jaroslav Palliardi (1861-1922, 2012); Podborský V. (1992, 1995, 2002)

³⁵⁷ ŘEHÁČEK Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 10.12.2021]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>

³⁵⁸ HALBWACHS, M. *Les Cadres sociaux de la memoire*, 1925

³⁵⁹ NORA, P. (ed.), *Les Lieux de Mémoire, díl 1: La République, Paris 1984.*; NORA, P. *Mezi pamětí a historií Problematika míst*. Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012. Dostupné z: http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf;

³⁶⁰ ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, Radmila. O paměti, historii, vědomí a nevědomí současná bádání v paměťových studiích, *Dějiny – teorie – kritika*, 2007 (2), dostupné: <https://dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=139>; ŠVAŘÍČKOVÁ SLABÁKOVÁ, Radmila (et al.), *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu*, vyd. 1., Olomouc: NLN, 2018

12 Závěr

Důležitou součástí výzkumu paměti a historie takto rozsáhlé rodiny je vymezení možností a vzájemných vztahů konceptů paměti a historie a jejich dosahu a významu v jednotlivých generacích. Primárně jsem se zaměřila pouze na ty generace, které žily na území českých zemí, což určilo začátek mého výzkumu cca od roku 1680.

V první části jsem se zaměřila na členy rodiny Palliardi, kteří se stali předmětem historiografického zkoumání. Zájem badatelů pokrýl sedm generací, ve kterých se vyskytoval vždy někdo, kdo zanechal stopu ve svém oboru (štukatérství, stavitelství a dalších oborech) a zasloužil si zájem odborníků, kteří pak dohledávali jednak reliktů činnosti a také písemné prameny potvrzující přítomnost osoby v místě. K těmto pramenům se pak zpětně vraceli i členové rodiny, kteří zkoumali rodinnou historii, aby ji zařadili do rodinné paměti.

Historiografie zaznamenala, že od druhé generace se postupně změnilo pracovní zaměření živitelů rodiny. Od původního štukatérského řemesla plynule přešli ke stavitelství, ve kterém setrvali po následující čtyři generace. Je tedy zřejmé, že Palliardům se v Čechách dařilo, řemeslo se v rodině rozvíjelo a předávalo a postupně se upevňovaly i vztahy se spolupracujícími architekty a stavebníky a dařilo se zajistit práci pro více rodinných příslušníků. Ignác Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821) pravděpodobně spolupracoval na stavbách se svými bratry a později se synem Ignácem Aloisem (1765-1806). Alois umírá dříve než jeho otec a posledním stavitelem se stal Aloisův syn Václav Jan Nepomuk Palliardi (1798-1870). Tím byla na konci 19. století stavitelská tradice v rodině ukončena. Příslušníci dalších generací vstupují do dějin pouze jako jednotlivci a v různých oborech. Zájem historiků vzbuzují jen někteří a v té souvislosti se až sekundárně připomíná původ rodiny a její historický význam. Nadále však trvá zájem historiků o původ rodiny a činnost štukatérů a stavitelů prvních sedmi generací.

Zejména od padesátých let 20. století začala vznikat stěžejní a obsáhlejší díla o barokní architektuře, na jejímž rozvoji se Palliardové podíleli. Zmínky o nich se objevují i v dějinách Prahy, respektive Malé Strany, kde rodina byla trvale usazena. Od devadesátých let 20. století jsou Palliardiové více zmiňováni v literatuře o působení italských umělců v Praze, v českých zemích.

Pozornost historiků a svých kolegů si v moderní době zasloužil notář a archeolog Jaroslav Palliardi (1861-1922), příslušník sedmé generace. Samozřejmě primárně pro jeho význam v oboru, ale jeho jméno sekundárně vyvolalo i zájem o minulost rodiny.

K usnadnění přehledu genealogických linií rodiny jsem vypracovala rodokmen. Sestavovala jsem ho s pomocí potomků rodiny (informace z rodinných archivů), matrik, genealogických

programů a čerpala jsem i z výzkumu archeologa Karla Sklenáře. Vytvořený rodokmen obsahuje více než 11 generací rodiny od prvního představitele rodu na našem území. Protože je rod velmi rozvětvený, mnoho informací je stále skryto. Například se mi nepodařilo propojit rodokmen s několika dohledanými Palliardi včetně osob pracujících v Itálii v 16. a 17. století.

Druhým použitým metodologickým přístupem byla paměťová studia se zaměřením na rodinnou paměť. Úspěchem bylo nalezení některých potomků, jejichž příběhy mají také důležitý přínos, a to nejen pro zachování informací pro další generace. Dnešní potomci žijí na našem území, v sousedních státech, ale i za oceánem. U každé rodiny jsem se zaměřila na rodinnou paměť – rozhovory s narátory a jejich vzpomínání, na existenci rodinných archivů a egodokumentů. Hledala jsem, co se v rodinné paměti zachovalo, zda existují nějaké rodinné tradice, zvyky, odkazy, příběhy, profese, jména, místa atd. Středobodem otázek bylo kdo jsou jejich rodinné figury (jak a na koho se stále vzpomíná, co se opakovaně připomíná a proč), kde jsou jejich místa rodinné paměti a co je hodno vzpomínání. Také jsem hledala a studovala další média rodinné paměti – hmotné památky (portréty, hrobky, náhrobky, památníky apod.). Pro rodinnou paměť je stále významným místem Malá Strana, kde žilo prvních šest generací. Dnes už tam z rodiny nežije nikdo, ale vidí tam své kořeny a připomínají si zde minulost a význam své rodiny.

Paměťová studia lze použít v časovém zařazení u osobností v přítomnosti a v předem stanovených posledních generacích rodu podle zachování živé paměti. Hledala jsem, kde je předěl historické a živé paměti. Živá paměť začíná tam, kde rodina uchovává a předává si vzpomínky, informace, příběhy, oživuje si je prameny ze svých archivů (fotografie, zápisky, korespondenci) a neopírá se primárně o historiografické prameny. U rodinné paměti v Čechách žijících členů jsem se zaměřila především na nejstarší narátory, kteří si stále uchovávají vzpomínky na své prarodiče, a starší předky. Maximální časový horizont vyprávěných příběhů ve výzkumu byl pět až šest generací, což potvrzují i teorie ze kterých jsem vycházela. Dobré uchování paměti zajišťuje zájem rodiny o svou minulost, hrdost na své předky, zajímavost sdílených vzpomínek a narácí. V tomto pohledu bylo zajímavé, jak se rodinná paměť posilovala čtením historiografie. Porovnání vzpomínek s fakty a jejich živelná schopnost je transformovat.

Je zřejmé, že spojení paměti a historie, zejména vliv historie na rodinnou paměť a sdílení poznatků i vzpomínek v rámci rodiny a kontakt s místem, jsou významné faktory pro udržení a rozvíjení rodinné paměti. Jak jsem zjistila, příslušníci rodiny, kteří emigrovali a nežijí v Evropě, o část své rodinné paměti přišli. Jejich živá paměť dosahuje jen na čtyři poslední generace. Vliv emigrace, na ztrátu rodinné paměti, lze brát jako další úroveň výzkumu. V jiných výzkumech nebyly podobné okolnosti plně zohledněny, a proto můžou zajímavě rozšířit dnešní paměťová studia.

Dnes se rodina pokouší ztracené paměti nalézt zpětně kontaktováním dalších příbuzných, návštěvou Prahy, nebo hledáním historiografii (z publikovaných textů).

Na příkladu rodiny Palliardi se ukazuje, že paměť a historie jsou především kulturní konstrukty. Paměť nemusí být podmíněná pokrevně. Sama na sobě to mohu doložit. Nejsem přímým potomkem linie původních Palliardů, ani nositelkou jména a rodinné paměti. Do jisté míry se ale na paměti také podílím, a to je také další rovina výzkumu. Motivoval mě zájem o minulost a spojení historie a paměti. Paměťové studie shrnu konstatováním, ve kterém panuje všeobecná shoda – totiž, že způsob, jakým vzpomínáme na danou událost, závisí na našem účelu a momentu.

Je stále co objevovat a potvrzovat. V rodokmenu rodiny Palliardi je stále mnoho neprozkoumaných míst, protože některé informace nebylo možné během této práce dohledat.

13 Seznam použitých pramenů

- ADAM, Jan. *Osobnosti – Česko: Ottův slovník*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-796-8.
- ANTONÍN, Luboš. *Zlatý věk svobodného zednářství v Čechách*. Praha: Půdorys, 2010. ISBN 978-80-86018-36-2.
- BACCHI, Andrea. *Girolamo Paliari. A taste for sculpture VI*; BRUN FINE ART: Londýn, 2019, s. 18–31. ISBN 978-1-9993548-2-4.
- BARTOŠ, Ladislav. *Zdivo spíže v mezipatře zadního domu čp. 265 na Malé Straně*, Národní památkový ústav, Památkový katalog, Metainformační systém, 2016, s. 3-4 (Dostupné: https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=802088).
- BERGNER, Paul. *Auszüge aus den Bürgerbüchern der kgl. Stadt Prag über Künstler und Kunsthandwerker vom Jahre 1550–1783 deutschböhmisches Künstler des XVIII. Jahrhunderts*. V: Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 54, 1916, s. 113–127.
- BIEGEL, Richard. *Mezi barokem a klasicismem. Proměny architektury v Čechách a Evropě druhé poloviny 18. století*. Praha: 2012.
- BRYCH, Vladimír, RENDEK, Jan. *České hrady a zámky*, 1. vyd., Praha: Ottovo vydavatelství, 2005, ISBN 80-7360-406-X.
- CRANE, A. Susan. *Writing the Individual Back into Collective Memory*, 1997.
- ČERVINKA, Innocenc, Ladislav, Jaroslav Palliardi. *K jubileu padesátých narozenin. Pravěku, 1911*
- ČADIL, Matěj. *Kostel sv. Cyrila a Metoděje*, Praha 2016, dostupné: <https://www.praha2.cz/file/3Zq1/sv-Cyryl-a-Metodej-web.pdf>.
- ČERNÝ, Zbyněk, FIŠER, Marcel. *Umění ve Františkových Lázních, Horažďovice*: Centrum pro dějiny sochařství Horažďovice, 2017.
- DLABACZ, Gottfried, Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien, Praha, 1815*.
- DURDÍK, Tomáš. *Královský hrad v Písku*. Písek: Prácheňské muzeum, 1993.
- ĎURŽA, Karel. *Klasicismus v české architektuře 19. a 20. století*, Univerzita Karlova, diplomová práce, 2017.
- EBELOVÁ, Ivana. *Pražská a venkovská stavební řemesla v době renesance a baroka*. Praha: Archiv hl. m. Prahy, Scriptorium, 2001. ISBN 80-86197-33-6.
- EBELOVÁ, Ivana. *Zápisná kniha pražských stavitelů 1639–1903*. Praha: Artefactum, 1996, ISBN 80-902279-1-0.
- FIŠER, Marcel, katalog výstavy v GAVU Cheb, 2017, online: http://www.gavu.cz/data/711-stefan_katalog_web-1.pdf.
- FRIČ, Antonín. *Práce zoologického oddělení přírodovědeckého proskoumání Čech*. (Tiskem Edv. Grégra). Praha, 1872, s. 37-90.
- GAVENDA, Miloš., LOSOS, Ludvík, *Štukatéřství*. Praha: Grada, 2010.
- SIRACUSANO, Luca, I monumenti della cappella speroni e lo scultore Girolamo Paliari, La catedrale di Padova Archeologia Stria Arte Architettura; L'ERMA: Padova, 2016, s. 461-482, ISBN: 978-88-913-1026-2.
- HALBWACHS, Maurice. *Les Cadres sociaux de la memoire*, 1925.
- HOJDA, Zdeněk, KAŠPAROVÁ, Jaroslava. *Bohemia – Italia, Češi ve Vlaších a Vlaši v Praze 1600-2000*, Praha: Národní knihovna ČR, 2000.
- HORYNA, Mojmír. *Zámek Zbraslav*. Praha: Národní galerie, 2006. ISBN 80-7035-342-2.

- HORYNA, Mojmír. *Zámek Trója u Prahy: stručná historie*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2000. ISBN 80-7185-333-X.
- HOŘÁK, Martin. *Barokní sochařská dílna Ondřeje Filipa a Jana Antonína Quitainerových: disertační práce*. Univerzita Karlova, 2019.
- HERČÍK, Karel. *Čtení o Mladé Boleslavi. Mladá Boleslav: Kultura města Mladá Boleslav*, 2010. ISBN 978-80-254-8459-3.
- JECH, František. Základy "Sokola" v Mor. Budějovicích a jeho první dvě tělocvičny, V: *Památník sletu sokolské župy plukovníka Švece v Mor. Budějovicích 1931*, Moravské Budějovice 1931.
- JENERÁL, Emil. *Soupis biografii z Moravskobudějovicka*, Moravské Budějovice, 1994.
- JIČÍNSKÁ, Lenka. Ke 140. výročí narození Jaroslava Palliardiho, V: *Západní Morava*, roč. 5/2001
- KOLEŠKA, Zdeněk. *Seznam biografii československých entomologů: Palliard Anton Alois, Med. Dr. Zprávy Čs. spol. entom.* 25, 1989, s. 375–376.
- KOŘÁN, Ivo. Cyriacký klášter a chrám sv. Kříže většího v Baroku. V: *Umění*. XVI, 1968.
- KODET, Tomáš. *Tři obměny Swéerts-Sporckova paláce*, ČVUT, Fakulta architektury, Praha, 2020.
- KOMÁREK, Stanislav, VOŘÍŠEK, P. Kdo byl Anton Alois Palliard. *Vesmír* 2012, 7.
- KOMÁREK, Stanislav. *Ptáci v Čechách v letech 1360-1890 aneb Tajemství rytíře von Sacher-Masocha: Das Vorkommen der Vögel in Böhmen 1360-1890* (mit dr. Zusammenfassung des tschechischen Textes), Praha: Academia, 2007.
- KORBEL, Tomáš. *Proměny společenského postavení sociální skupiny českých architektů a stavitelů v 19. století*. Praha, 2020. Dizertační práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Doktorský obor Soudobé evropské dějiny. Vedoucí práce Pešek, Jiří.
- KRUMMHOLZ, Martin a Ústav dějin umění (Akademie věd ČR). *Troja Château*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2017. ISBN 978-80-7010-126-1.
- KUBÍČEK, Alois, PETRÁŇ, Josef. a PETRÁŇOVÁ, Alena. *Karolinum a historické koleje University Karlovy v Praze*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1961. ISBN: 09/13-56/VI-4.
- LAŠTOVKOVÁ, Barbora, KOŤÁTKO, Jiří. *Pražské usedlosti*. vyd. 2, Libri, 2007, ISBN 80-7277-057-8.
- LÁNY, Jaronym. *Malostranský hřbitov v Košířích: 1680-1884*. Praha: Správa pražských hřbitovů, 2001.
- LEDVINKA, Václav, MRÁZ, Bohumír, VLNAS, Vít. *Pražské paláce*, Praha: Akropolis, 2000.
- LÍBAL, Dobroslav, MUK, Jan. *Staré Město pražské: architektonický a urbanistický vývoj*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1996. ISBN 80-7106-167-0.
- *Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové*. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 01.08.1986, 42(179). sv. 179, s. 9 ISSN 0323-1189.
- LORENC, Vilém, TŘÍŠKA, Karel. *Černínský palác v Praze*, Praha: Panorama, 1980, ISBN 11-001-80.
- LUKAS, Jiří, PŘIKRYLOVÁ, Miroslava. *Pražské veduty 18. století*, Praha: Muzeum hl. m. Prahy, 2017, ISBN 978-80-87828-26-7.
- MERHOUT, Cyril. *Paláce a zahrady pod Pražským hradem*, Orbis: 1954.
- MORPER, Johann Joseph. *Das Czerninpalais in Prag*, Volk und Reich Verlag, 1940.
- NORA, Pierre (ed.), *Les Lieux de Mémoire, díl 1: La République*, Paris 1984.
- NORA, Pierre. *Mezi pamětí a historií, Problematika míst*. Cahiers du CEFRES. N° 13, Politika paměti (ed. Françoise Mayer), 2012. http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nora_1998_mezi_pameti_historii.pdf.
- NEČESANÁ Zdeňka, VALENTA Zbyněk. *Březenský zpravodaj*, 7 (3), 2008.
- ORIÁN, Edmund. A kol. *Židovské město pražské na vedutách, fotografiích a pohlednicích*. Praha: Epoque 1900, 2003, ISBN 80-239-1663-7.
- PALLIARDI, Anton Alois. *Die Mineralmoorbäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger*. Leipzig: Teubner in Komm, 1844.

- PALLIARDI, Anton Alois. *Die Wiesenquelle zu Kaiser Franzensbad*, 1839.
- PALLIARDI, Anton Alois. *Die Schlambäder zu Kaiser Franzensbad bei Eger*, 1830.
- PALLIARDI, Anton Alois. *Beschreibung Zweyer Decaden Neuer Und Wenig Bekannter Carabicingen*. Wien: 1825.
- PALLIARDI, Anton Alois. Systematische Uebersicht der Vögel Böhmens mit Angabe ihres Vorkommens, Strichzeit, Brütezeit und einer lateinischen, deutschen und böhmischen Synonymie, Leitmeritz 1852.
- PALLIARDI, Anton Alois. *Der Kammerbühl, ein Vulkan bei Kaiser Franzensbad*. Eger: J. Kobrtsch und Gschihay, 1848.
- PAULUS, Filip. *Dějiny botanické zahrady na Smíchově ve světle archivních pramenů*, rigorózní práce, Univerzita Karlova, 2016.
- PAŽOUTOVÁ, Jana. *Francouzský požár Prahy (1689)*, Dolní Břežany: Scriptorium, 2011.
- PEJČOCH, Ravik Slavomír. *Velká kniha o Praze*, 2000.
- PODBORSKÝ, Vladimír, KOVÁRNÍK, Jaromír. *Jaroslav Palliardi (1861-1922)*. 1 vyd., Brno: FF MU v Brně, 2012, ISBN 978-80-210-6173-6.
- PODLAHA, Antonín. *Památky archaeologické a místopisné*. Praha: Archaeologický sbor Musea království Českého a Historického spolku v Praze, Praha: Archaeologický sbor Musea království Českého 1896 (2-3); 1902-3, 1904 (3-4).
- PODLAHA, Antonín. *Památky archaeologické XXVIII*. Praha: Archeologická komise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1915a. sv. 4.; 1916, 23 (3); 1917; 1918, 30(2-3); 1920-21; 1924, 34, 1-2.
- POCHE, Emanuel. *Prahou krok za krokem*, 2. vyd. Praha: Panorama, 1985, s. 111.
- POCHE, Emanuel, LÍBAL, Dobroslav, REITHAROVÁ, Eva, WITTLICH, Petr. *Praha národního probuzení*, Praha: Panorama, 1980, ISBN 11-016-80.
- POCHE, E. a kol. *Umělecké památky Čech 3*. Praha: Academia, 1980.
- PREISS, Pavel. *Italští umělci v Praze. Renesance. Manýrismus. Baroko*, vyd. 1, Praha: Panorama, 1986.
- PREISS, Pavel, *K dějinám paláce Maxmiliána Thuna na Malé Straně*, V: Staletá Praha, IV, 1973.
- RAVIK, Slavomír. *Velká kniha o Praze*. Praha: Regia, 2000. ISBN 80-242-0429-0.
- ROSSI, Paola. *Sculture Secentesche Alla Fondazione Giorgio Cini. Saggi e Memorie Di Storia Dell'arte*, vol. 27, [Fondazione Giorgio Cini Onlus, Neri Pozza Editore S.p.a., Casa Editrice Leo S. Olschki s.r.l.], 2003, pp. 233–50, online: <http://www.jstor.org/stable/43140915>.
- ROSSI, Paola. *in Venezia da Stato a mito, catalogo della mostra a cura di A. Bettagno, Venezia*, 1997.
- SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou*, 1. sv., kapitola XXI., Písek: Obec písecká, 1911-1913. [online] <https://biblio.hiu.cas.cz/files/64056>.
- SEMOTANOVÁ, Eva. et al. *Ottův historický atlas Praha*, vyd. 1. Praha: Ottovo nakladatelství, 2016.
- SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ, Miloslava. *Ignác Jan Nepomuk Palliardi*, FF UK, disertační práce, 1950.
- SKLENÁŘ, Karel. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, 18, 81. [cit. 5.3.2021]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/110404777-O-rodu-a-rodine-archeologa-jaroslava-palliardiho.html>.
- SKREJŠOVSKÝ, František. *Verlustlisten der österr. Süd und Nordarmee im Feldzuge vom Jahre 1866: geordnet nach officiellen Angaben*. "Die" Südarmerie, Nr. 1, Prag, 1866.
- SLÁMA, Milan. *Tesaříkovití*, 1998.
- SMRŽ, J. *Řemeslnická a živnostenská bratrstva a cechy v pražských městech od pozdního středověku do konce cechovního zřízení*, Univerzita Karlova, diplomová práce, 2016.
- SMRŽ, Jiří. *Cechy pražských měst od jejich počátků až do zrušení cechovního zřízení*, Univerzita Karlova, diplomová práce, 2018.

- STRÁNÍKOVÁ, Jana, ŘÍHOVÁ, Vladislava. *Kostel sv. Václava ve Veliši: výstavba, vybavení a okolnosti vzniku (1747-1752)*. Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 2014.
- *Studijní nadání v Království českém*, Studien-Stiftungen im Königreiche Böhmen. V Praze: C.k. místodržitelství pro Čechy, 1907(13). sv. 13.
- Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20 sv. 17, ISSN 1804-6312.
- Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20 sv. 19, ISSN 1804-6312.
- *Stavitelské listy: Věstník společenstva stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze*. Praha: Společenstvo stavitelů pro obvod obchodní a živnostenské komory v Praze, 1924, 20 sv. 20. ISSN 1804-6312.
- SVOBODNÝ, Petr. Jubilejní oslavy Vlašské kongregace a špitálu 1773. In PEŠEK, J., et al. (ed.). *DOCUMENTA pragensia XII: Pražské slavnosti a velké výstavy: Sborník příspěvků z konferencí Archivu hlavního města Prahy 1989 a 1991*. Praha: Archiv hlavního města Prahy, 1995, s. 159–164. ISSN 0231-7443.
- SZABO, Miloš. *Pražské hřbitovy: Olšanské hřbitovy IV*. Praha: Libri, 2012. s. 51. ISBN 978-80-7277-501-9.
- ŠEFCŮ, Ondřej, CÍLEK, Václav. *Karlův most*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2010.
- ŠIMEK, Tomáš a kol. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – Východní Čechy*. Praha: Svoboda, 1989.
- ŠKODA, Eduard. *Pražský chodec vypráví-1*. Academia. 2001. ISBN 80-200-0339-8.
- ŠKODA, Eduard. *Pražský chodec vypráví-2*. 2001, ISBN 80-200-0864-0.
- ŠVAŘÍČKOVÁ SLABÁKOVÁ, Radmila (et al.), *I rodina má svou paměť: Rodinná paměť v interdisciplinárním kontextu*, vyd. 1, Olomouc: NLN, 2018.
- ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, Radmila. O paměti, historii, vědomí a nevědomí současná bádání v paměťových studiích, *Dějiny-teorie-kritika*, 2007 (2), dostupné: <https://dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=139>.
- VANČURA, Jiří. *Hradčany – Pražský hrad*, Praha: SNTL, 1976.
- VILÍMKOVÁ, Milada, *Urbanistický vývoj bloku na západní straně Hradčanského náměstí V: Památky a příroda*, III, 1978.
- VILÍMKOVÁ, Milada. *Marginalia k architektonické tvorbě 1. poloviny 18. století*, V: *Umění XXVI*, 1978.
- VLČEK, Pavel. *Encyklopedie českých zámků*. Praha: Libri, 1994, ISBN 80-901579-2-0.
- VLČEK, Pavel. (ed.) *Umělecké památky Prahy, Malá Strana*, Praha: Aademia, 1999.
- VLČEK, Pavel. *Umělecké památky Prahy: Pražský hrad a Hradčany*. Praha: Academia, 2000.
- VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0969-8.
- VRBA, Jan. *Otokar Března a jiní přátelé v mé paměti*, Praha: nakladatelství J. Otto, 1932.
- VRBOVÁ, Pavla, PETRUNČÍKOVÁ, Romana. *Proměny Malostranského hřbitova do roku 1968*, V: *Příloha Věstníku za starou Prahu*, 2020, ISBN 978-80-906123-0-3.

Archivy

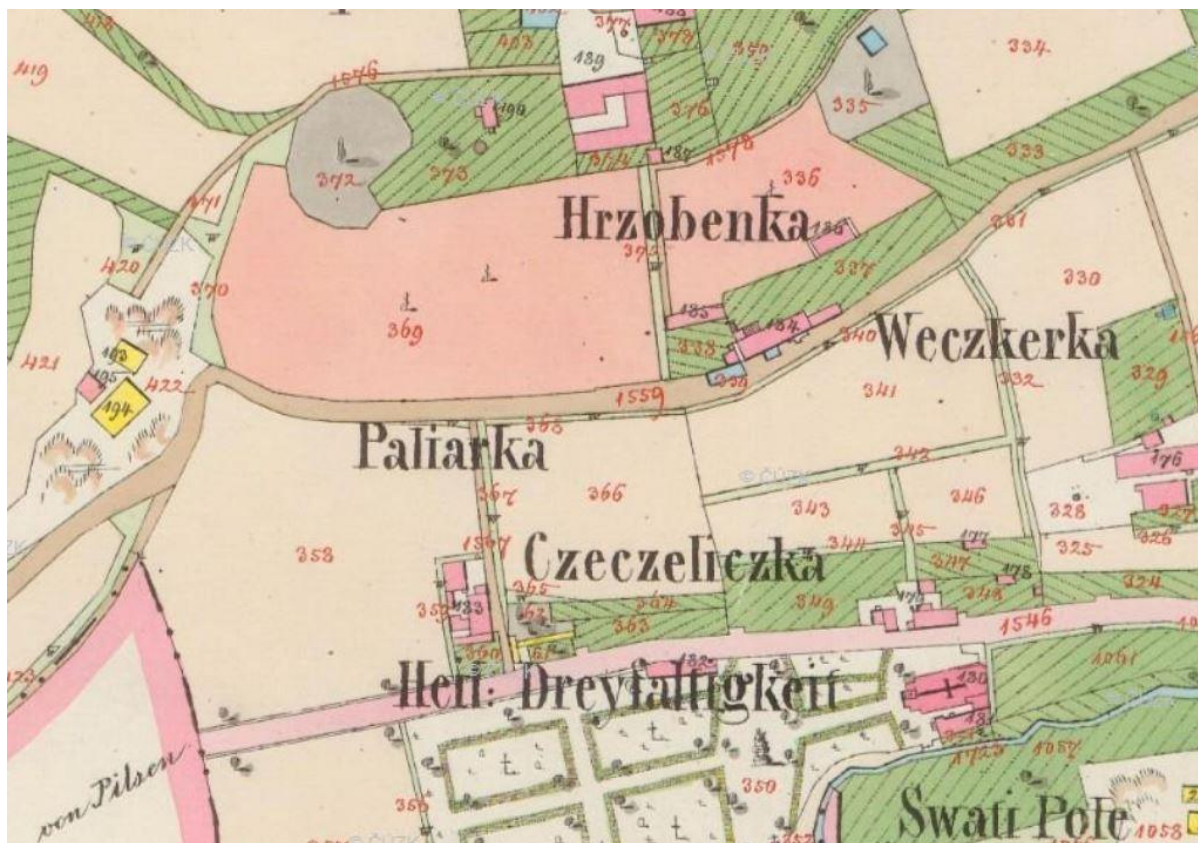
- Archiv hl. města Prahy (AMP), fond Publicum, sig. 19/512 z r. 1795–1796, karton č. 465.
- AMP, fond Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha – Administrace toskánských statků – spisové pododdělení společné inventární číslo 92.

- AMP, fond Českého místodržitelství Praha, PPL II, inv.číslo- 2099/1, 2099/2, 2099 a b c, 2801, 13191, 13191/1.
- AMP, Sbírka papírových listin - IV. oddělení, sign. 10064.
- AMP, Sbírka listin, Papírové listiny IV, sig. 17658a a 26659d, 1806; AMP PPL IV - 26659d, 3. duben 1810.
- AMP, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), Pražští příslušníci, krabice č. 212.
- AMP, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), pražští příslušníci, poř. č. 22, krabice č. 2012.
- AMP, konvolut tisků a rukopisů, sign. C 1335.
- AMP, fond Českého místodržitelství Praha, PPL II, inv.číslo 2982, 2746, 711, 710, 2745.
- AMP, Sbírka listin, Papírové listiny IV, sig. 17658a.
- AMP, Sbírka listin, Papírové listiny IV, sig.26659d, 1806.
- AMP PPL IV – 26659d, 3. duben 1810.
- AMP PPL IV – 26659c, 1807 listopad, 3.
- AMP PPL IV – 26659b, 30.4.1810.
- AMP, Sbírka rukopisů, sign. 4126, fol.290r.
- AMP, Rkp. č. 4138, fol. 356.
- AMP, sig. AMP PPL V - 2307/7- dopis Ignáce Eugena Nováka paní Cecílii Novákové roz. Palliardi, 10.9.1860.
- AMP, Sbírka matrik – Malá Strana (III), Kostel sv. Mikuláše, MIK Z3, zemřelí 1713-1760.
- AMP, Matriční záznamy fary sv. Mikuláše na Malé Straně (III) v – narození, sign. MIK N6, narození 1688-1713; MIK i8, zemřelí 1700-1814.
- AMP, Sbírka matrik – Malá Strana (III) Kostel sv. Tomáše, sig. TO N8 (narození 1797-1816).
- AMP, Malá Strana (III) Kostel sv. Tomáše, sig. TO O6a (oddání 1784-1815).
- AMP, Mapy Prahy a okolí, Rkp. č. 4136, fol. 125.
- AMP, Mapy Prahy a okolí, Mag. 1812-1816, D 2/484, kart. 2679.
- AMP, MAP P II 3/1476, Rkp. č. 3803, fol. 129.
- AMP, fond Sbírka map a plánů, inv. č. 1342.
- AMP, Rkp. č. 4126, fol. 290- půdorysný kolorovaný plán z roku 1783, autor Ignác Palliardi,
- Archivio Storico del Patriarcato di Venezia (A.S.P.V.), San Vidal, Morti, Libro VII, c. 61.
- ASPV, San Vidal, Baptisms, Book III, c. 561-562.
- A.S.P.V), San Vidal, Battesimi, Libro III, c. 561; úmrtní list z 9. března 1654 (A.S.P.V., San Vidal, Morti, Book, VII, c. 151).
- fotoarchiv Městského muzea v Mor. Budějovicích, kronika Moravských Budějovic
- Moravský zemský archiv v Brně, matriky: narození 1859-1879, č. knihy 6981 (Telč) str. 8; zemřelí 1910-1924, č. knihy 11169 (Moravské Budějovice – okresní národní výbor) str. 3; oddání 1890-1924, č. knihy 15002 (Znojmo- sv. Kříž).
- Muzeum hl. města Prahy, katalog. č. 1.324.
- MZA v Brně, fond Sbírka matrik 1579–1949 (1951), zemřelí, značka E 67, signatura 17055, s. 208.
- Náprstkovo muzeum, Náprstek Vojta (1826-1894), kt. 13, př. č.2 (Soupis osob a písemností týkajících se darů a odkazů Náprstkovu muzeu, rozsah 1897, množství 2, fol. 10
- Náprstkovo muzeum, Náprstek Vojta, kt. 57, poř.č. 180, rozsah 1890, množství 1
- Okresní archiv Cheb, Egerer Anzeiger, 1, 1852, 3. ledna, Cheb. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/32252001/egerer-anzeiger-1852-01-03-n1_0035
- SOA Litoměřice – Žitenice, Lobkovicové hořínští, Pražské domy, r. 1766 – smlouva se nezachovala. Zdroj SHP, červen 1968.
- SOA Litoměřice – Žitenice, Lobkovicové hořínští, Pražské domy – SHP červen 1968, historie

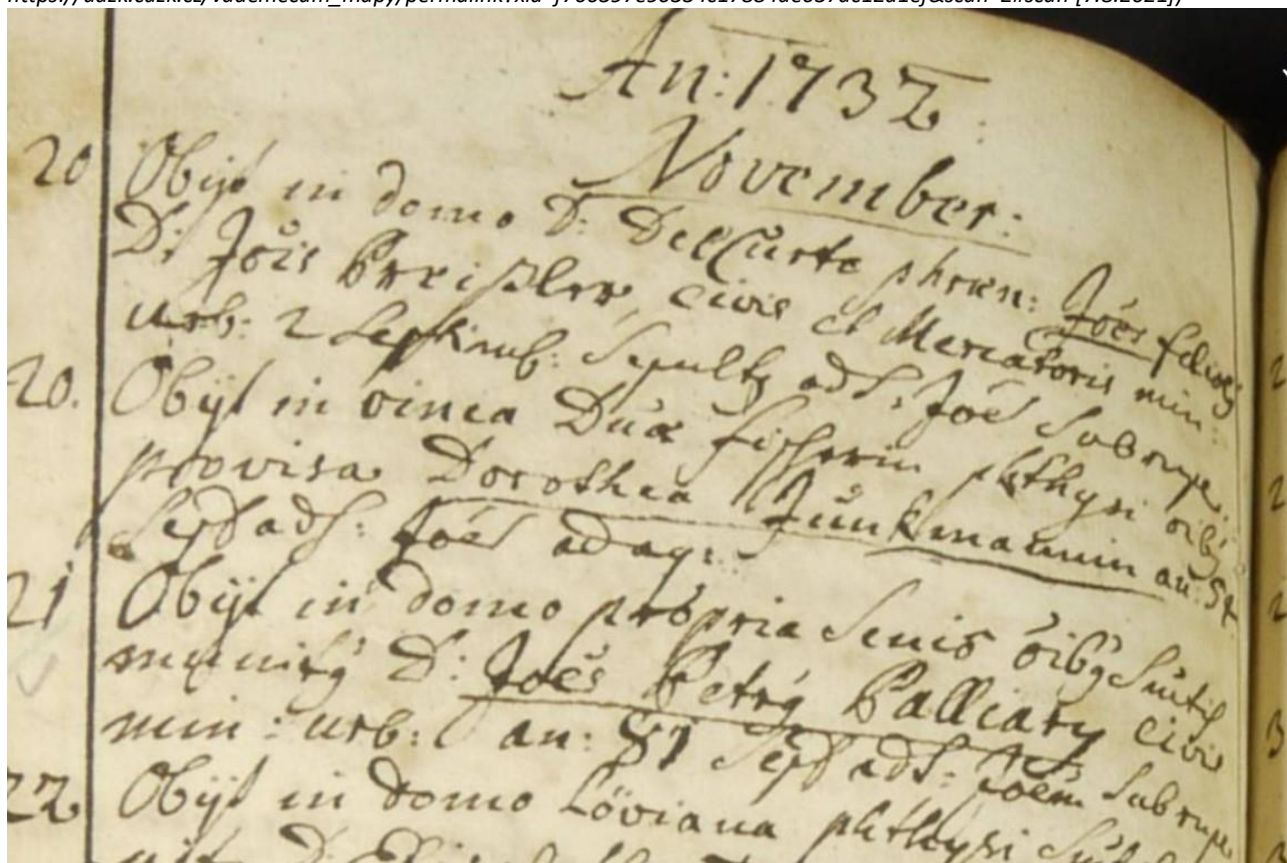
Internetové zdroje

- Bon Repos, Nový zámek a Čínský pavilon [cit. 23.3.2022]. Dostupné z: <https://www.zamekbonrepos.cz/prostory/cinsky-pavilon/>; <https://www.zamekbonrepos.cz/prostory/novy-zamek/>
- Dům emeritních kněží, 2015., Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 20.11.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/dum-emeritnich-knezi-16392721>
- Harrachovský palác, Heritage real estates, 2015, [cit. 20.2.2022]. Dostupné z: <http://www.harrachovskypalac.cz/projekt>
- Koželužna, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 1. 8 2021]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/kozeluzna-werichova-vila-18479382>
- Kostel sv. Jana Křtitele na Prádle, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 25.3.2022]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jana-krтитеle-na-pradle-14550624>
- KOTOUS, J. Notářská komora ČR, Ad Notam, 2017. Záhada hrobu notáře Palliardiho. [cit. 4.4.2021]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_632-zahada-hrobu-notare-palliardiho
- Letohrádek ostrov, Galerie umění Karlovy Vary, [cit. 18.12.2021]. Dostupné z: <http://www.letohradekostrov.cz/historie/>
- LEHNEROVÁ, A., SADILEK, J. *Svobodní zednáři pohřbení na Malostranském hřbitově*, Praha: Spolek Malostranský hřbitov, 1.vyd., 2019, s. 5. Dostupné z: Dostupné z: https://malostranskyhřbitov.webnode.cz/_files/200019911-72e8f72e91/Svobodni%20zednari.pdf
- Malostranský hřbitov, [cit. 05.11.2021]. Dostupné z: <https://www.malostranskyhřbitov.cz/products/sprava-prazskych-hřbitovu-zhotovi-nove-informacni-tabule-na-prazskych-hřbitovech/>
- Malý Fürstenberský palác, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog. [cit. 15.11.2021]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/maly-furstenbersky-palac-12934052>
- Online umístění hrobů na stránce. [cit. 3.8.2021]. Dostupné z: <https://www.malostranskyhřbitov.cz/products/sprava-prazskych-hřbitovu-zhotovi-nove-informacni-tabule-na-prazskych-hřbitovech/>
- Palliardiho hradiště, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 8.6.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/palliardiho-hradiste-1155055>
- *Plán Ignáce Palliardiho z roku 1803*, [3.5.2021]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-werichovy-vily>
- ŘEHÁČEK, Riki, J. Hledání kořenů. [cit. 15. 11 2020]. Dostupné z: <https://rehacek1957.wordpress.com/2011/01/12/proc-hledani-korenu/>
- SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. *Studia archeologica brunensia* [Online] **2013**, 18, [cit. 12. 4 2021]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/110404777-O-rodu-a-rodine-archeologa-jaroslava-palliardiho.html>
- Správa pražských hřbitovů, [cit. 16.8.2021] Dostupné z: http://212.47.2.130:8080/mpo_sphw/sphm.do - umístění hrobů
- TICHÝ, M. Rekonstrukce Werichovy vily, 2017, [cit. 1. 8. 2021]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-werichovy-vily>
- Werichova vila. Významní obyvatelé vily. [cit. 4.9.2021]. Dostupné z: <https://www.werichovavila.cz/obyvatele/>
- Zavátí, 2010. Malostranský hřbitov. [cit. 3.12.2021]. Dostupné z: <https://www.malostranskyhřbitov.cz/mapy-a-jmena/zavati/>
- Závěť šlechtěného vlastence. *Pokrok západu (Omaha, Neb.)*, Nov 25, 1869, s. 4, [cit. 16.10.2021] Dostupné z: <https://chroniclingamerica.loc.gov/lccn/sn83045348/1896-11-25/ed-1/seq-1/>
- Zbraslavský klášter, 2015. Národní památkový ústav, památkový katalog, [cit. 2.2.2021]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zbraslavsky-klaster-13001544>
- ZEMAN, L. Ostrovské baroko – Umění a kultura doby baroka v Ostrově. [cit. 9.5.2021]. Dostupné z: <http://ostrovskymesicnik.cz/ostrovske-baroko-umeni-kultura-doby-baroka-ostrove/>

14 Obrazové přílohy

Obr.1: Mapa Smíchova, uprostřed usedlost Paliárka, (Císařské povinné otisky 1:2 880, rok 1840, ÚAZK, https://uazk.cuzk.cz/vademecum_mapy/permalink?xid=f766397e90334c17884de037ac12d1ef&scan=2#scan [7.8.2021])

Obr. 2: Matriční záznam o úmrtí Pietra Palliaro 21. 11. 1732, je zde uvedeno, že Joes (Jan) Petrs Palliary zemřel v 87 letech, to dokazuje jeho narození v roce 1645 (AHMP, Sběrka matrik – Malá Strana (III), Kostel sv. Mikuláše, MIK Z3, zemřel 1713-1760).

Obr. 3 a 4: G. P. Palliari je autorem štukových plastických dekorací na zámku Troja. Jeho práce se nachází ve většině místností. Pravděpodobně vytvořil i kartuše u centrálních oken. Pracoval zde alespoň do roku 1692. (KRUMMHOLZ, M., ŠEFRANKA ŽÁKOVÁ, V. a Ústav dějin umění (Akademie věd ČR). Troja Château. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2017. ISBN 978-80-7010-131-5., autor fotografií Tomáš Souček)

Obr. 5 a 6: Dům U Zlaté číše v Nerudově ulici č.p. 212/16 a detail domovního znamení. Pietro Palliardi ho získal v roce 1680. Je mu přičítáno i autorství domovního znamení. (fotografie pořízeny 31.12.2021)

Das 30 fteck:

Stz'bin gott Ign Michal Ignatius
 oty J: Petra Palliari Spibabwa
 a Miyp: M M Kc Menzid ego golo
 Patry: mi Amotr J: Ignatius woff
 Miyp: M: M: J: Dwid. J: Gubelmus Do
 Hatedor: 4 navello Miyp: M: M: J: Georgia
 J: Schuppel Grunrowa J: Bozyna Dypson brige
 Plowia

Obr. 7: Michal Ignatius Palliari se narodil 26. 9. 1702, křtěn 30. září. (AHMP, Sbíрка matrik – Malá Strana (III), Kostel sv. Mikuláše, MIK N6, narození 1688-1713, s. 268)

Wiflon fowa	—	12 Jun.
Jali Sun Kuzzan	—	30 "
Winnwulwizn Orem	—	30 "
Palliray Jganz	—	11 Bräyft
Kaiff Joz	—	11 "
Kauging fuz	—	5 ^o Jzabw

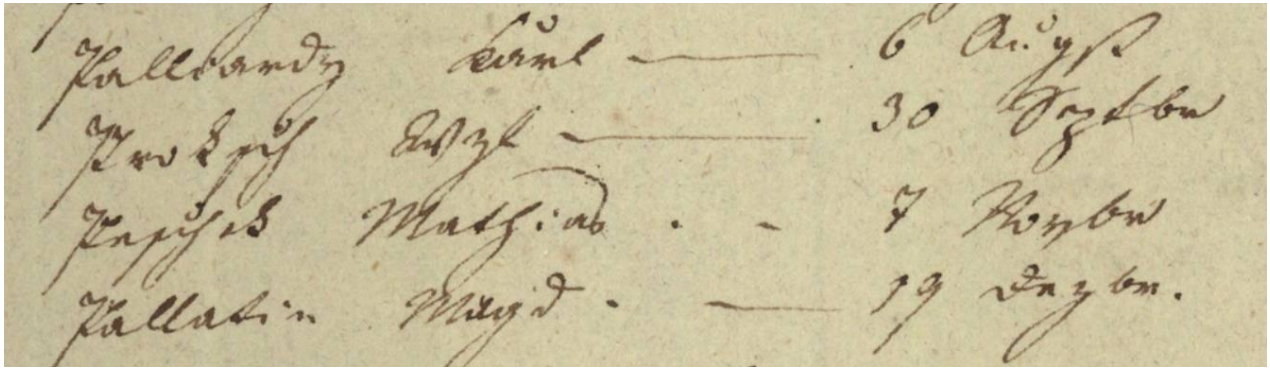
Obr. 8: Michal Ignatius Palliari zemřel 11. 8. 1751 (AHMP, Sbíрка matrik – Malá Strana (III.), Kostel sv. Mikuláše, MIK i8, zemřelí 1700-1814, s. 514)

Obr. 9: Návrh průčelí kostela od Ignáce (Michaela) Palliardiho z roku 1744. Na výkresu schvalující text pražské konsistoře: *Es wird approbirt. Sig. D. 2. Martii 1744 Ant. Wokaun, cancellarius pro Rmo et Ampl. D. vicario generali et officiali*. Provedení – tuš, částečná kolorace střechy karmínem, římsa helmy a koule pod křížem žluté, 23,8 x 38,2 cm. (Památky archeologické, Praha: Archeologická komise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1915. sv.4 s.235-6)

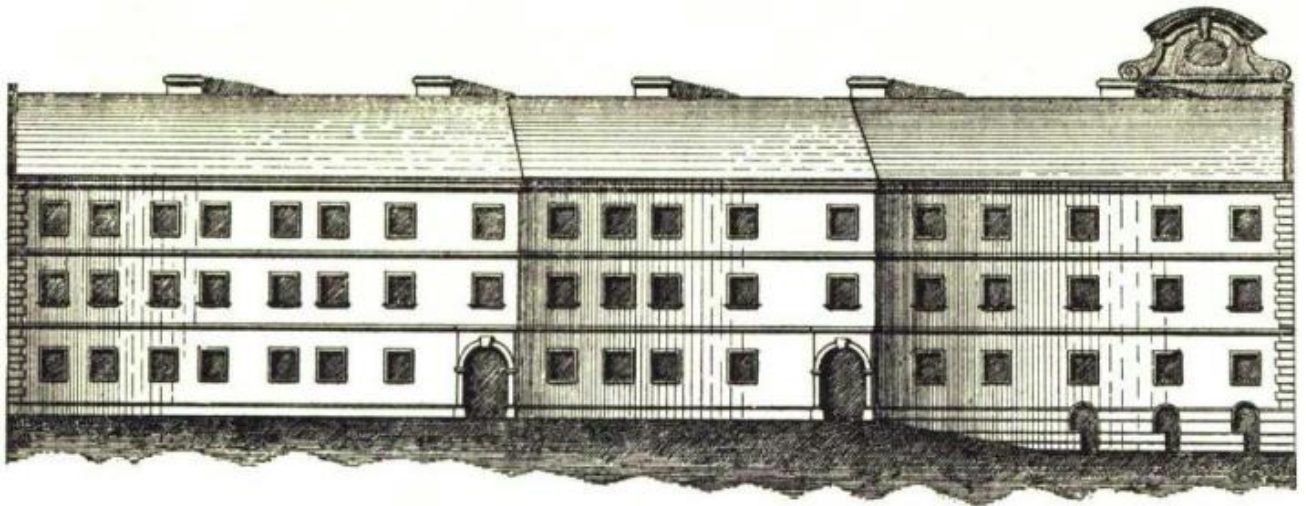
Obr. 10: Štuková výzdoba kostela sv. Cyrila a Metoděje, výzdobu vytvořili štukatěři Rochus Bayer a Ignác Michael Palliari (fotografie pořízena 6.2.2021)

Obr. 11: Záznam matriky o úmrtí Karla Antonína Palliariho dne 6. 8. 1756 (AHMP, Sbírká matrik, Praha III – Malá Strana, Kostel sv. Mikuláše, MIK i8, zemřelí 1700-1814, s. 516)

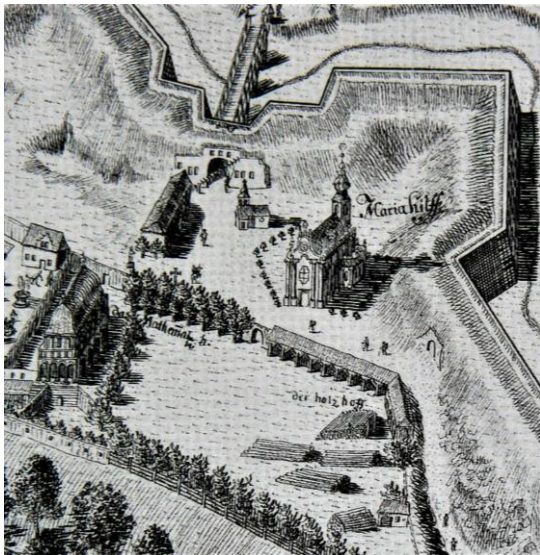

Obr. 12 a 13: Štuková výzdoba v kostele sv. Václava ve Veliši, autor Karel Antonín Palliari r. 1751 (STRÁNÍKOVÁ, J. a ŘÍHOVÁ, V. Kostel sv. Václava ve Veliši: výstavba, vybavování a okolnosti vzniku (1747-1752). Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 2014. s. 207-208.

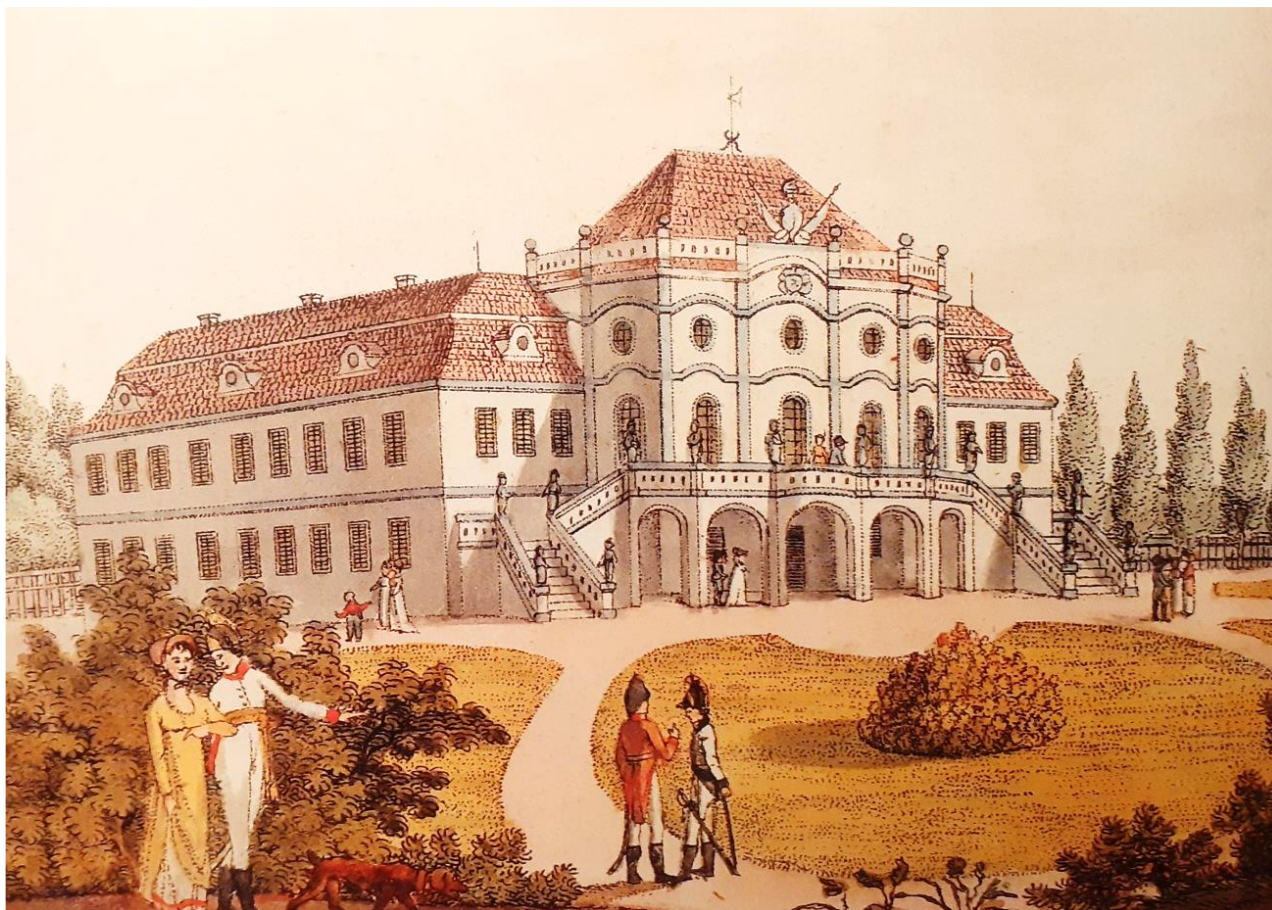

Obraz kasáren na plánu Palliardiho. (Zmenšeno.)

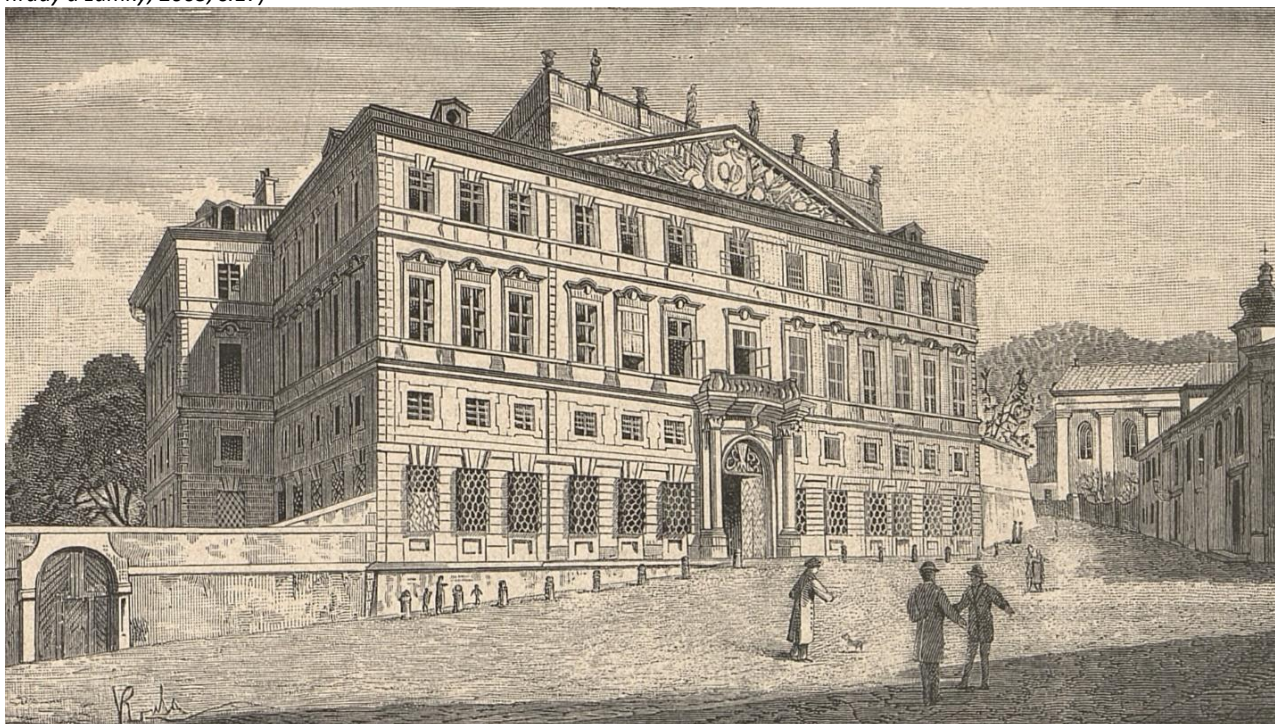
Obr. 14: Plán kasáren v místě hradu Písek z roku 1755, autor Antonio Fidelio Palliardi, (*Vojenské starosti*, díl I. kapitola XXI., [online], s. 405-6. Dostupné z: <https://biblio.hiu.cas.cz/files/64056>)

Obr. 15 a 16: Zaniklý barokní kostel Panny Marie pomocné u Písecké brány (též Bruské), Praha-Hradčany, autor kostela byl Antonio Fidelio. Po jeho smrti stavbu převzal Ignác J. N. Palliardi. Stavba byla dokončena r. 1761 a zbořena r. 1789. (vlevo Huberův perspektivní plán Prahy z roku 1769; vpravo Památky archaeologické, 1904, č. 3-4, s. 309-10, autor rytiny Ignác Salazer)

Obr. 17: Zámek Bečváry z roku 1806 (kolorovaná mědirytina, A.V. Pařízek, V.A. Berger, F.K.Wolf). V letech 1766–74 I. J. N. Palliardi realizoval rokokovou přestavbu zámku pro polního maršála Laudona podle projektu Jana Josefa Wircha (BRYCH, V., RENDEK, J. České hrady a zámky, 2005, s.17)

Obr.18: Lobkovický palác (původně Přehořovský), pohled z ul. Vlašské, Malá Strana, I. J. N. Palliardi provedl přestavbu mezi lety 1769–1771. (Světobzor roč. 5, č. 31, 12.05.1905, s. 835)

Obr. 19: Lobkovický palác (původně Přebořovský), pohled ze zahrady, Malá Strana, celkový pohled z 2. čtvrtiny 20. století (Národní archiv, Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Praha, č.p. 1738, u. j. ka 7)

Obr. 20: Fürstenberská zahrada terasovitě zahrady se schodišti, gloriem a loggií. Altánová sala terrena. Autor byl I. J. N. Palliardi. Po roce 1776 byl také Ignácem přestavěn sousedící objekt Malý Fürstenberský palác, dříve Černínský dům (ul. Valdštejská 155/12, Malá Strana). (Světozor 19.12.1913)

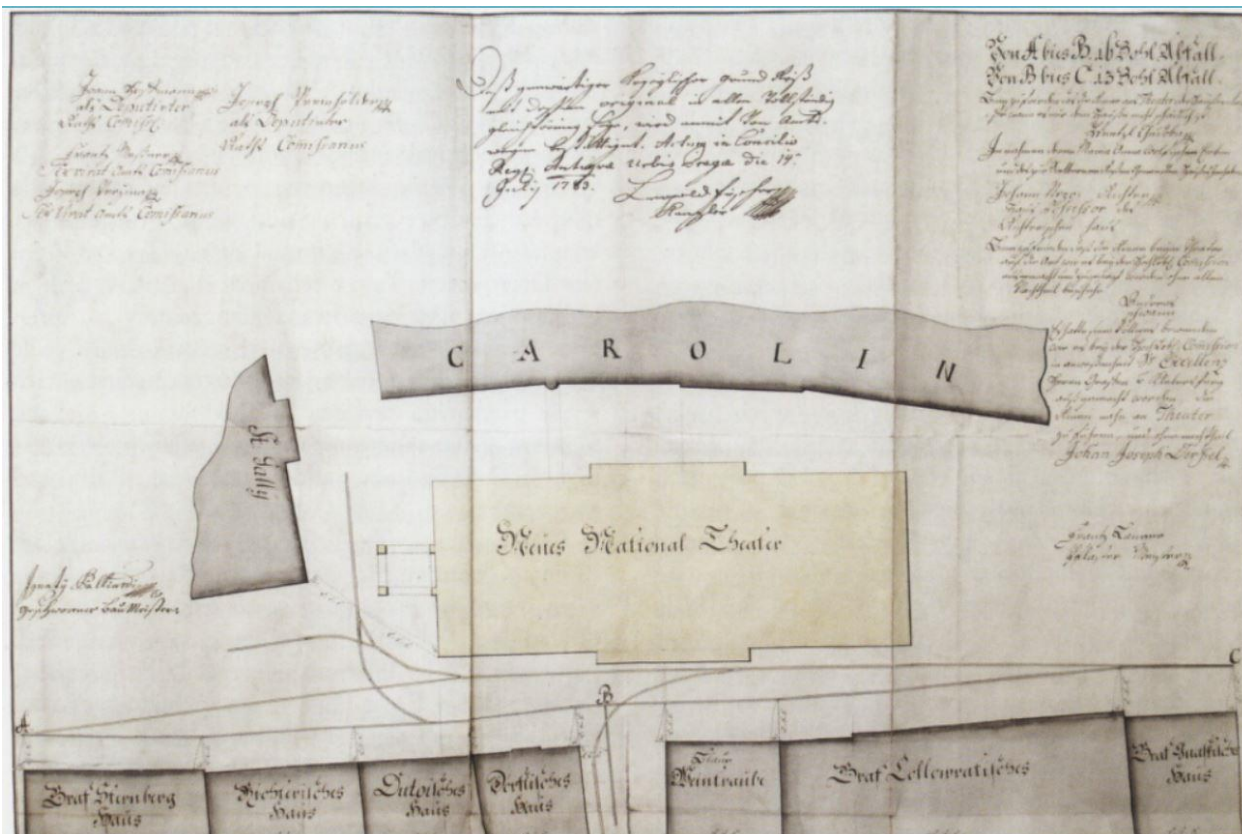

Obr. 21: Knihovna na Strahově v Praze, pohled na portál v roce 1929, autor I. J. N. Palliardi, dokončena r. 1783 (Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Praha, ka, 70, 13x18 cm)

PREMONSTRÁTSKÝ KLÁŠTER ZALOŽENÝ NA STRAHOVĚ
 OLOMOUCKÝM BISKUPEM JINDŘICHEM ZDÍKEM A ČESKÝM KRALEM
 VLADISLAVEM V ROCE 1140. ROMÁNSKÝ ARIÁL KLÁŠTERA S KOSTELEM
 P. MARIE VYBUDOVANÝ V LETECH 1143-1182. PO POŽÁRU V ROCE 1258
 ZČÁSTI GOTICKY PŘESTAVĚN. PO ROCE 1600 POSTAVĚN PŘI HLAVNÍ
 BRÁNĚ VOTIVNÍ KOSTEL SV. ROCHA. JDNES VÝSTAVNÍ SÍŇ MUSAIONI
 A KLÁŠTERNÍ KOSTEL RENESANČNĚ UPRAVEN J. B. BUSSIM. V ROCE
 1627 SEM PŘENESENY Z MAGDEBURKU OSTATKY ZAKLADATELE ŘÁDU
 SV. NORBERTA. KONCEM 17. STOL. POČÁTEK BAROKIZACE KLÁŠTERA.
 V ROCE 1671 POSTAVĚN J. D. ORSIM. TEOLOGICKÝ SÁL KNIHOVNY
 A PODLE PLÁNU J. B. MATHEYHO LETNÍ REFEKTIÁŘ. POČÁTKEM 18. STOL.
 VYBUDOVÁN PROVIZORIÁT, VSTUPNÍ KRÍDLOJ A NOVÉ PRŮČELÍ
 KOSTELA. REPREZENTAČNÍ SÁLY A KNIHOVNA VYZDOBĚNY FRESKAMI
 S. NOSECKÉHO. KOSTEL FRESKAMI J. V. NEUNHERTZE A OBRAZY M.
 WILLMANNA, F. X. PÁLKA A I. RAABA. V LETECH 1783-1794 POSTAVĚNA
 PODLE PLÁNU J. A. KOLBEHO I. PALLIARDIM NOVÁ BUDOVA KNIHOVNY
 S FILOZOFICKÝM SÁLEM. NA JEHO STROPĚ FRESKA A. F. MAULBERTSCHE
 DĚJINY LIDSTVA.

Obr. 22: Deska umístěná do roku 2013 na fasádě Strahovského kláštera vedle průchodu na nádvoří – zmíněn je Ignác Palliardi, jako autor nové budovy knihovny s filozofickým sálem.

Obr.23: Polohopisný plán se zakreslením budoucího Nosticova divadla, příloha trhové smlouvy o prodeji pozemku mezi radou Starého Města a Františkem Antonínem Nosticem z roku 1783, autor Ignác N. Pallardi (AMP, Sbíрка rukopisů, sign. 4126, fol.290 r.)

Obr. 24 a 25: Dům U Palliardů (také měštanský dům U červeného jelena, U zlaté konvice), Praha 1, Malostranské nám. 265/6 a druhá strana domu do ulice Tržiště 6. Dům zakoupil I. J. N. Pallardi za 3100 zl. a radikálně ho přestavěl kol. r. 1784. (fotografie pořízeny 31.12.2021)

Obr. 26: Thunovský (Leslie) palác, Thunovská ulice čp. 180, Malá Strana. V letech 1785–92 proběhly rozsáhlé klasicistní úpravy podle I. J. N. Palliardiho (náklady 6659 zl. a 1 kr.). Další přestavbou prošel palác za Aloise Palliardiho, který jej přestavěl na sněmovnu. (fotografie, Světozor 6.11.1918)

Obr. 27 a 28: Kostel Panny Marie Sněžné v Rokycanech před dostavbou věže. Autorem je Ignác Palliardi – výstavba probíhala mezi lety 1786-90. Vedle kostela je o patro zvýšená radnice podle Aloise Palliardiho z let 1801-06. (veduta Rokycan od J. Venuta z r. 1817, Repro Rakouská národní knihovna); fotografie interiéru kostela – autor Kateřina Pulcová [6.2.2021].

Obr.29: Schwarzenberský (Deymův palác) ve Voršilské ulici v Praze, výstavba proběhla kol. r. 1787/9, fotografie z roku 1934 (Národní archiv, Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Praha, u. j. ka 314, č. p. 1738)

Obr. 30: Palliardiho fasáda Swéerts-Sporckova paláce. Po r. 1790 vedl Palliardi stavbu dvoupodlažního pravého křídla paláce čp. 1034 včetně návrhu hlavního průčelí. (fotografie z roku 1917, dostupné v Archivu Stavebního úřadu Prahy 1).

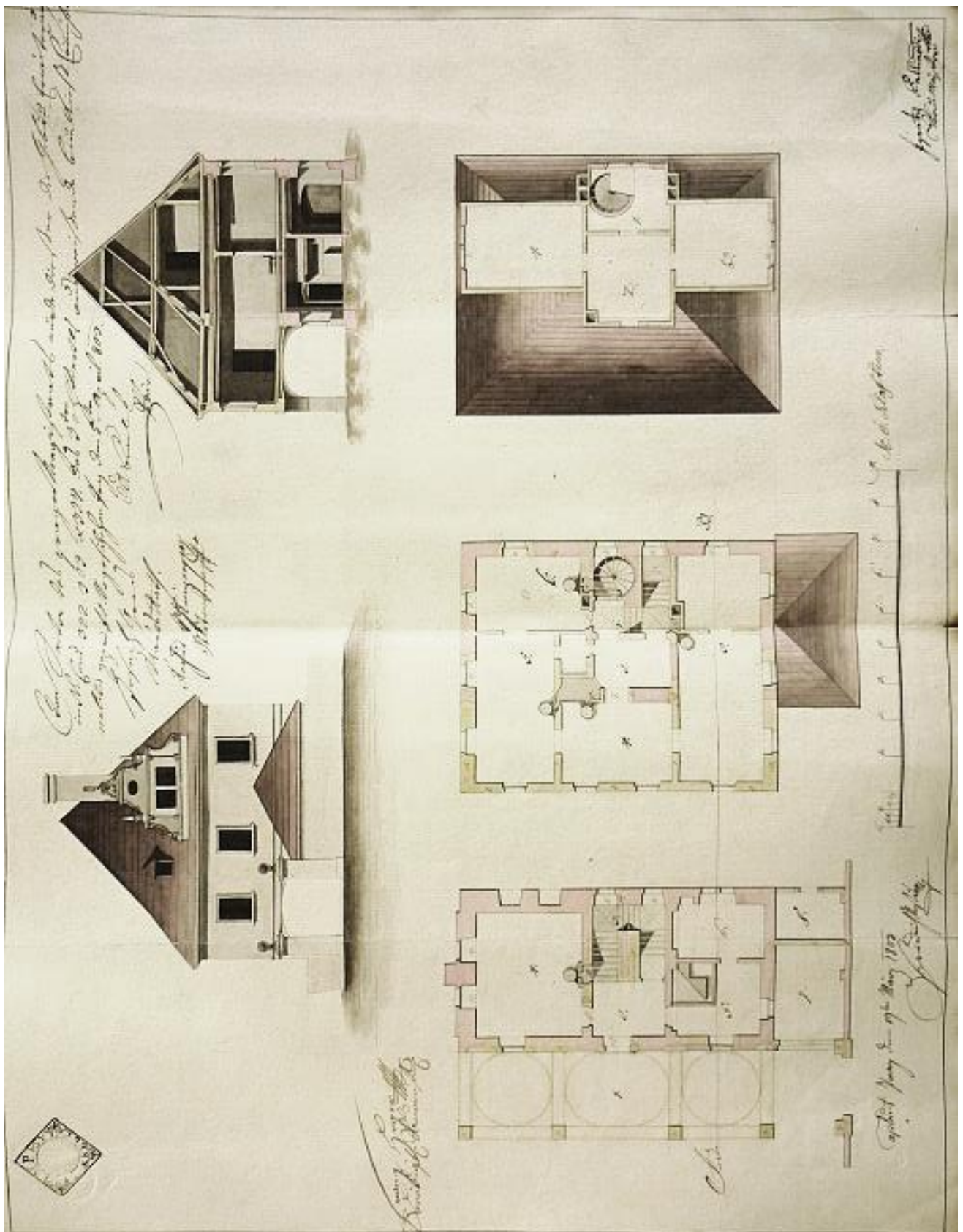
Obr. 31: Po r. 1795 I. J. N. Palliardi rozšířil a upravil radnici ve Velvarech. (pohled na radnici ve Velvarech kolem r. 1870, autor neznámý, <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=55870>, [8.11.2021])

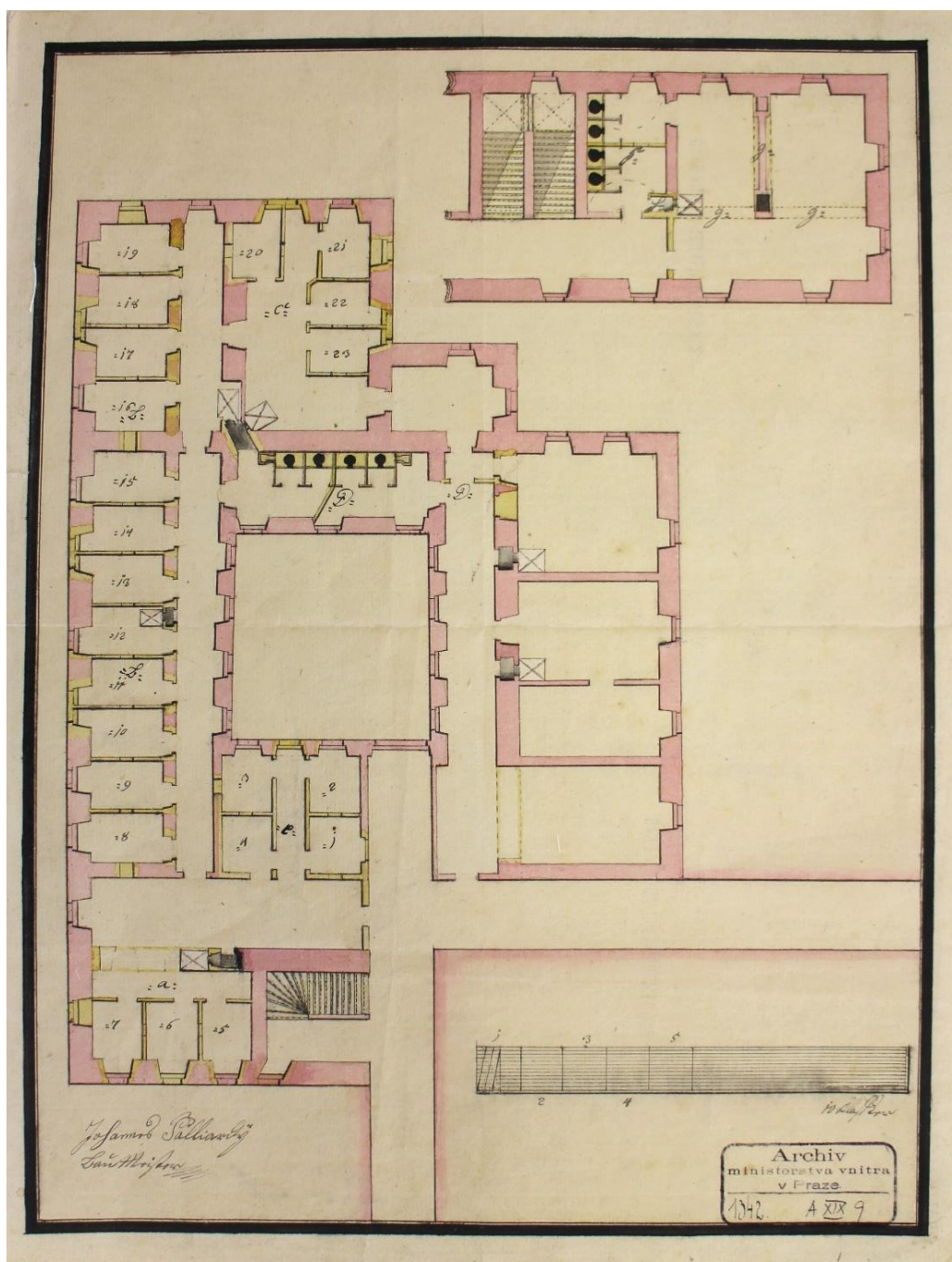
Obr. 32: Zámek Nebílovy (Plzeň-jih) - 1. pol. 90. let 18. stol. opravil zámek I. J. N. Palliardi. (fotografie kol. r. 1878, autor Josef Benda)

Obr. 33: Zámek Kozel – v polovině 90. let 18. stol I. J. N. Palliardi stavěl křídla zámku Kozel (dvě dvojice samostatných křídel – kaple, jízdárna, stáje, byty sloužících). (fotografie kaple zámku, r. 1935)

Obr. 34: Plán Ignáce Pallardiho z roku 1803 na přestavbu Werichovy vily, dříve Dobrovského domek, nebo Engelova koželužna, (<https://www.archiweb.cz/b/rekonstrukce-werichovy-vily>, [3.5.2021])

Obr. 35: Dokumentace stavby kláštera Milosrdných bratří na Starém Městě v Praze z roku 1787 autor Johannes = Jan Nepomuk Jiří Palliardi (1744-1810) (Národní archiv, fond Sběrka map a plánů, inv. č. 1342, 26x35 cm, rukopisné, barevné)

Obr. 36: Detail podpisu z dokumentace stavby kláštera Milosrdných bratří na Starém Městě v Praze z roku 1787 autor Johannes (Jan) Nepomuk Jiří Palliardi (1744-1810) (Národní archiv, fond Sběrka map a plánů, inv. č. 1342)

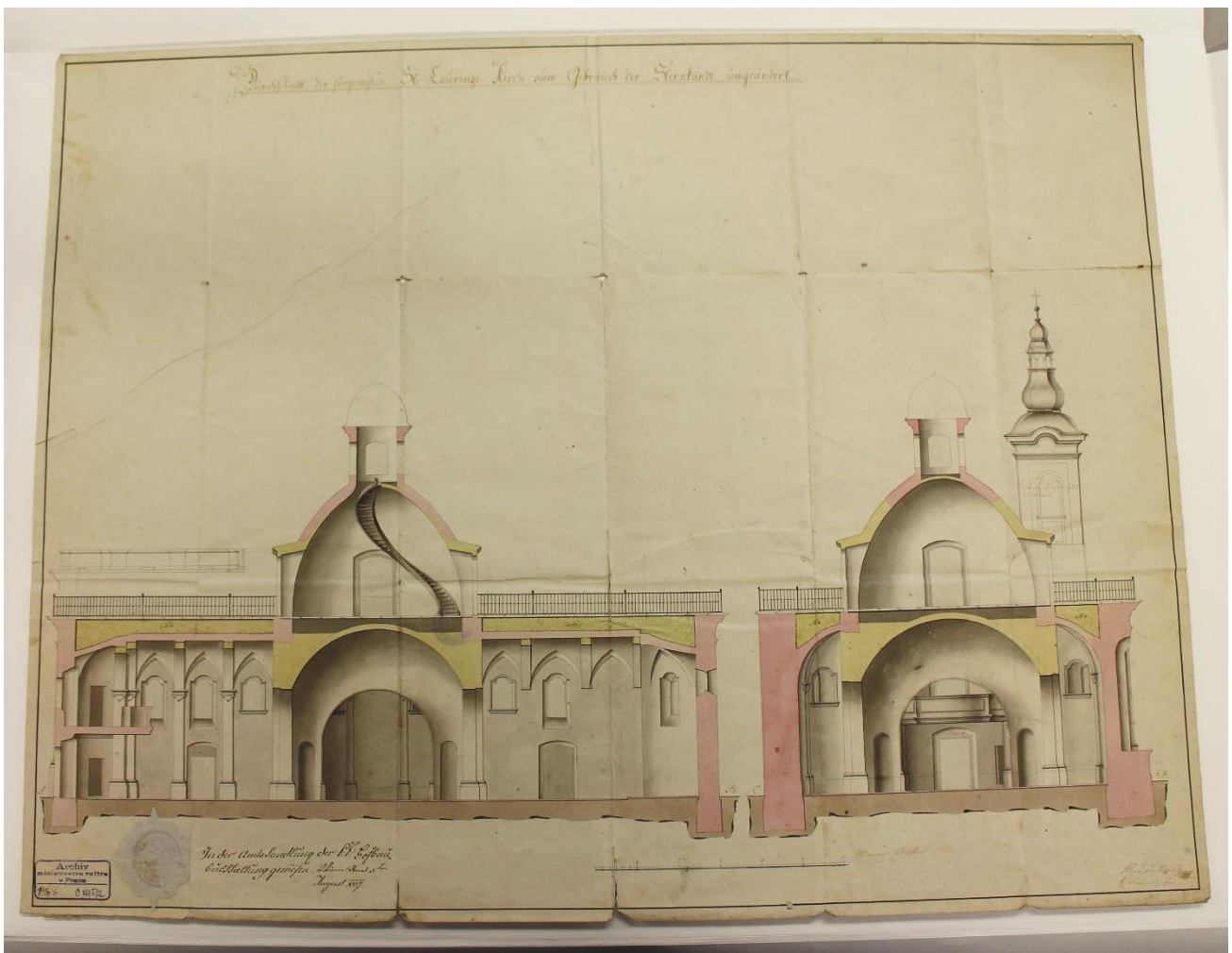

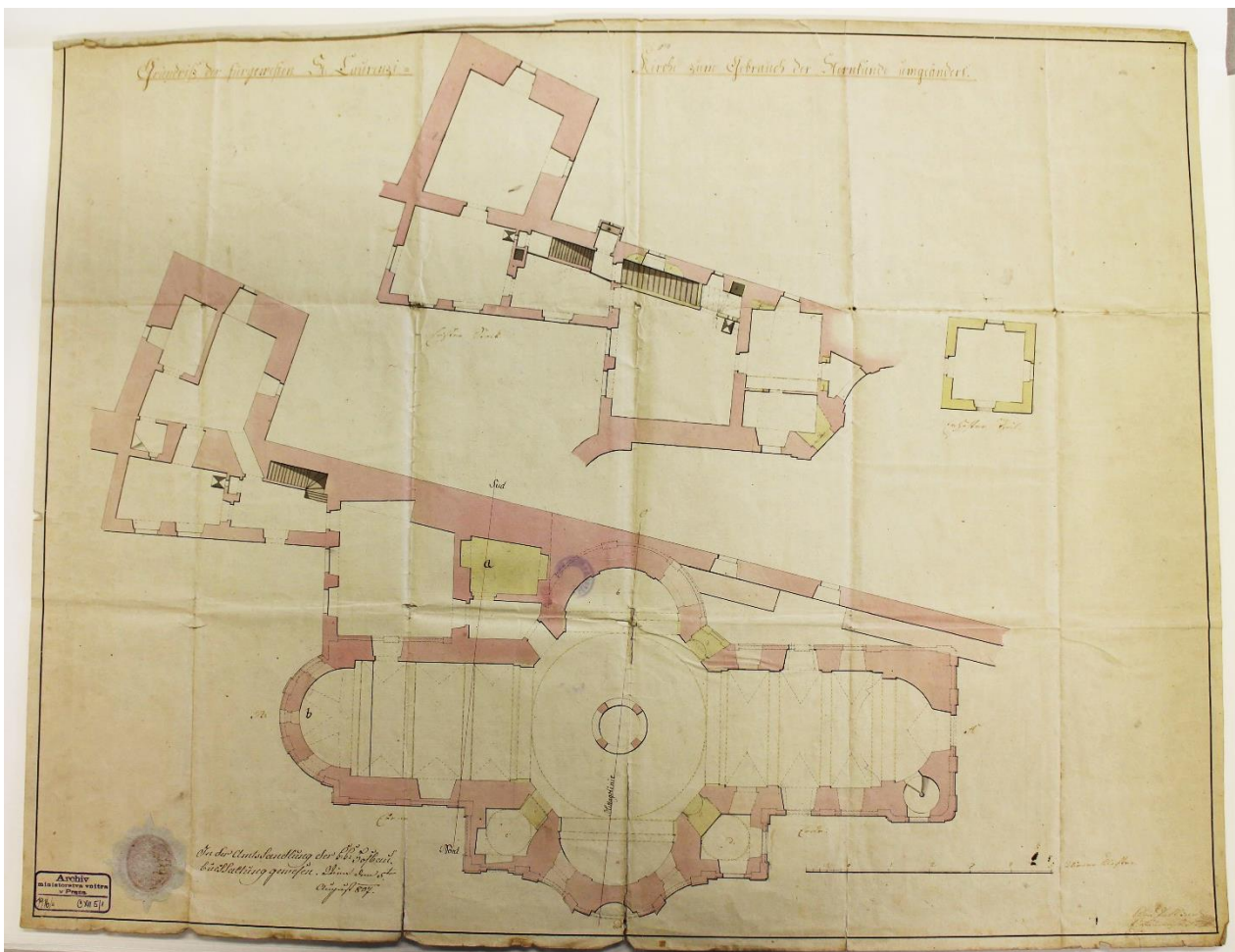

Alois Palliardij Paul
 inženýrswy: dinnij
 Filip Kubasnyj
 Gysl Pjimar Wlystos

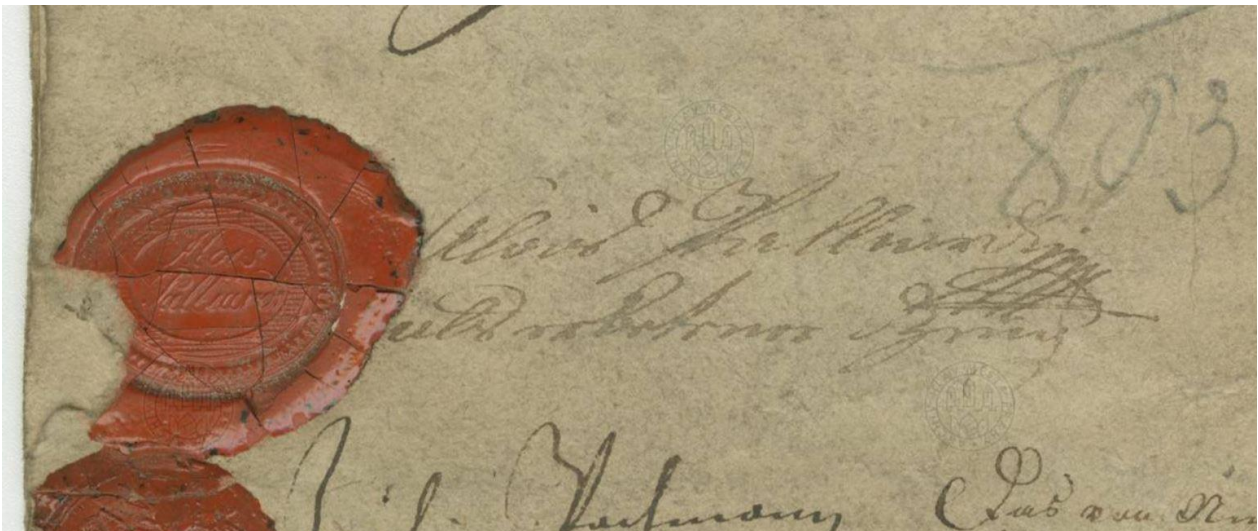
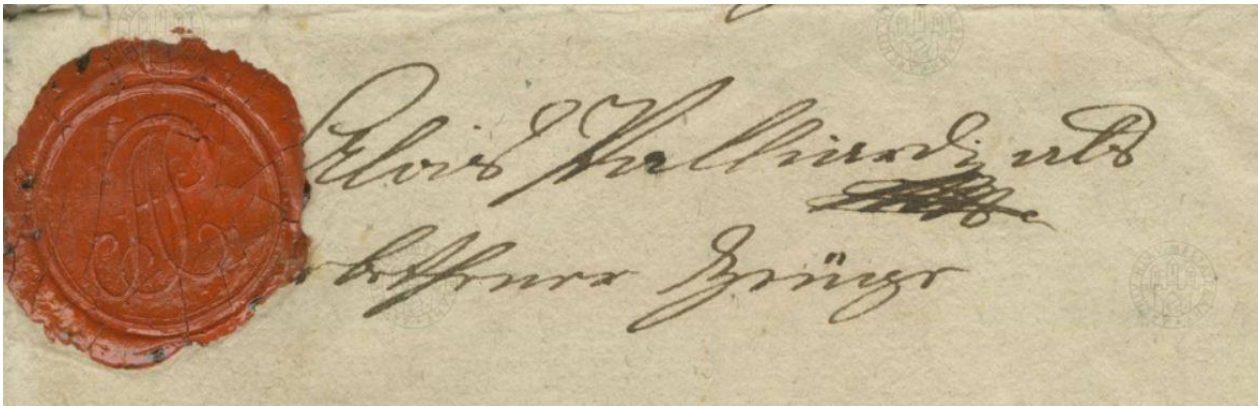
Obr. 38: Situační plán výstavby židovského hřbitova v Praze na Olšanech z roku 1806 od Aloise Palliardiho viz detail. (Národní archiv, fond Sbirka map a plánů, inv. č. 1709, 87x73 cm, rukopisné, barevné)

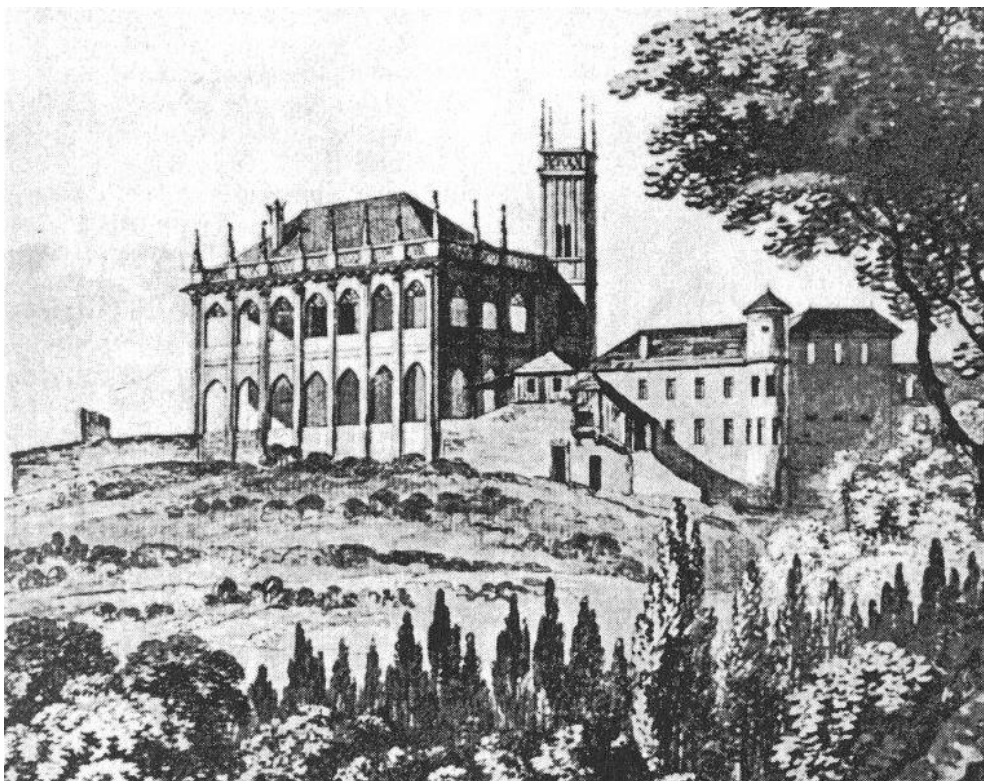
Obr. 39: Plán kostela sv. Vavřince v Praze na Petříně, plánovaná přestavba na hvězdárnu od Aloise Pallardiho z roku 1807- bokorys (Národní archiv, fond Sbirka map a plánů, inv. č. 1916, 78x60 cm, rukopisné, barevné, 2 listy, měřítko)

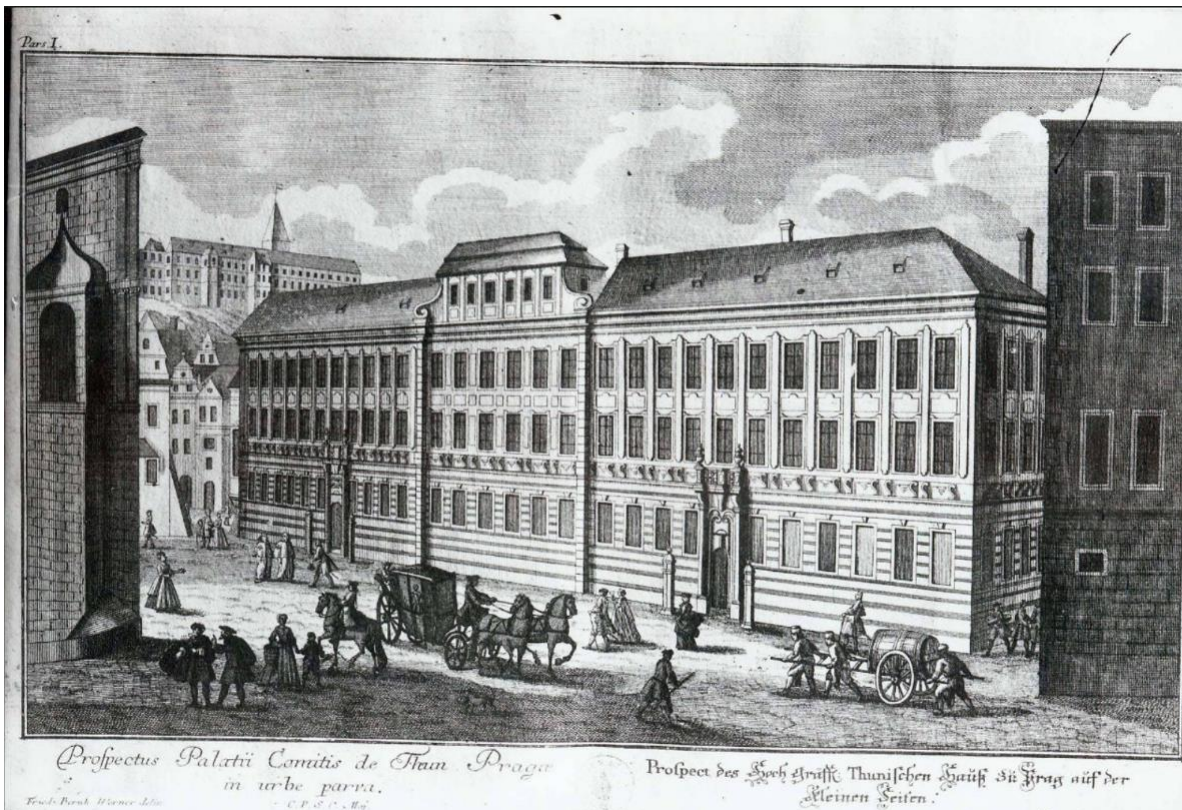
Obr. 40: Plány kostela sv. Vavřince v Praze na Petříně plánovaná přestavba na hvězdárnu od Aloise Palliardiho z roku 1807, detail podpisu (Národní archiv, fond Sběrka map a plánů, inv. č. 1916, 78x60 cm, rukopisné, barevné, 2 listy, měřítko)

Obr. 41 a 42: Podpis a pečeť Aloise Palliardiho jako svědka na testamentu Testament Johanny Zeigswetter (8. 2. 1798 a 6. 8. 1803) a dodatku k testamentu (25. 1. 1804). (AMP, PPL IV – 10064)

Obr. 43: Místodržitelství letohrádek v roce 1806 - mezi lety 1804–1806 vedl přestavbu Alois Palliardio spolu s Johannem Philipe Joendlem podle plánu Jiřího Fischera. Autor kresby A. Pucherna (WIRTH Z. Pražské zahrady 1, Praha, 1943, s. 45)

Obr. 44: Kresba divadlo před rokem 1800 (Thunovský palác čp. 176, Malá Strana). V roce 1801 proběhla adaptace divadla pro potřeby sněmovny za vedení A. Palliardiho, (Národní archiv, Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Praha, ka, 263, 13x18 cm, autor F. B. Warner, mědiryt)

Kreis		Bezirk		Gemeinde		Wahlbezirk		Bezirksnummer		Wahlbezirk		Kreis		
No. 1 Land Böhmen.		Prag.		Kleinseite.		Thunpalast.		176.		176.		No. 176.		
Hand- No.	Name des Hausbesizers	Name der Wohnere	Geburtsort, Monat, Tag	Qualifikation	Wahlrecht	Klassifikation des männlichen Geschlechtes							Namen	
						Nachwuchs		In den bei vorigen Zählung gezeigten u. ihrer Qualifikation nach Kommunen						Namen der Kommunen
						im Alter von		Bemerkungen zum Dienste						
						17	18	19	für die Armee		für die Landwehr			
						Jahre		für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				
								für die Armee		für die Landwehr				

Obr. 45: Záznam o J. V. J. N. Palliardim (1798-1870) (AHMP, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910, pražští příslušníci, pořadové č. 21, karta 212, Dostupné z: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=1D6A281C42FB11E2846F40618600A675>)

Gezeichnet und in 1/2 übertragen vom
Joseph Palliardi
K. Straßenbau- und Konsumenten-Inspektant.

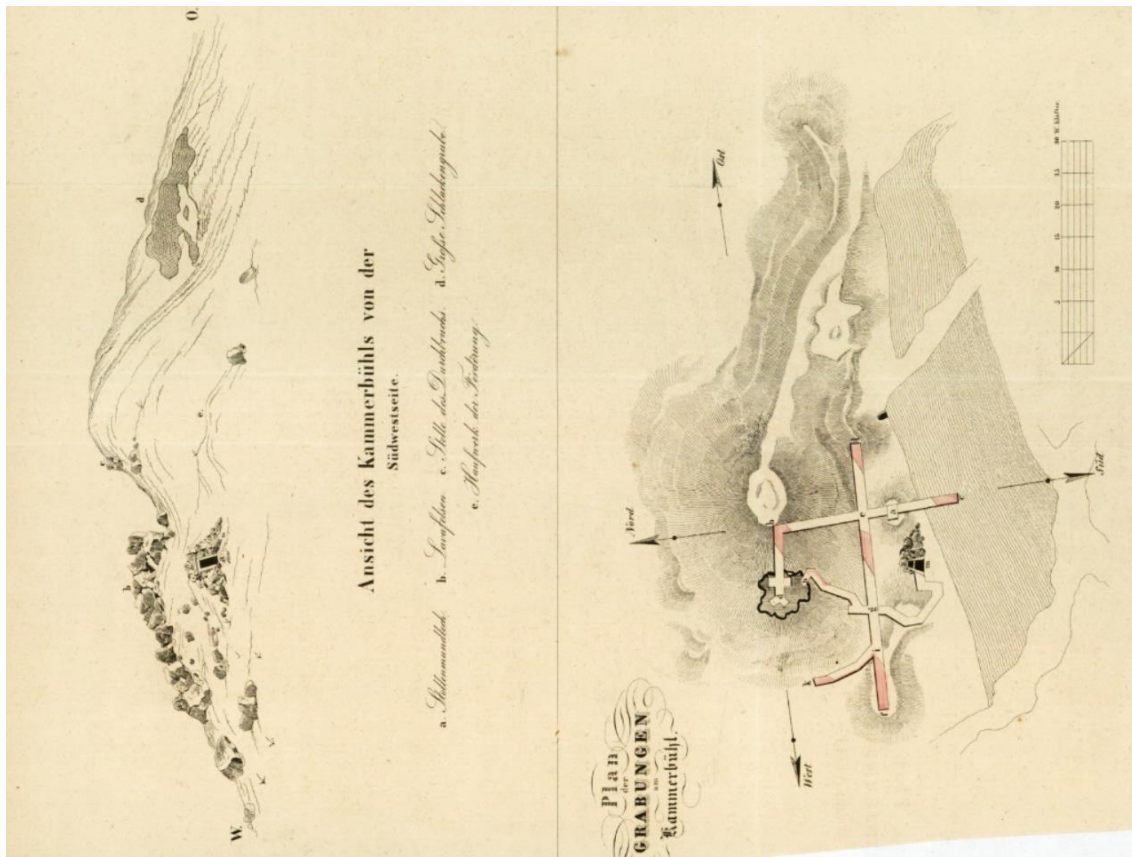
Situations-Plan
Der im Zuge der Kuttenger
Straße liegenden Krasengegend
von unten ¹⁰³¹Wahlthor Kuttenberg
bis an die chradimier Verbindungs-
straße beim bryezhrad en Teuch.
II. Section.

Obr. 46: Situační plán ulice od jižní brány v Hradci Králové do oblasti Březhrad z 1. pol. 19. století, autor Josef Palliardi viz podpis dole (Národní archiv, fond Sbíрка map a plánů, inv. č. 2665, 177x32 cm)

Obr. 47: Pomník Antona Aloise Palliardiho ve Františkových Lázních, fotografie před r. 1989 (FIŠER, M., katalog výstavy v GAVU Cheb, 2017)

Obr. 48: Tři grácie, studie v patinované sádře, reprodukce převzata z knihy Bedřich Stefan, Praha, 1961, obr. 36.

Obr.49: Nákres Komorní hůrky – sopka poblíž Františkových lázní, autorem knihy Palliardi Anton Alois – Der Kammerbühl, ein Vulkan bei Kaiser Franzensbad. Eger, 1848, str. 50.)

Karel Pallardi
m/p

Obr. 50: Podpis Karla Pallardiho v závěti (Národní archiv hl. města Prahy, fond Českého místodržitelství Praha, PPL II, sig. 21/24/63, inv.č. 2982)

Číslo 1. Zeme Ceska. Nr. 1. Land Böhmen.		Arch zapisovací z roku 1879 Aufnahmebogen vom Jahre				Číslo okresu popisného Scriptions-Bezirks-Nr.		
Kraj Kreis	místo Ort	fará Pfarre	obec Gemeinde	okresní hejtmanství Bezirkshauptmannschaft				
	Praha	Praha	Praha	Praha	Magistrat Kapitla			
Číslo domu Haus-Nr.	Jméno držitele domu Name des Hauseigners	Jméno obyvatelů Name der Bewohner	Spisovnost Qualifikation	Rozdělení pohlaví mužského – Klassifikation des männlichen Geschlechtes				Poznámání Anmerkung
265 3 1/1880R	Karel Pallardi maj. m/p	Karel Pallardi maj. m/p	17.5.1825 Příjím. měšťan 26.3.1884	17	18	19	1884	26. března 1884 příjímání a právo měšť. stejně jako 1884 26.3.1884 č.j. 179495

Obr. 51: Zapisovací arch Karla Pallardiho včetně základních informací – narozen 17.5.1825, povolání, měšťanem od r. 1884 (složí slib měšťanský 26.března), majetek 1/4 domu č.p. 241-III a 265. (Archiv hl. města Prahy, Soupis pražského obyvatelstva 1830-1910 (1920), pražští příslušníci, pořad. číslo 22, krabice č. 2012)

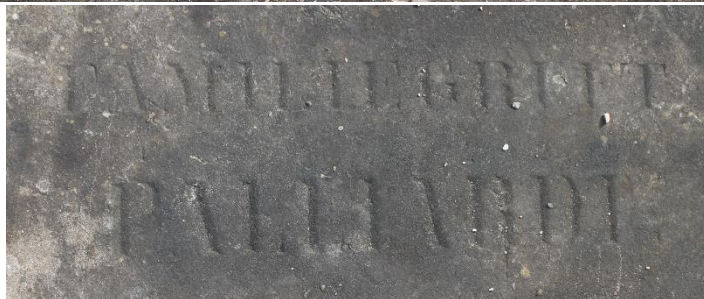

Obr. 52: Vpravo pamětní deska umístěna na domě U Palliardů, Malostranské nám. 265/6. Dům zakoupil již I. J. N. Pallardi. Nápis poukazuje na činnost nadačního domu Karla a Karoliny Pallardi; vlevo pamětní deska na domu U Palliardů směrem do ulice Tržiště 6. (fotografie pořízeny 31.12.2021)

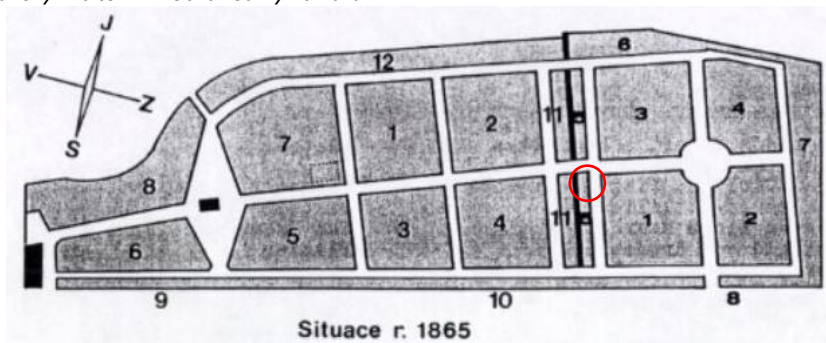

Obr. 53: Hrob rodiny Palliardi – místo odpočinku zemského rady Karla Palliardiho (1825-1896) a jeho manželky, hřbitov Šárka (Praha-Dejvice) umístěn u vchodu na hřbitov oddělení A-1, číslo hrobu 1 (fotografie pořízena 19.5.2021)

Obr. 54: Malostranský hřbitov – hrobka rodiny Palliardi

Obr. 55: Vyznačené místo hrobky rodiny Palliardi-Nowak na Malostranském hřbitově (Košíře) (LÁNY, Jeronym. Malostranský hřbitov v Košířích: 1680-1884. Praha: Správa pražských hřbitovů, 2001, s. 53. ISBN 80-238-8705-X)

Obr. 56 a 57: Fotografie Jaroslava Palliardiho a jeho manželky Marie (PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. Jaroslav Palliardi (1861-1922), 2012, s. 36 a 45)

Obr.58: Novosady (Znojmo), fotografie z archeologického výzkumu z konce 19. století, přítomen je zde i Jaroslav Palliardi (archiv JMM ve Znojmě, p.o.)

Copie

Geburts- & Taufschein. — Rodný a křestní list.

Markgrathum Mähren. Markrabství moravské. Diöcese Prümm
 Kreis Opava Biskupství
 Aus dem diesparflichen Geburts- und Taufregister Tom. 17 pag. 20 wird hiemit ämtlich bezeugt, dass im Jahre des Heils: Decanat } Telč
 K. k. Bezirksamt Prácheň Ze zdejší matriky narozněných a pokřtěných tom. pag. se limto úředně dokazuje, že léta Pámě: Dekanství }
 Okres Eintausend acht Hundert 1861 am 10. Februar hier in de r. Stadt Telč.
 Tisíc osm set 1861 dne 10. Februar zde
 Haus-Nr. 53 geboren und am 10. Februar vom H. S. Josef Paliard koop. nach römisch-katholischem Ritus getauft worden sei:
 v domě číslo 53 narozen a dne 10. Februar od H. S. Josef Paliard koop. die römisch-katholische obrádu pokřten byl :

Name des Täuflings Jméno křtěncovo	Religion Náboženství	Etelich, unehelich, Sohn oder Tochter Manželský, nemanželský syn neb dcera	V A T E R: Tauf- u. Familienname, Stand, Wohnort u. Religion, dann dessen Vaters Tauf- und Familienname, Stand u. Wohnort u. der Mutter Tauf- u. Familienname O T E C: jeho křestné a rodné jméno, stav, bydliště a náboženství, pak jeho otce křestné a rodné jméno, stav a bydliště, a jeho matky jméno a příjmení	M U T T E R: Taufname, Religion, ob verheirathet, ledig o. Witwe, dann deren Vaters Tauf- und Familienname, Stand u. Wohnort und der Mutter Tauf- und Familienname M A T K A: její křestné jméno, náboženství a zda-li vdaná jest či svobodná neb vdova? jejího otce křestné a rodné jméno, stav a bydliště její matky jméno a příjmení	Der Pathen Name, Stand und Wohnort K m o t ř u jméno, stav a bydliště	Hebamme Bábov byla
<u>Carolus</u>	<u>Kath.</u>	<u>apřítel</u>	<u>J. J. Palliardi</u> <u>H. S. Alster roz. Alster</u> <u>Kaufm. apř. Prag, 1861</u> <u>Josef Palliardi</u> <u>Rassidant in Prag</u> <u>in Prag Anna Alster</u>	<u>Marie Kaufm. apř.</u> <u>Kaufm. des Bohem</u> <u>Ublo Brno</u> <u>Landm. in Telč</u> <u>Mama apř. Turok</u>	<u>Johann Solo</u> <u>Mannheller</u> <u>non p.</u> <u>Anna Saffner</u> <u>Opettin</u>	<u>Čermák</u>

Urkund dessen ist des Gefertigten eigenhändige Namens-Unterschrift und das beigedruckte Amtssiegel.
 Dákazem toho budíž můj vlastnoruční podpis a pečeť úřední.

Gegeben zu Telč am 28. Juli 1861.
 Dáno v Telč dne 28. Juli 1861.
L. S. Franz Goejtska m. p.
Koep.
Diap. J.

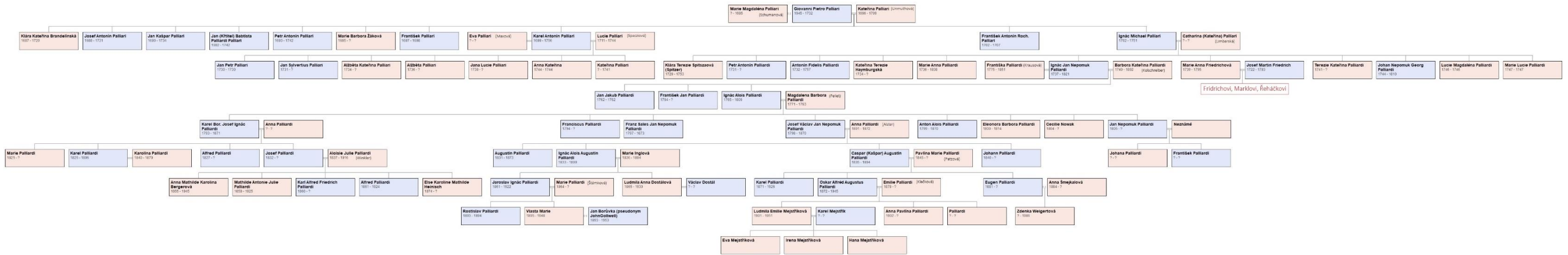
Obr. 59: Rodný list J. Palliardiho: nar. 10. 2. 1861 v Telči v domě č. 53, katolické vyznání, syn Ignáce Pliardiho a Anny roz. Alsterové (PODBORSKÝ, V., KOVÁRNÍK, J. Jaroslav Palliardi (1861-1922), 2012, s. 11)

USA 7 Page A/ 28 A

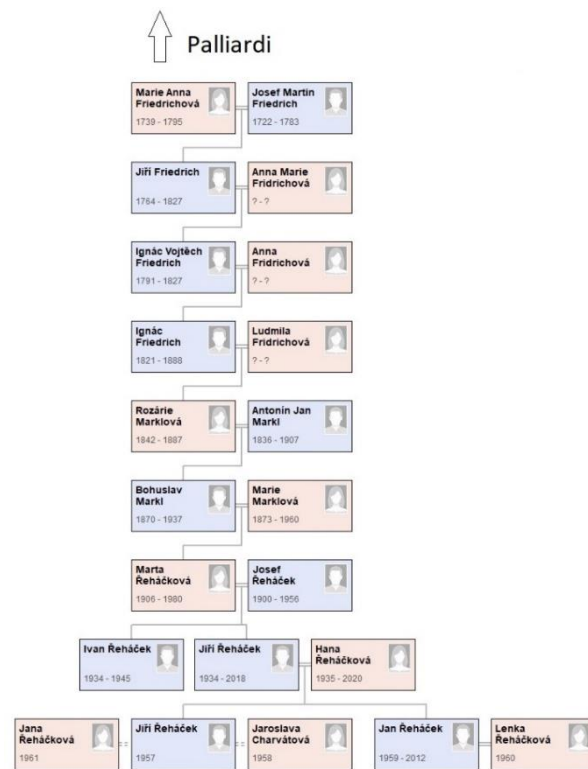
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
~~373.~~	~~M 4533~~	~~Manke~~	~~Wasył~~	~~DE~~	~~UND~~	~~GC~~	~~S/IN~~	~~Ma~~	~~14. 9. 31~~	~~25~~	~~POL~~	~~cashier~~	~~I-1316856~~	~~203-4-a-2~~	~~8.11.56~~
~~Sponsor: St. Floesline, 4528 Aubrey Ave., Phila. 14, Pa.~~															
374.	M 31828	Molck	Christine	DE	UND	RC	M/HF	Ma	19. 8. 26	30	POL	h'wife	I-1316244	203-4-a-2	16.10.56
Sponsor: A. J. Falk, 511 Bekshire Ave., Bridgeport, Conn.															
375.	F 13254	Palliardi	Rudolf	DE	GER	RC	M/HF	Ma	13.12.04	52	CZE	labourer	I-1432540	203-4-a-1	19.11.56
376.	"	"	Apolonia	DE	GER	RC	M/FU	F	9. 2. 16	40	POL	h'wife	I-1432541	"	"
377.	"	"	Stefen	DE	GER	RC	S/FU	Ma	6. 5. 40	16	POL	apprentice	I-1432542	"	"
378.	"	"	Edward	DE	GER	RC	S/FU	Ma	25. 1. 42	14	POL	pupil	I-1432534	"	"
379.	"	"	Josef	DE	GER	RC	S/FU	Ma	19. 3. 44	12	POL	pupil	I-1432535	"	"
380.	"	"	Hedwig	AE	GER	RC	S/FU	F	25. 8. 47	9	GER	pupil	I-1432539	"	"
381.	"	"	Paul	AE	GER	RC	S/FU	Ma	20. 4. 53	3	GER	child	I-1432536	"	"
Sponsor: Minerva Mores, 91 Hillside Ave., Cresskill, Bergen, NJ															
382.	F 9756	Romisch	Georg	DE	GER	RC	M/HF	Ma	6.10.25	31	USS	labourer	I-1396887	203-4-a-1	29.11.56
383.	"	"	Barbara	DE	GER	RC	M/FU	F	17.11.23	33	USS	h'wife	I-1396886	"	"
384.	"	"	Erika	DE	GER	RC	S/FU	F	1.11.46	10	GER	pupil	I-1396885	"	"
385.	"	"	Georg	AE	GER	RC	S/FU	Ma	17.11.47	9	GER	pupil	I-1396884	"	"
386.	"	"	Marie	AE	GER	RC	S/FU	F	20.11.48	8	GER	pupil	I-1396883	"	"
387.	"	"	Robert	AE	GER	RC	S/FU	Ma	4.11.51	5	GER	child	I-1396764	"	"
388.	"	"	Barbara	AE	GER	RC	S/FU	F	3.12.52	4	GER	child	I-1396763	"	"
Sponsor: John Case, Rt. 1 Brighton, Adams County, Colorado															

Obr. 60: Dokument o emigraci členů rodiny Palliardi do USA (Africa, Asia and Europe, Passenger List Persons, 1946-1971, Bremerhaven, 1957)

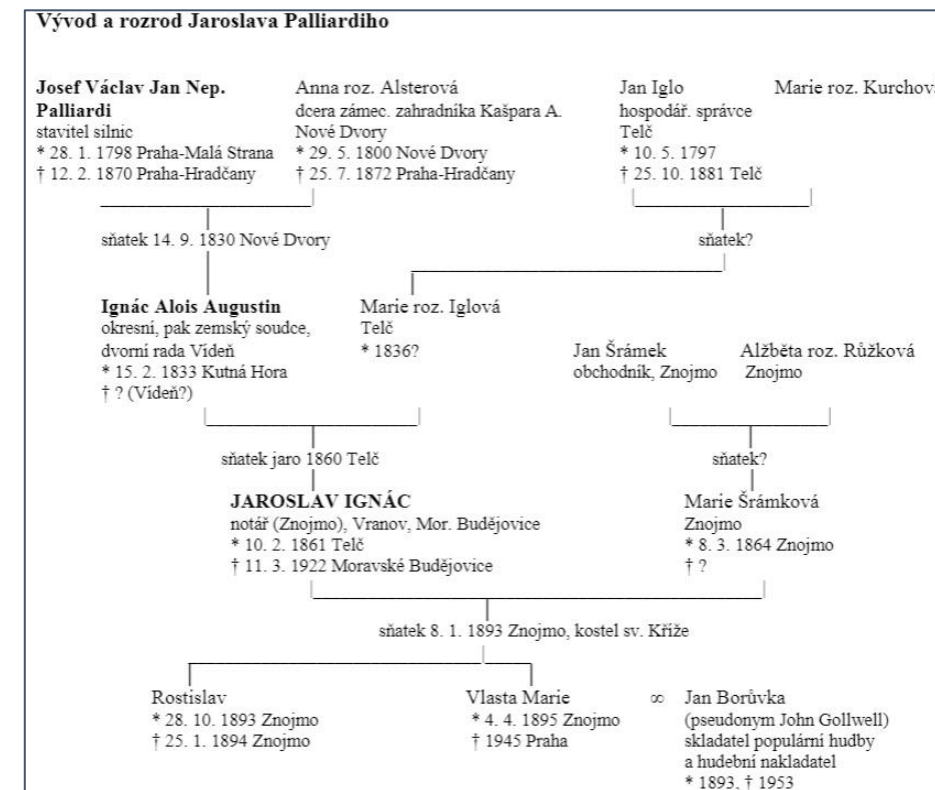
14.1 Přílohy – rodokmeny

Obr. 61: Nově vzniklý rodokmen rodiny Palliardi – část rodokmenu s hlavní sledovanou linií potomků (dříve Palliari, od třetí generace psáno Palliardi). Do rodokmenu nebyly zařazeny informace o rodině Antonina Fidelia Palliariho (1732-1757), který se oženil s Marií Annou Ditrichovou a jejich dítětem byl František Seraf. Michael Ferdinand Sebastian. Teoretička umění M. Seydlová navíc uvádí další dcery G. Pietra Palliariho – Marii Magdalenu Julianu (nar. 19.10.1701) a Lucii Cecílii (nar. 31.3.1703). Tyto osoby se mi ale nepodařilo potvrdit. (SEYDLOVÁ-FILIPOVÁ, M.: 1950).

Obr. 62: Nově vzniklý rodokmen rodiny Palliardi – část rodokmenu s potomky (Fridrichovi, Marklovi a dnešní narátoři Řeháčkovi), vytvořeno z informací od rodiny Řeháčků.

Obr. 63: Rodokmen vytvořený K. Sklenářem (SKLENÁŘ, K. O rodu a rodině archeologa Jaroslava Palliardiho. Studia archaeologica brunensia 2013, 18 (2), s. 83)

